

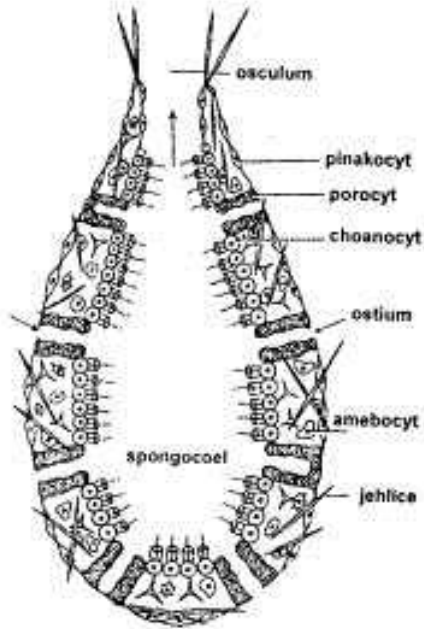
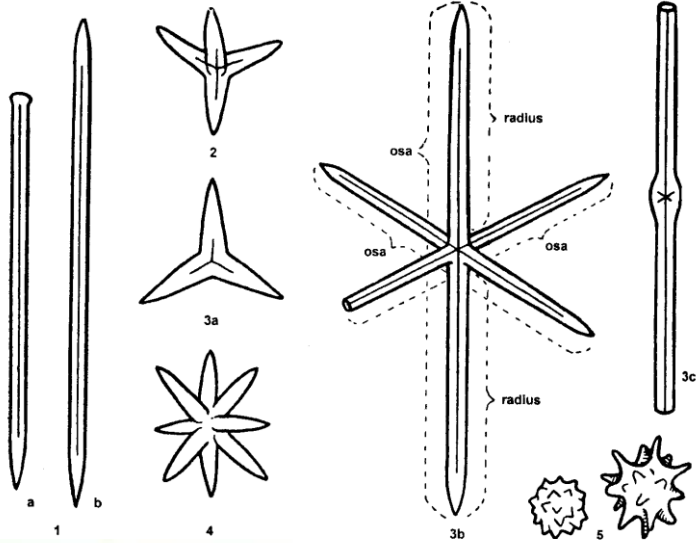
Srovnávací morfologie obratlovců

II.

Integument a opěrná soustava

Integument a opěrná soustava

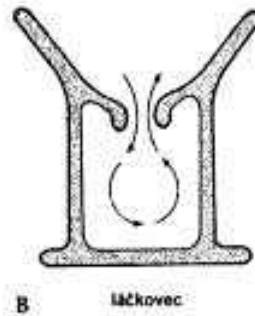
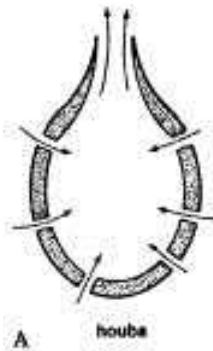
Jehlice houbovců (Porifera)

Archeocyatidi

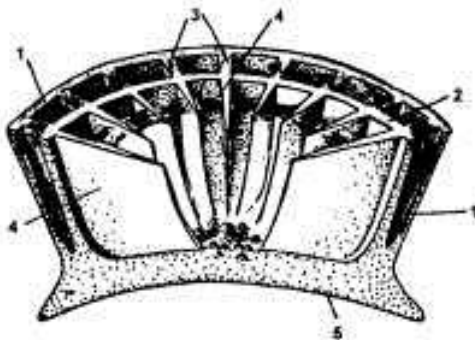
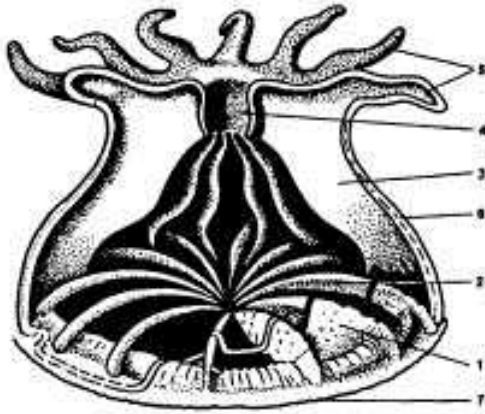

Archeocyatha -
kambrium, horizontální
řez kruhovitý, kostra z
 CaCO_3

Integument a opěrná soustava

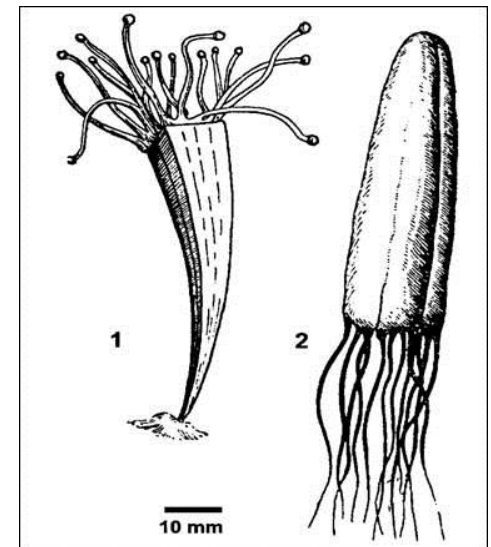
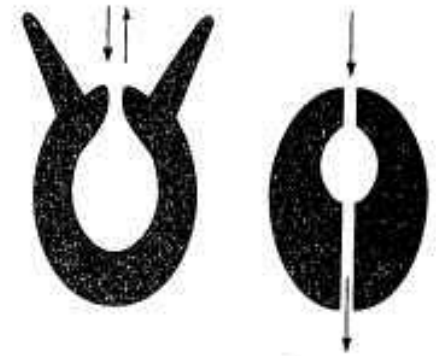
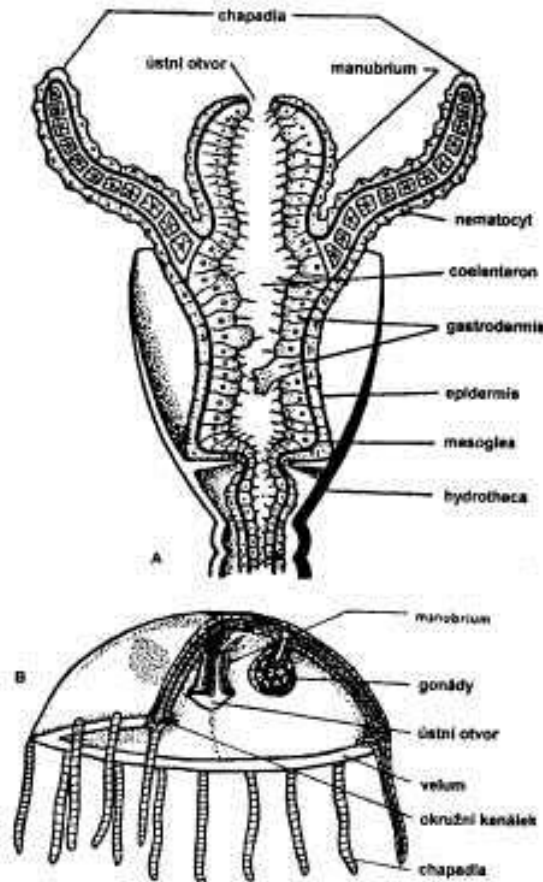
Théky žahavců

Anthozoa

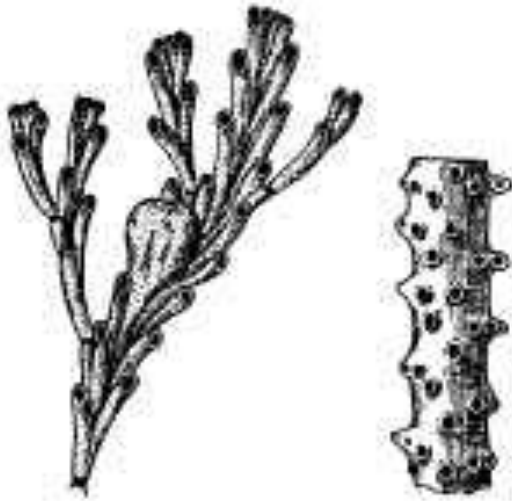
Koráli - endoskelet z rohovitého koralinu (chitin) a vápnitých tělísek, exoskelet z vápence pod nožním terčem.

Koralit (Polyparium) - vápnitá kostra polypů

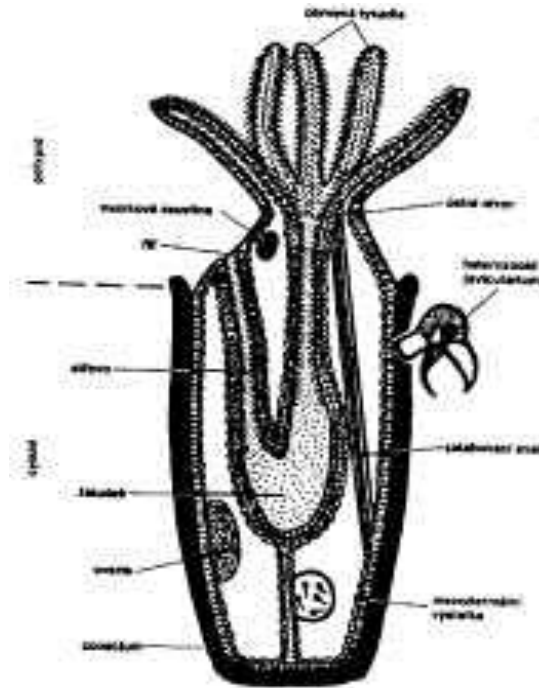
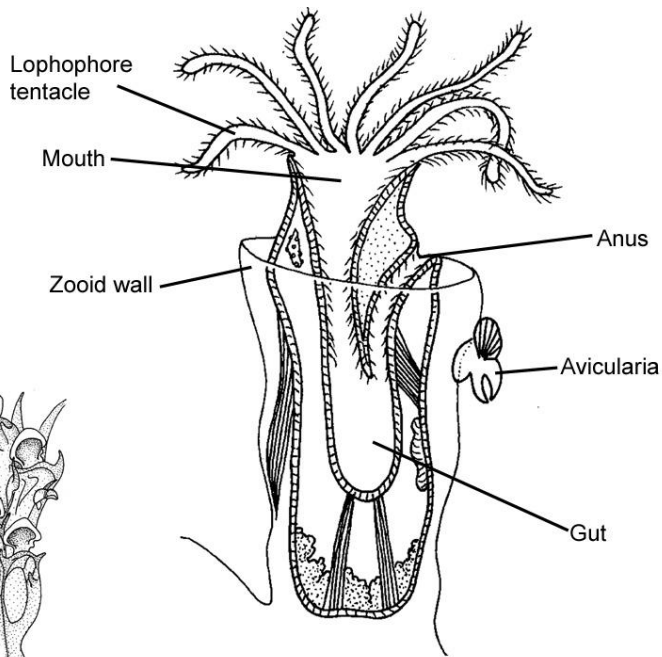

Tetaradiální konulárie - chitínofosfatický periderm

Integument a opěrná soustava

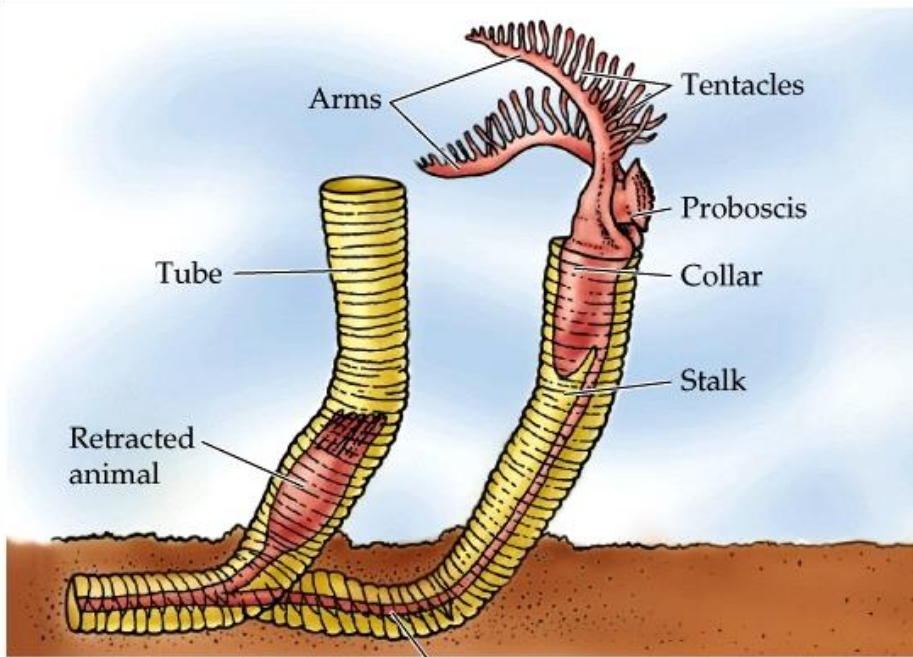
Zoarium kolonie mechovek

Zoecium autozoidu mechovky

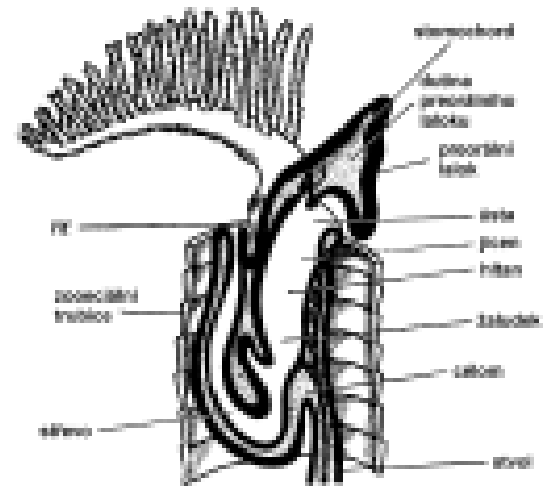
Sekundárně sesilní - analogie, **mechovnatci** (Entoprocta), **mechovky** (Bryozoa) - obr., **křídložábří** (Pterobranchia) - zooidi - zooecia (zoarium) - chitin, **graptoliti** (chitin)

Integument a opěrná soustava

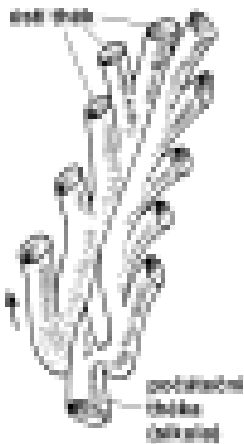

Zoecium zoidu křídložábřých

Inc.

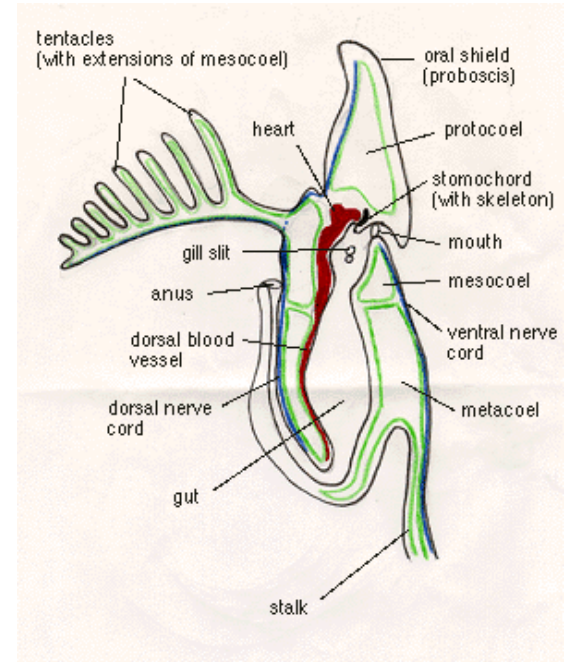
Zoecium zoidu křídložábřých

Zoarium kolonie graptolitů

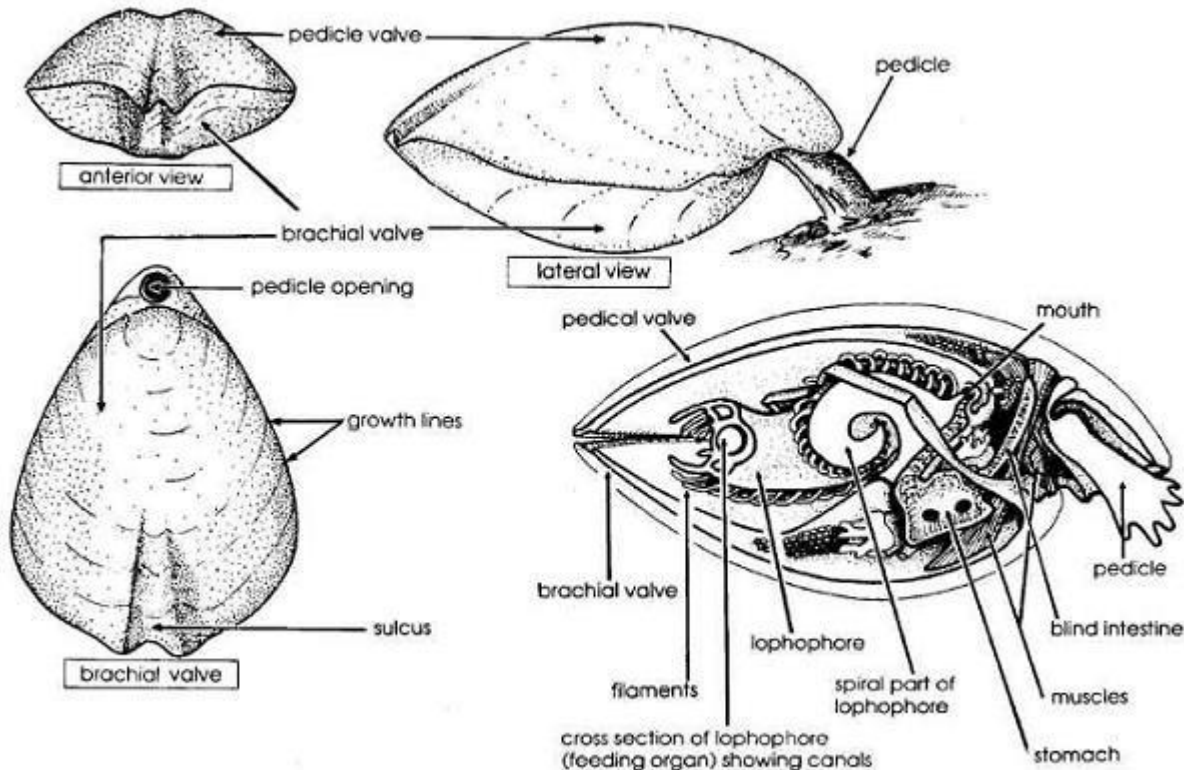

Zoecium zoida graptolita

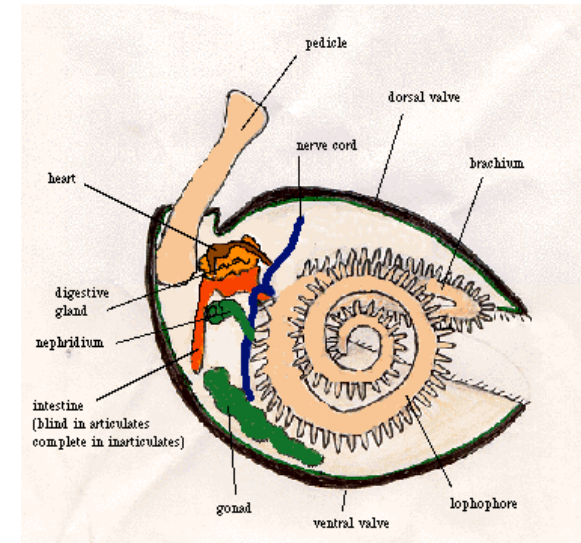

Integument a opěrná soustava

Schránka ramenonožců

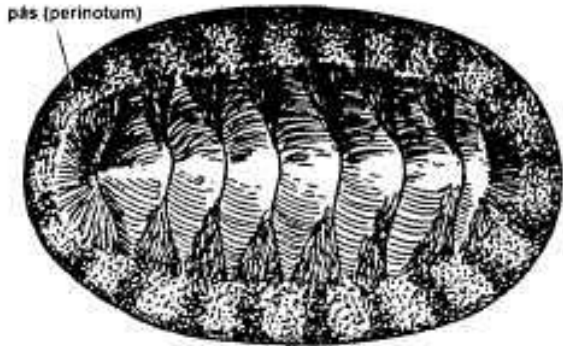
(a) Brachiopod: Morphology of Shell and Soft Parts

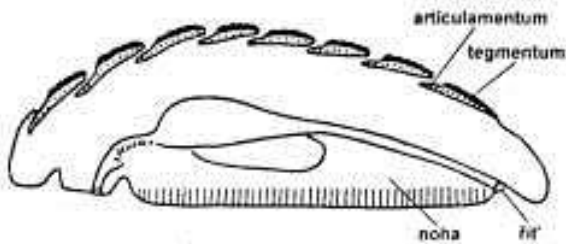
Dvojchlopnová schránka (dorsální a ventrální část) - porušení bilaterální symetrie (srv. mlži). **Chitinofosfát** (fosforečnan vápenatý + chitin) nebo kalcit. Brachiopoda (ramenonožci) - podobní mlžům, ale příbuzní mechovnatcům, ale břišní (pedikulární) a hřbetní (brachidiální) miska se stvolem - sesilní

Integument a opěrná soustava

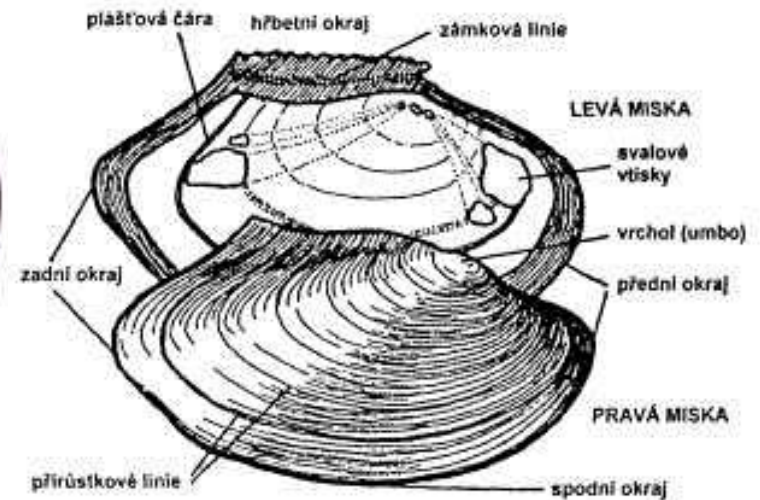
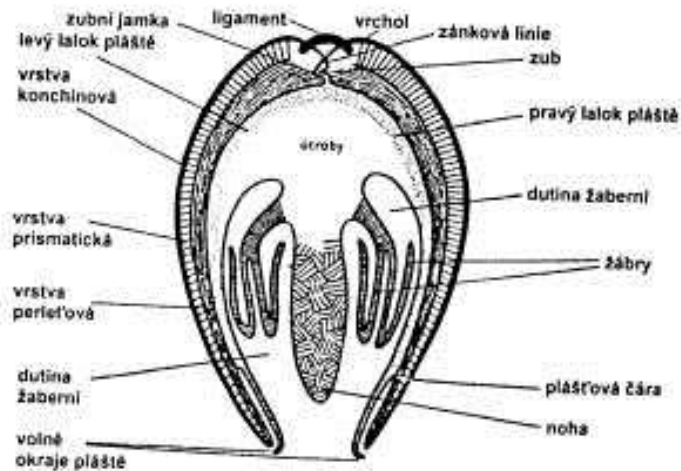
Schránky měkkýšů

Chiton

Patella

Integument a opěrná soustava

Kelnatky

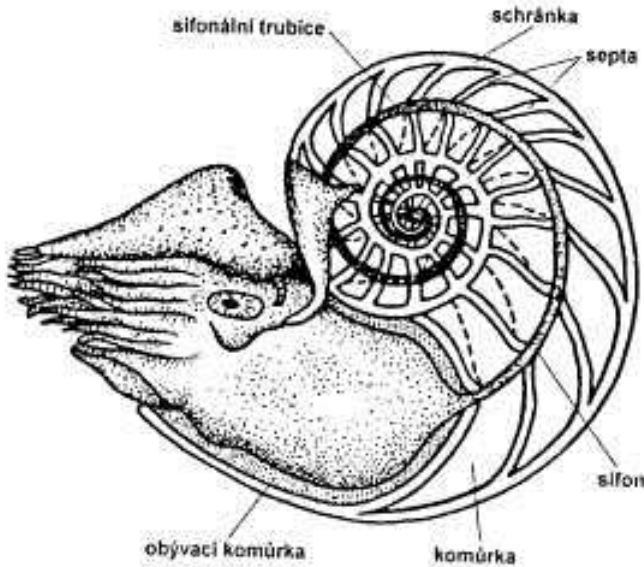

Kelnatky (Scaphiopoda) - otevřená rourka, vzniká ze 2 plášťových laloků jako u mlžů, ale na ventrální straně srůstají.

Integument a opěrná soustava

Amoniti

Argonaut (chobotnice)

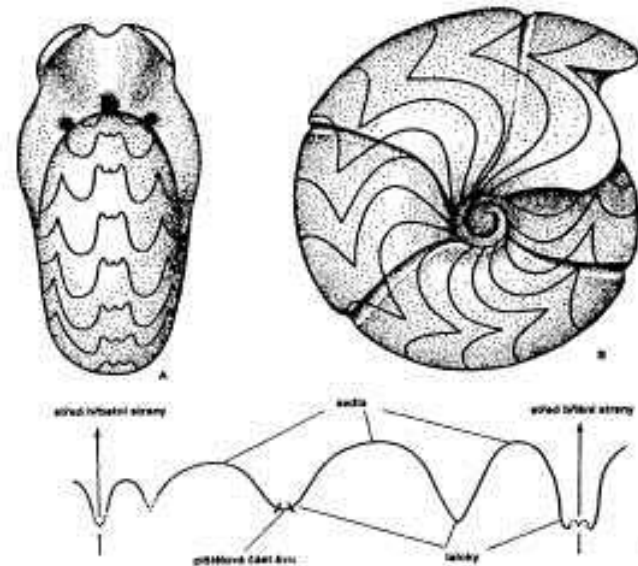

Planispirální schránka samic argonauta (chobotnice) je žebrovaná, kýlnatá, ale nemá septa - slouží k ochraně vajíček - není homologická se schránkami hlavonožců.

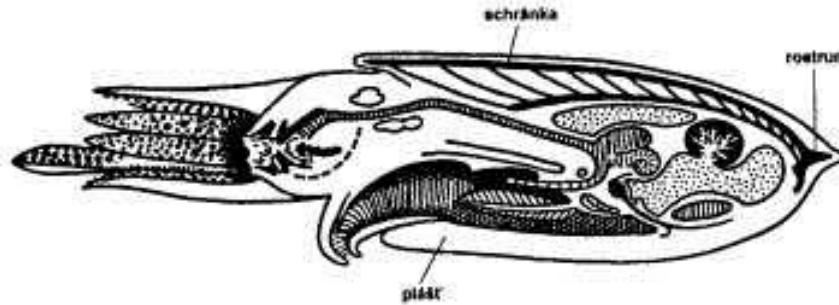
Nautilus (loděnka)

Hlavonožci (Cephalopoda) - loděnka, amonit - schránka s přepážkami - septa tvořícími komůrky (fragmokon), loděnka žije jen v koncové komůrce (obývací), septa zřetelná na povrchu schránky jako švy, sifon - vazivový provazec¹⁰

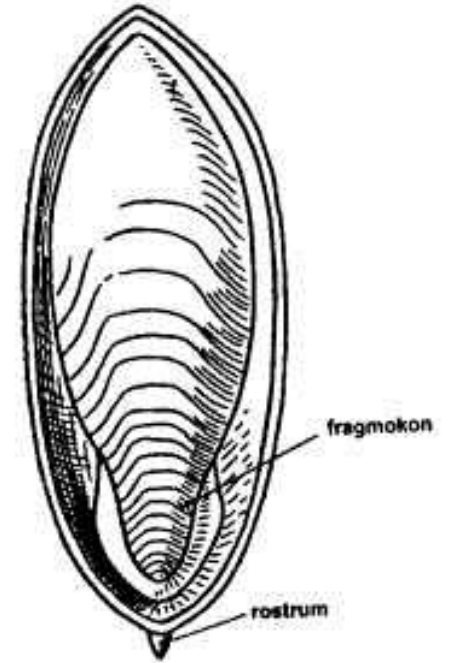

Integument a opěrná soustava

Belemniti

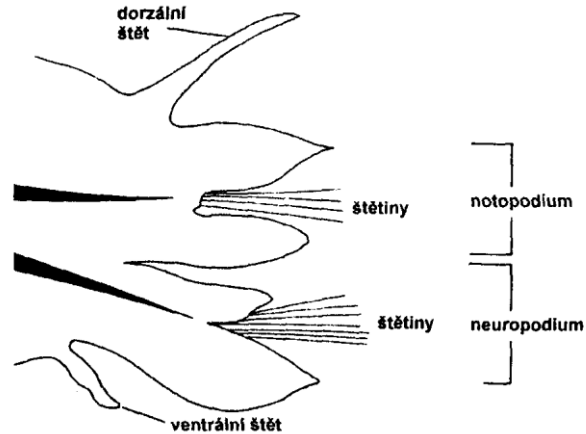
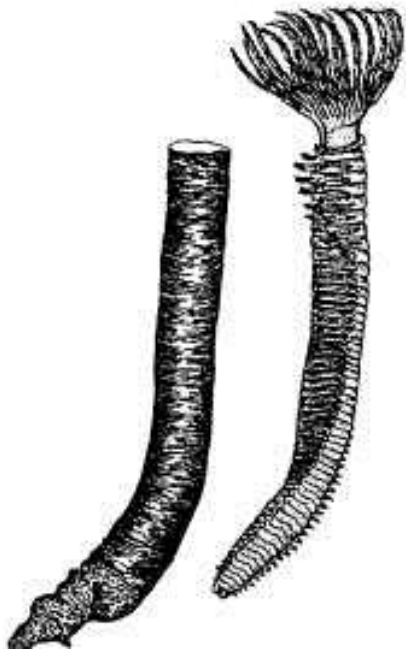
Sépie

Redukce schránky - Belemniti - zkrácený fragmokon s hustými septy, redukce obývací komůrky - oválná, jazykovitá destička - proostracum; sépie - sépiová kost

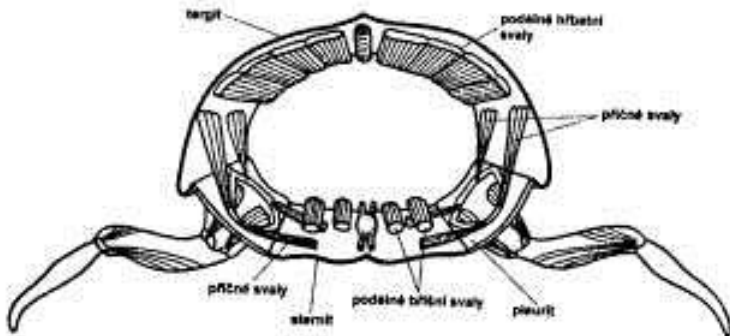
Integument a opěrná soustava

kroužkovci

Kutikula - s deskami a ostny u viřníků, u hlavatců se svléká.
Annelida - parapodia se štětinami, notopodium a neuropodium, sedentární kroužkovci ukryti v trubicovitě vápnité schránce

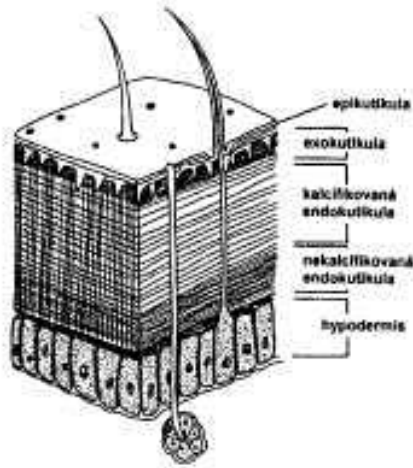
členovci

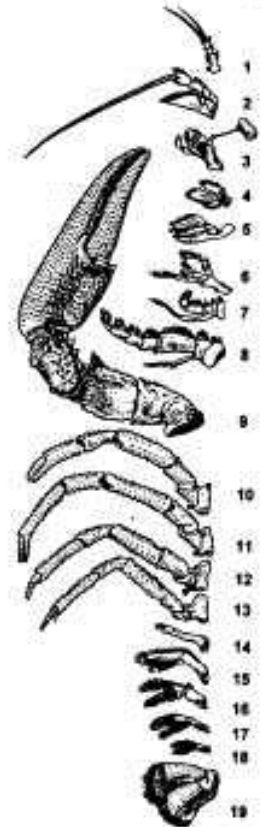
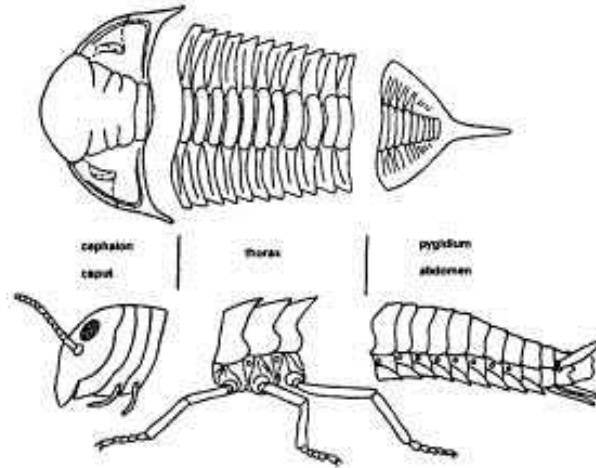
Arthropoda - vnější kostra - tegument, segmentace jen na povrchu těla, hlava - hrud' - zadeček, článkované končetiny, silná vrstevnatá kutikula z chitinu, segmenty - sklerity: tergit - sternit - pleurit

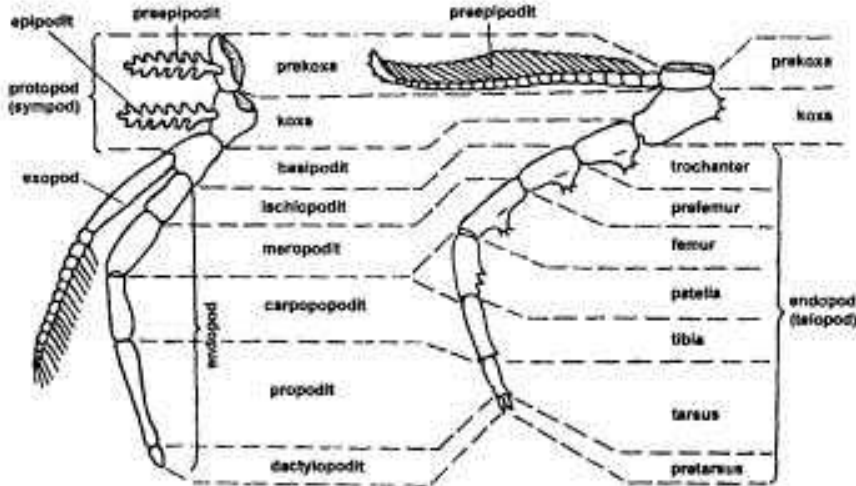
Integument a opěrná soustava

Epikutikula (s cementovou, voskovou vrstvou)-
exokutikula - endokutikula (sklerotizace,
kalcifikace) - hypodermis

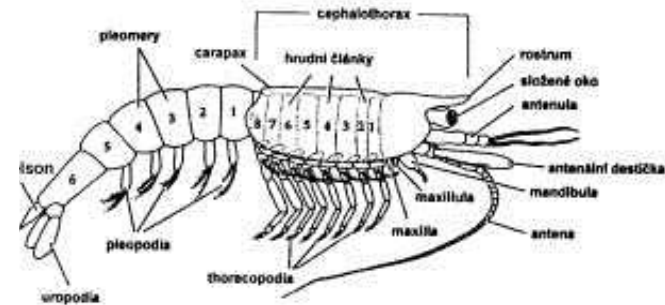

Článkované přívěsky na každém
článku (poditu)

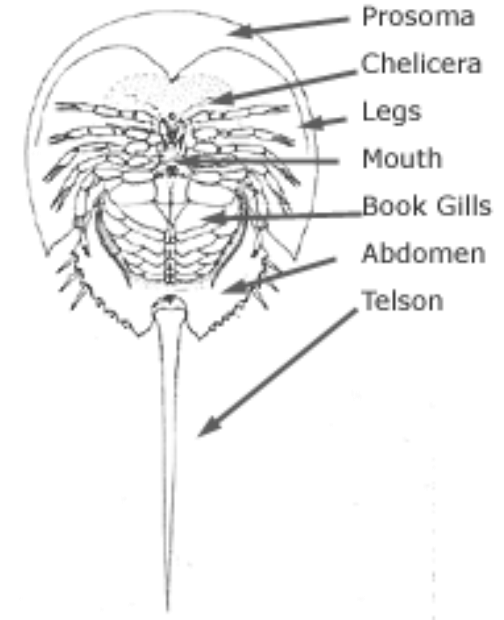
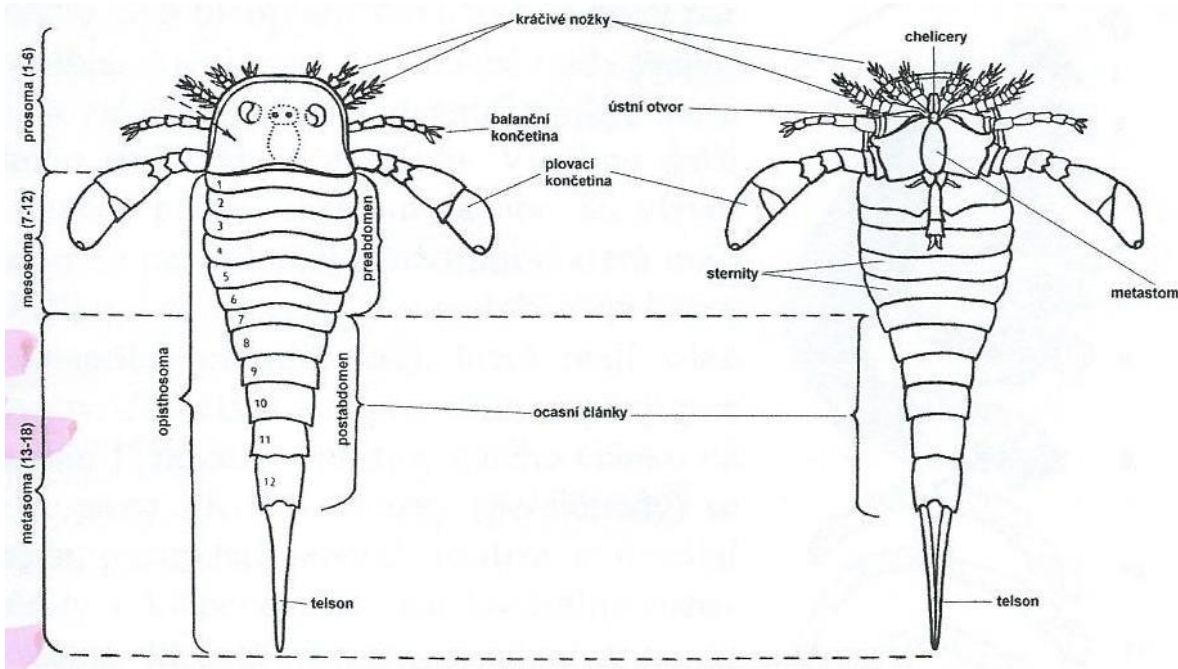
korýš

trilobit

Crustacea: Hlavohrud' (acron-oči +5 (antenule,
antény, mandibuly, maxilly 1. páru, maxilly 2.
páru) +8 hrudních končetin (thoracopodia inc.
3 maxilipedy, 5 pereopody), abdomen:
pleopody (5), uropody (1)

Integument a opěrná soustava

ostrorep

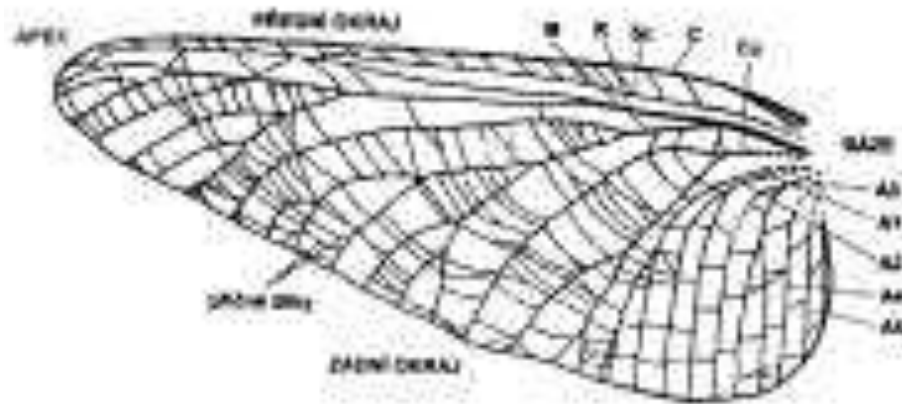
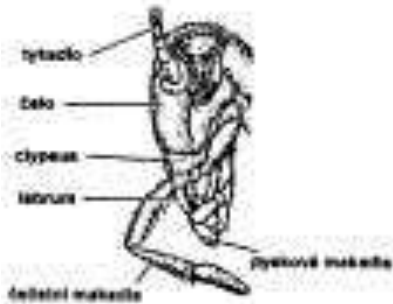
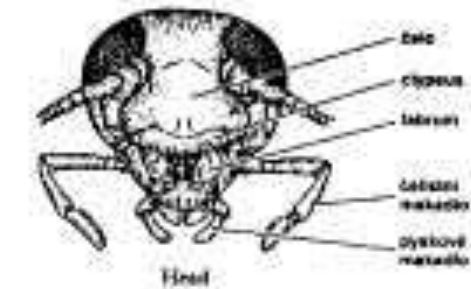
Klepítkatci (různorepi = kyjonožci - až 3m, fos.): 1. chelicery, 2. pedipalpy, 4 páry kráčivých končetin na hlavohrudi (prosoma 1-6), zadeček (opisthosoma) - 12 článků

Merostomata - hrotnatci

Integument a opěrná soustava

Ectognatha - hmyz

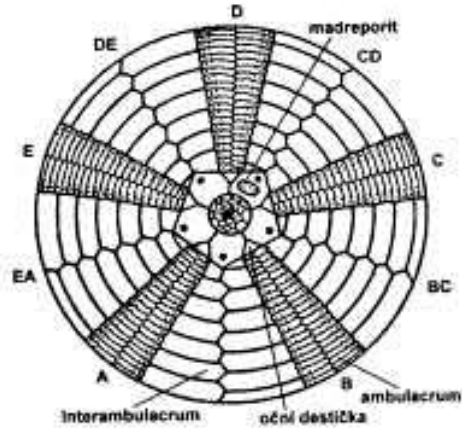
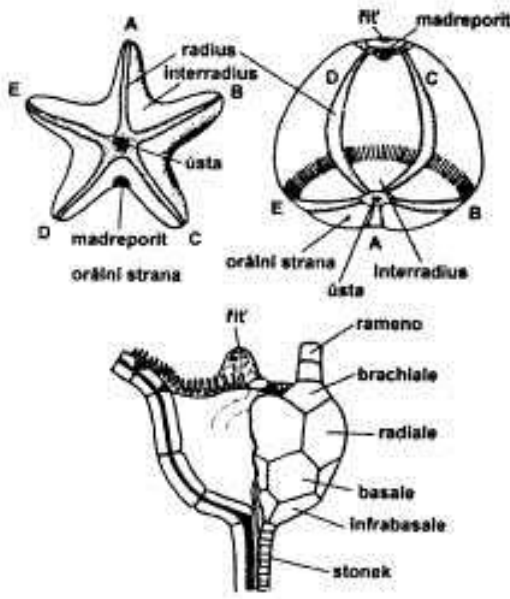

Hmyz: Ectognatha (Hexapoda) - hlava - hrud' (3 čl. - prothorax, mesothorax - metathorax, jednovětevné kráčivé končetiny) - zadeček (12 článků, bez končetin); akron + antény - nic - mandibuly - maxilly - labium, hrudní končetina: koxa, trochanter, femur, tibia, tarsus, pulvillus s drápky, křídla: 1. pár - krovky (elytrae), krytky (tegmina), polokrovky (hemielytrae), 2. pár - kyvadélka (halterae)

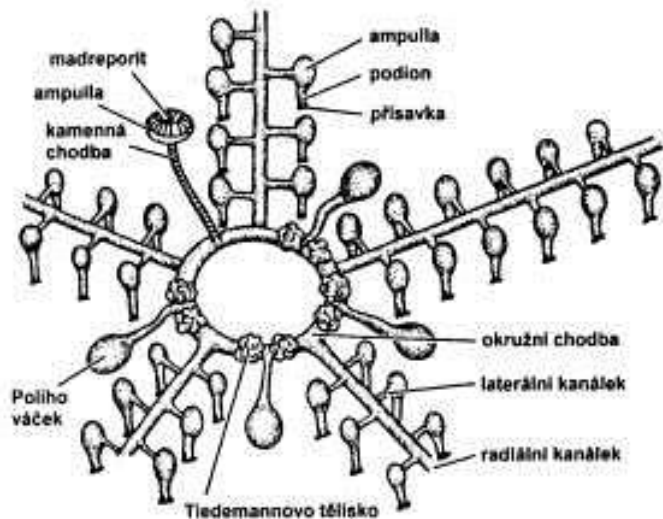
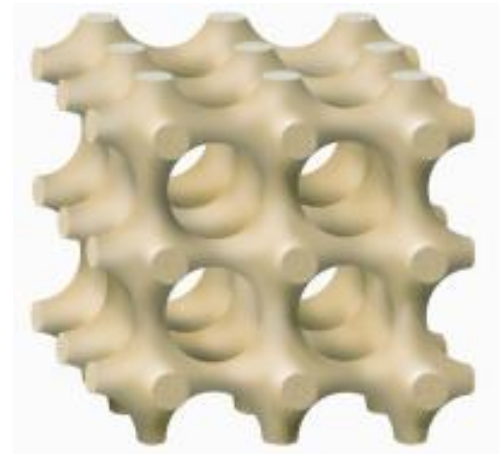
Integument a opěrná soustava

! Ostnokožci mají schránku mesodermálního původu !

Pentaradiální souměrnost v dospělosti, chybí hlavová část

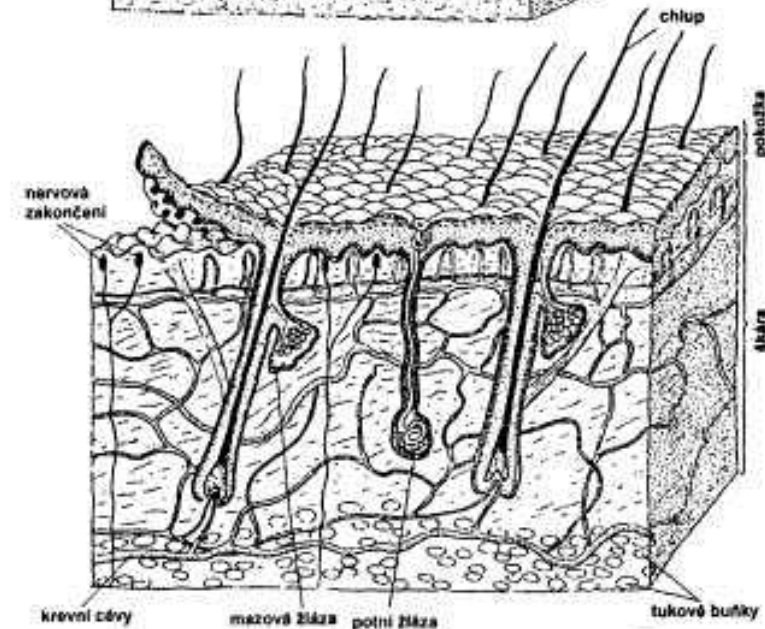
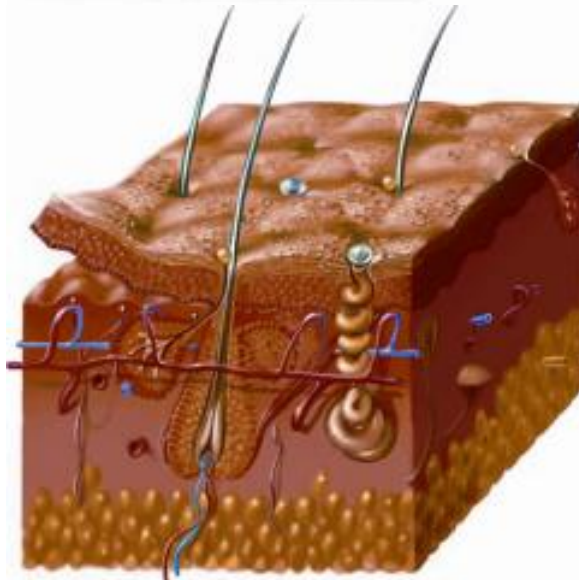
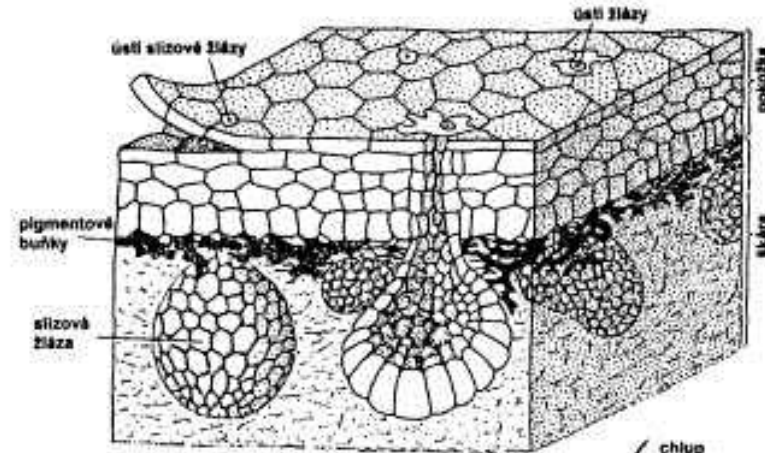
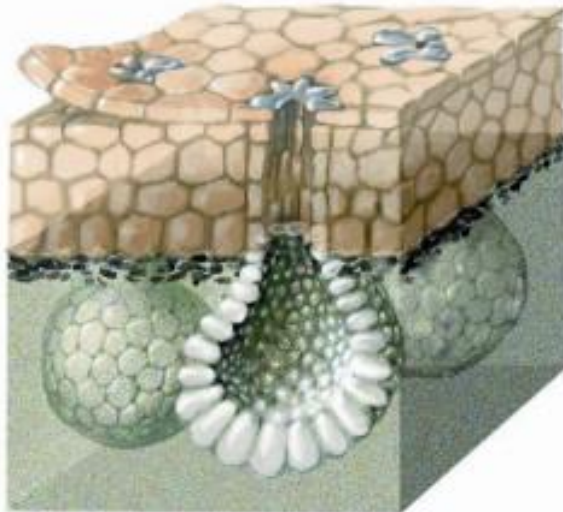
Mezodermální kostra z kalcitových destiček - mřížovina (stereom) + stroma

ambulakrální soustava

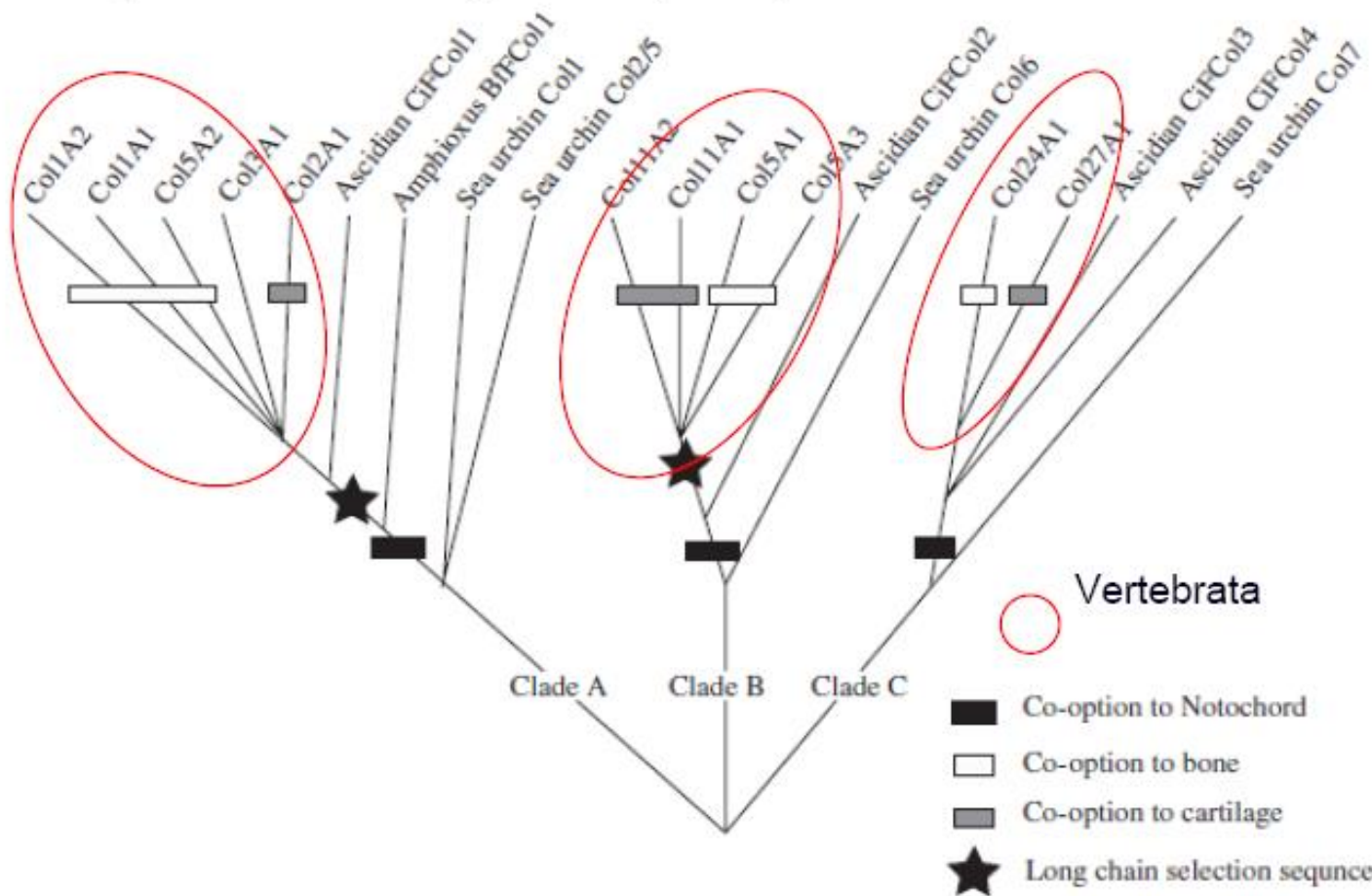
Integument a opěrná soustava obratlovců

! Kůže obratlovců je složeného původu (ektoderm a mesoderm) !

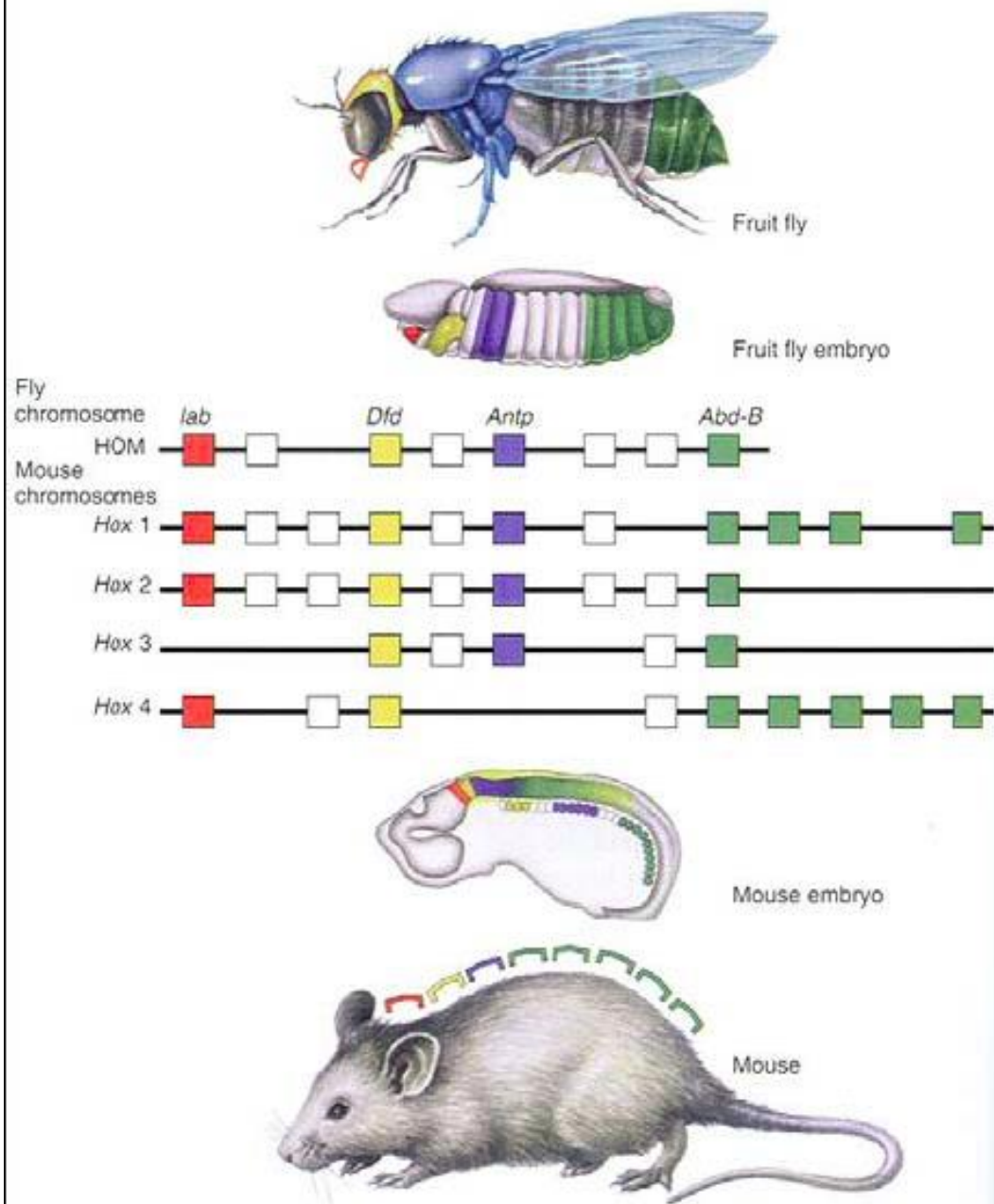
Integument a opěrná soustava

- evoluce genů kolagenů u strunatců - 3 nezávislé klady
- nezávislý vznik chordy, chrupavky a kosti

Wada H. et al., 2006:

Podélná polarizace těla, Hox - geny

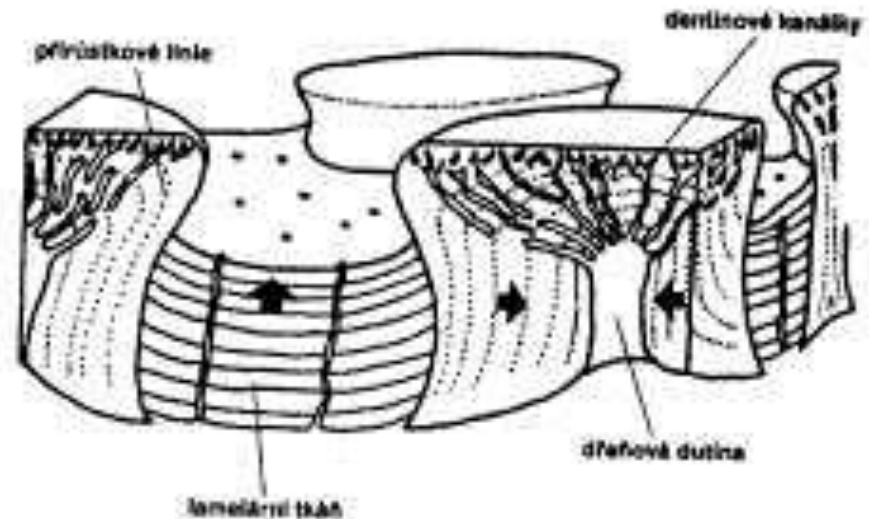
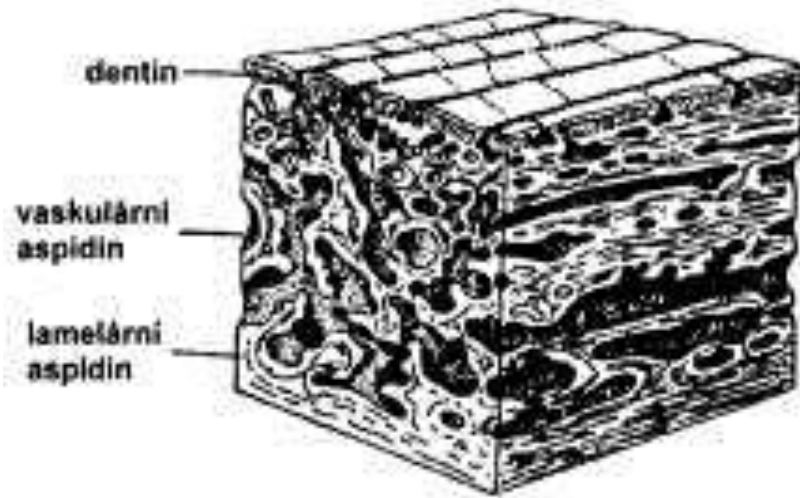

Integument a opěrná soustava obratlovců

Povrch těla vymřelých bezčelistných („Ostracodermi“)

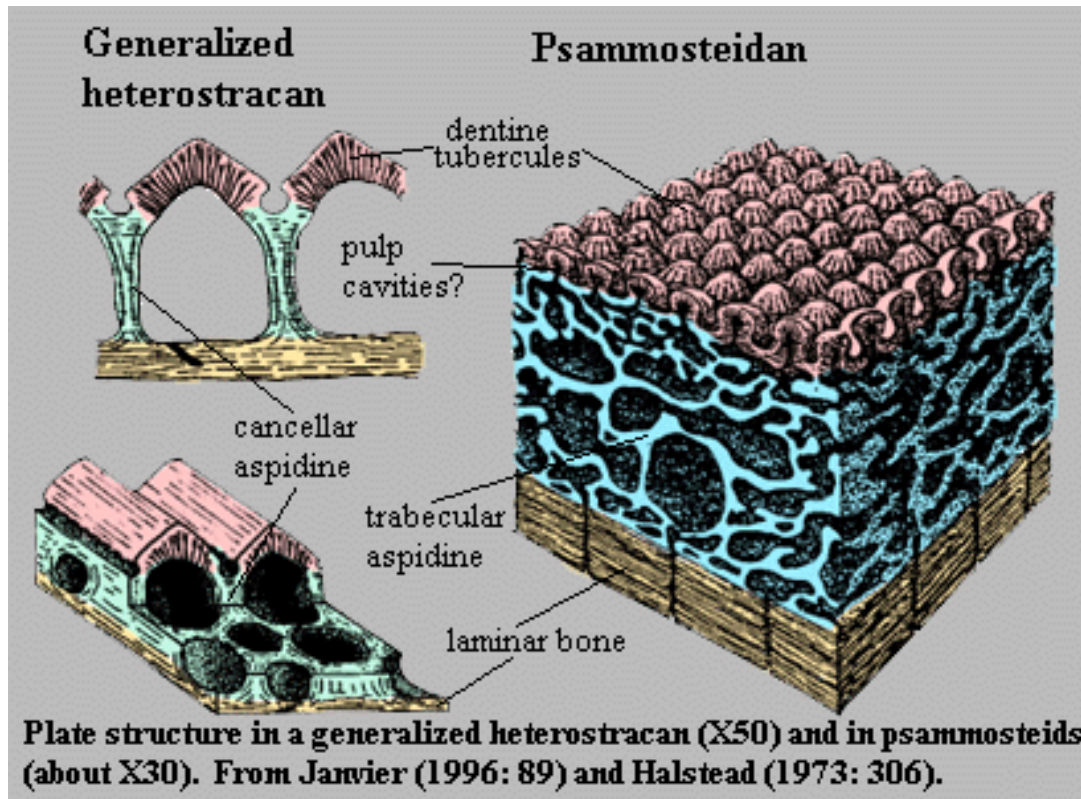
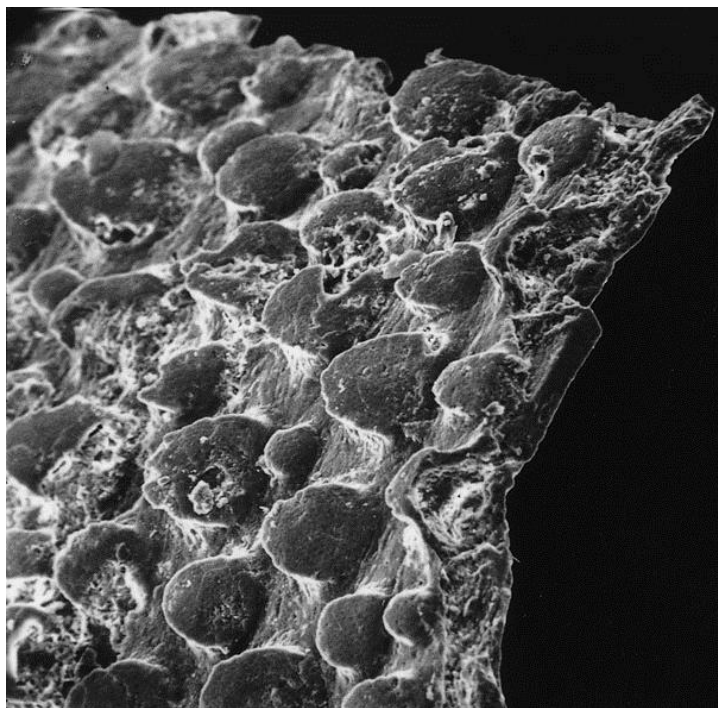
Acelulární kost (aspidin)

Výjimkou je skupina Osteostraci (štítohlaví) a Galeospida - mají **celulární kost**, osifikace perichondrální

Integument a opěrná soustava obratlovců

Povrch těla vymřelých bezčelistných („Ostracodermi“)

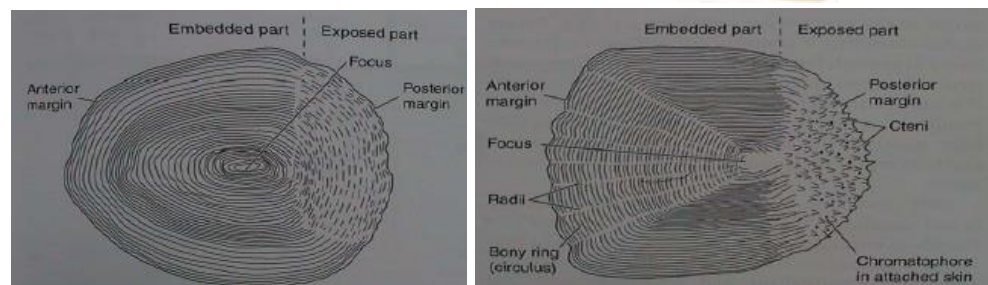
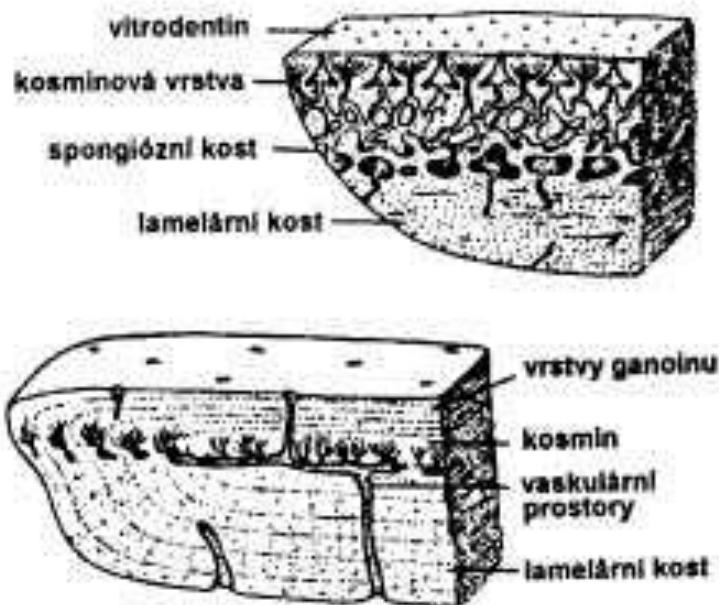
Hlavohrudní štíty u bezčelistných

Anatolepis

Integument a opěrná soustava obratlovců

Šupiny ryb - kostní tkáň (dermální exoskelet, mesoderm)

leptoidní (elasmoidní) (lamelární acelulární kost, Teleostei)

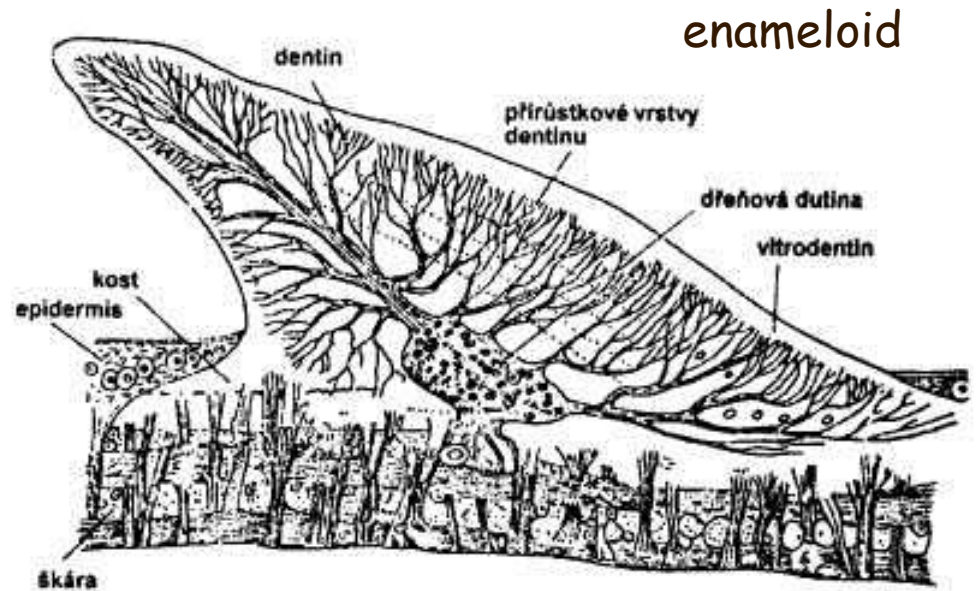
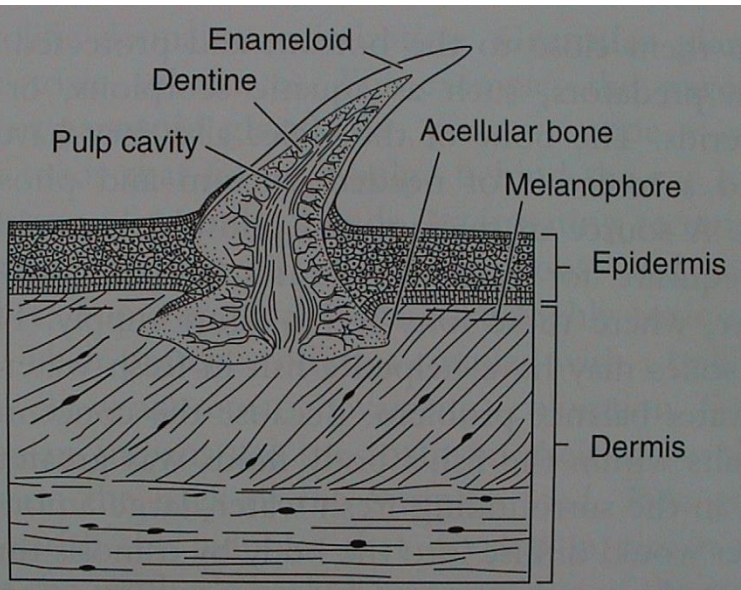
kosmoidní (lamelární kost = izopedin, vaskulární kost, dentin=kosmin, enameloid=vitrodentin **z mezoblastu**; Sarcopterygii)

BNL - osteoblasty (kost) a odontoblasty (zubovina)

ganoidní (lamelární a vaskulární kost, redukce kosminu; email = ganoin **z ektoblastu**, Chondrostei, bichiři, kaprouni a kostlíni)

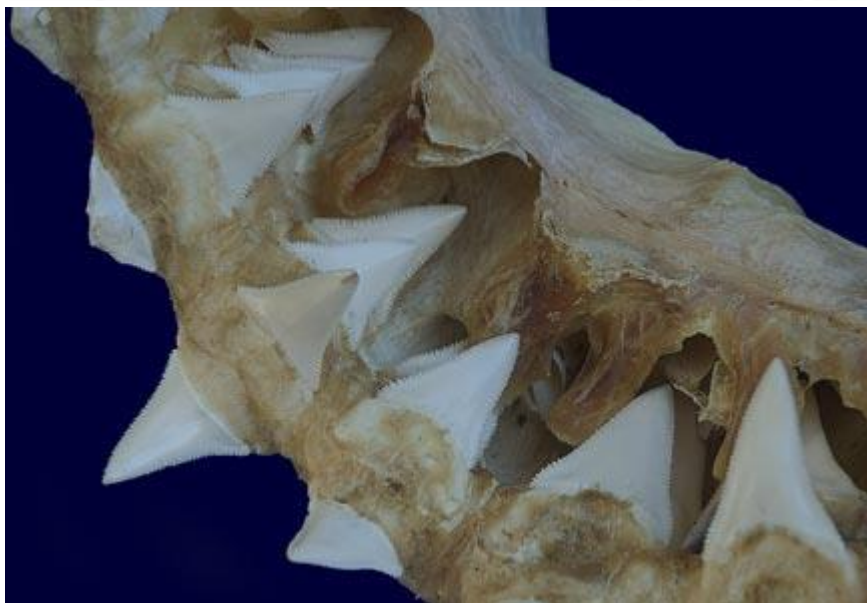
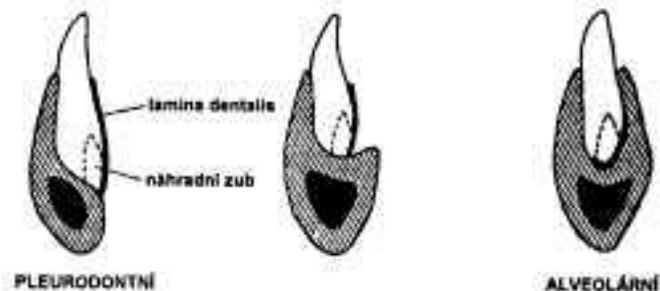
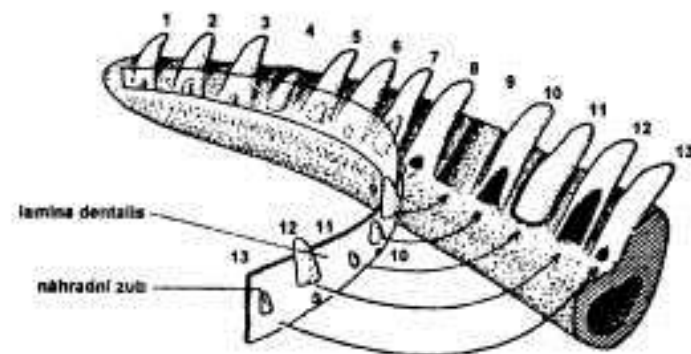
Integument a opěrná soustava obratlovců

plakoidní šupiny paryb

Integument a opěrná soustava obratlovců

Vznik zubů z plakoidních šupin

Zuby mají pravou sklovinu (email)
ektodermálního původu!

Plakoidní šupiny mají enameloid
(vitrodentin) **mezodermálního původu!**

Integument a opěrná soustava obratlovců

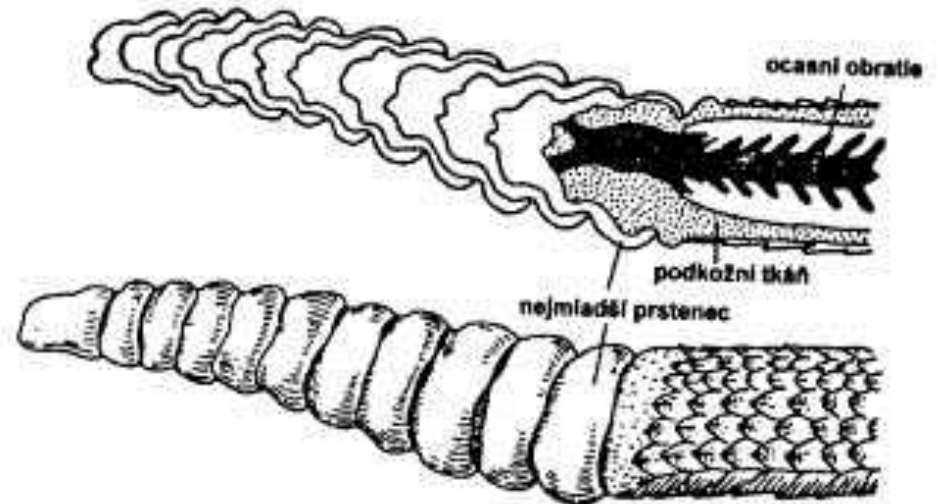
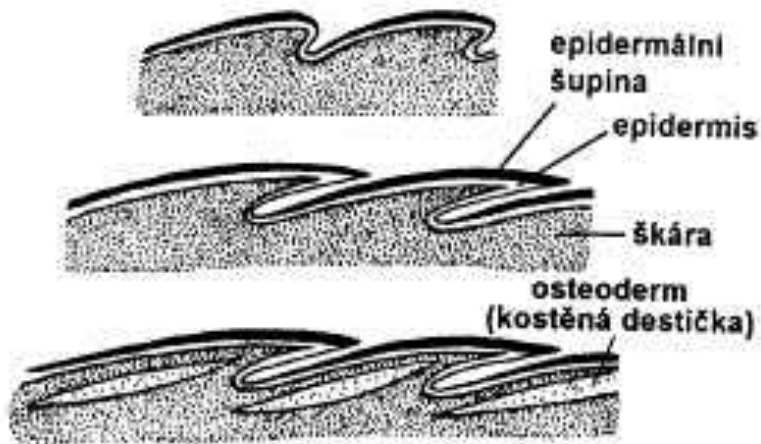

Dětský - **dočasný** chrup
v čelistech jsou vidět základy
definitivního chrupu.

Integument a opěrná soustava obratlovců

Plazí šupiny - z keratinu (rohoviny), mohou být zesponu podepřeny kostní tkání (např. osteodermy, gastralia)

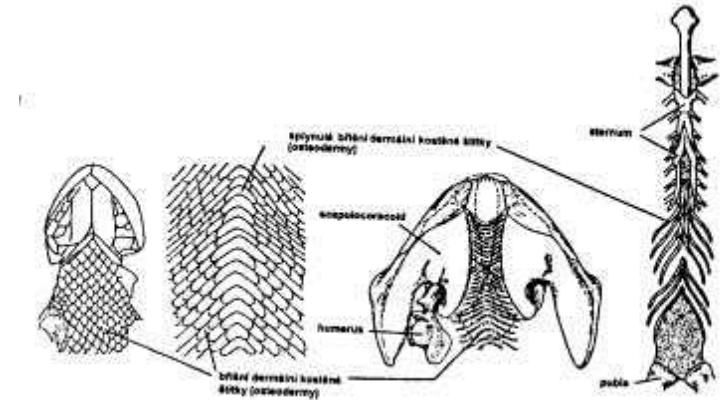
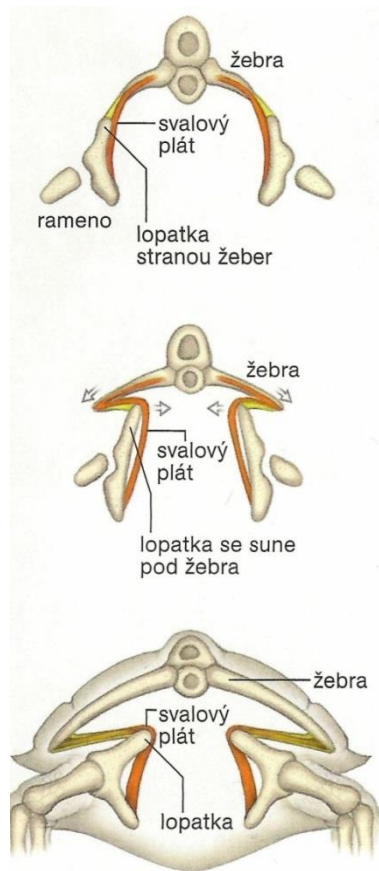
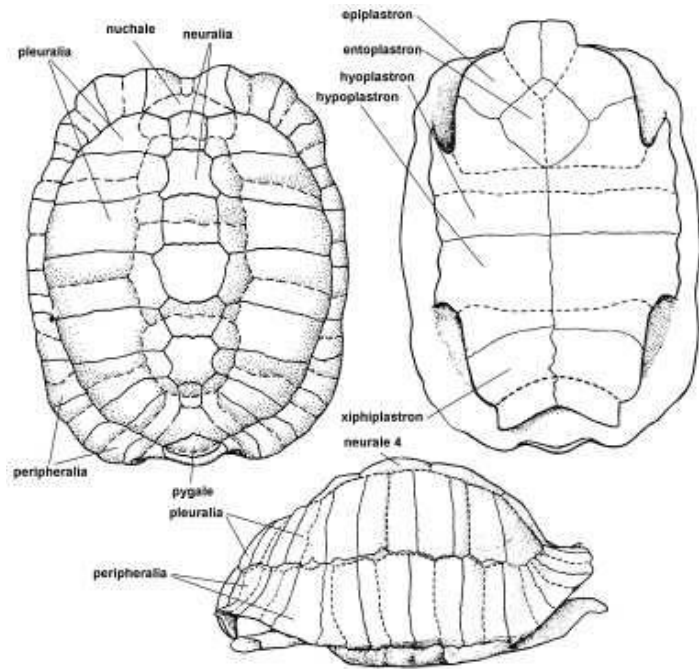

chřestýš

Epidermální štítky alternují s kostěnými destičkami

Integument a opěrná soustava obratlovců

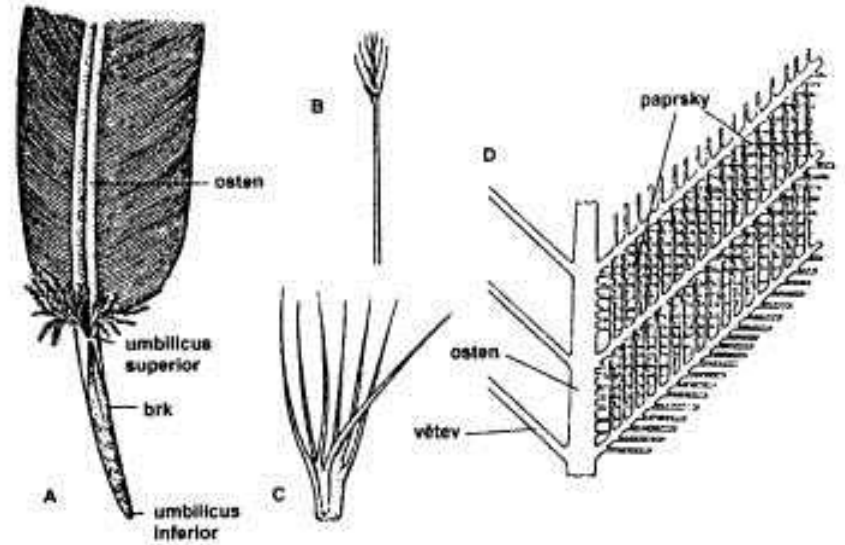
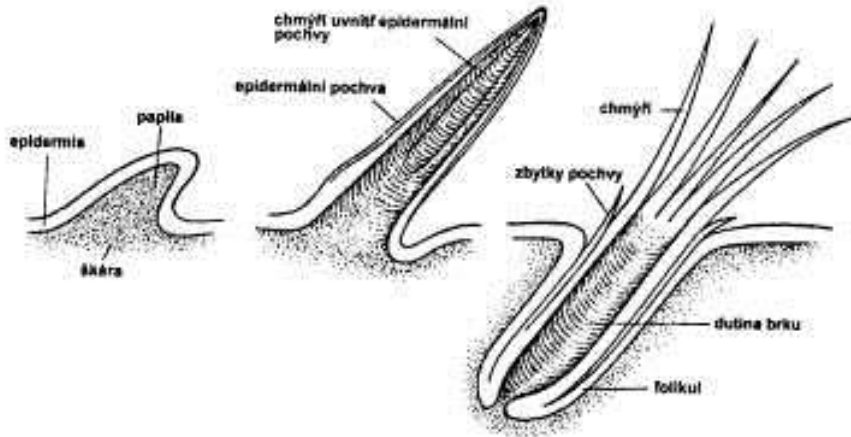
Štítky plazů - kombinace: rohovina a kost

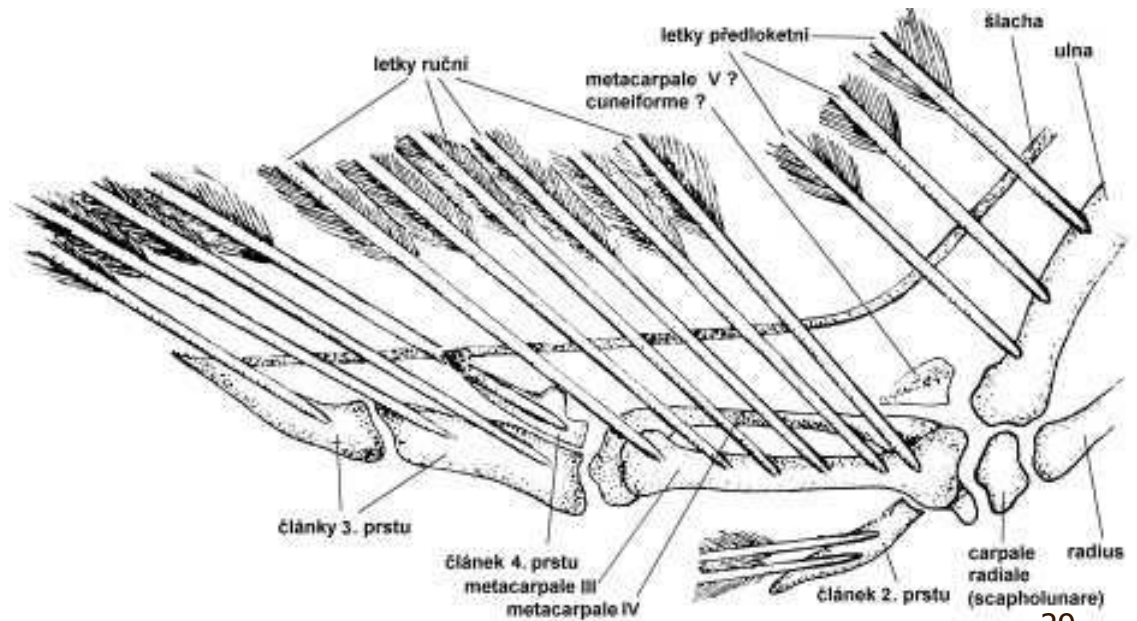
Endesmální osifikace ve škáře
- dermatoskelet - exoskelet

Osteodermny splývají
v gastralia („břišní žebra“)

Integument a opěrná soustava obratlovců

Peří dinosaurů
včetně ptáků

Integument a opěrná soustava obratlovců

Sinosauropteryx

Barevné pruhy na ocasních perech sloužily jako maskování nebo ke komunikaci.

Caudipteryx

Široká pera asi poháněla běžícího dinosaura větší rychlostí nebo sloužila jen jako ozdoba k imponování.

Microraptor

Opeřené nohy možná působily jako nosná plocha pro vztlak při klouzavém letu ze stromů.

Jeholornis

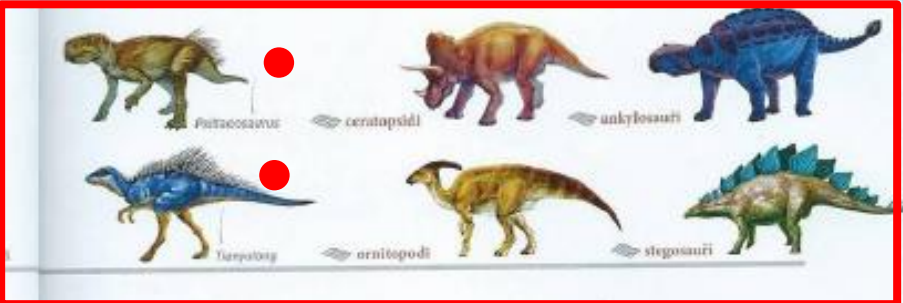
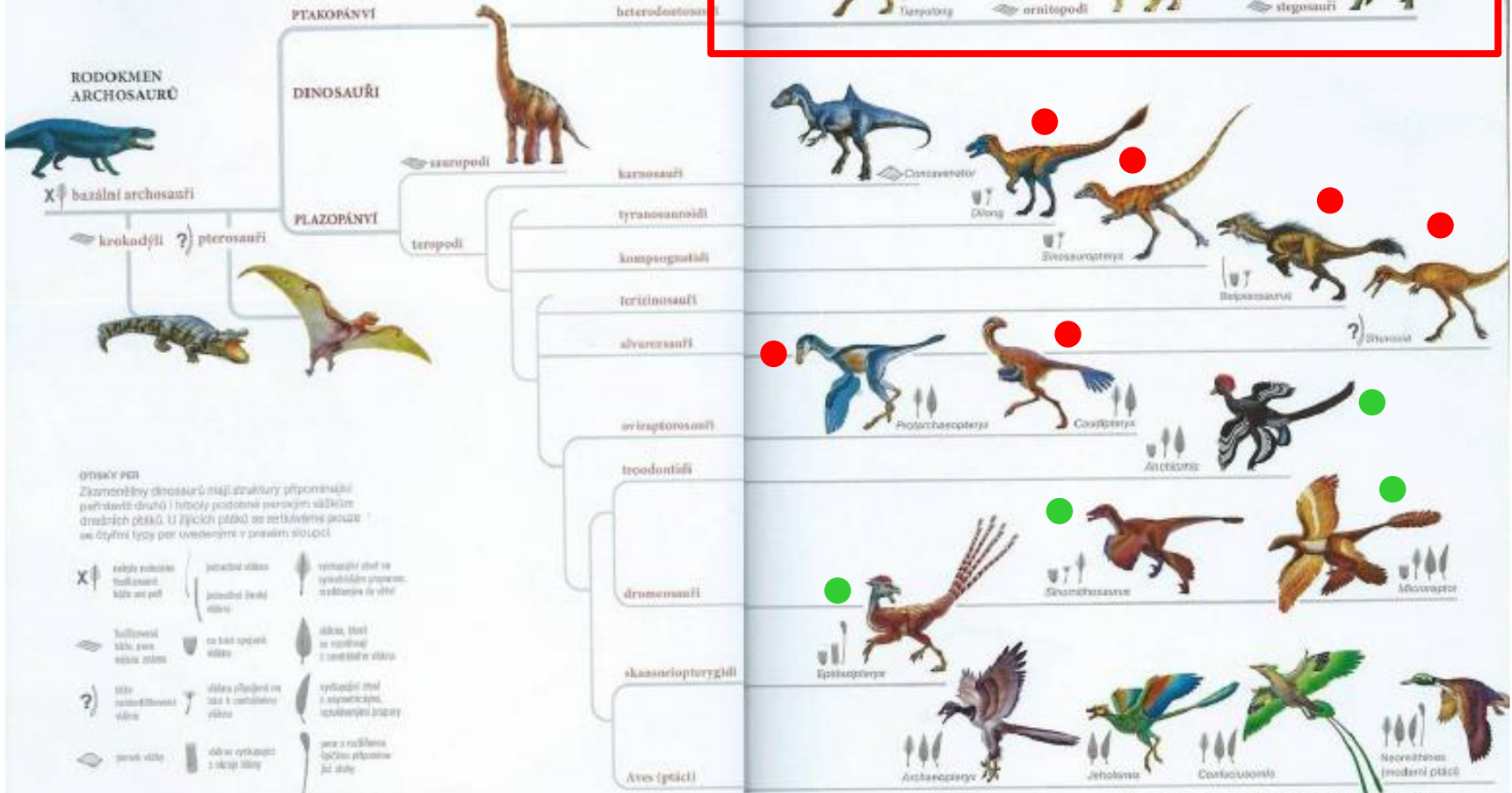
Tento raný pták byl nejspíš zdatný letec. Ocas měl jako kormidlo či nosnou plochu.

Integument a opěrná soustava obratlovců

XI. Aves

OPĚŘENÍ TVOROVÉ

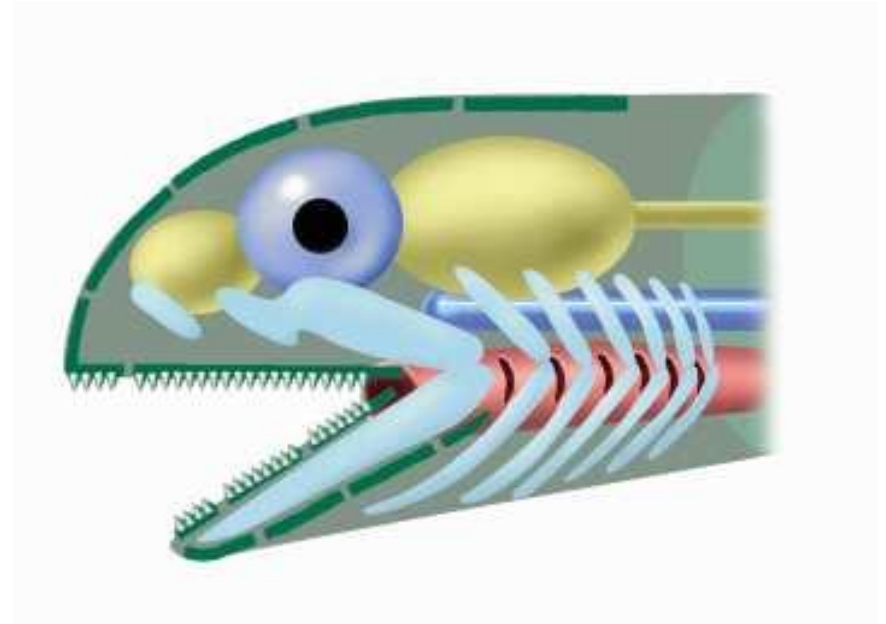
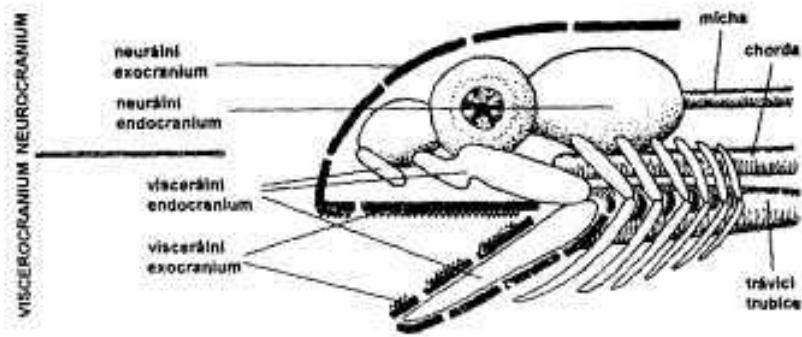
Až donedávna se vědělo o peří pouze na tělech ptáků a blízce příbuzných teropodních dinosaurů, mezi které patří třeba *Eplérozopteryx* velký jako holub nebo více než dvoumetrový *Beipiaosaurus*. Objev struktur připomínajících pera na ptákovitých (zobákem vybavených dinosaurůch daleko vzdálených ptákům) naznačuje, že předkové všech dinosaurů možná měli peří. „Chmýří“ na pterosurech ukazuje, že protoperá se mohla vyvinout ještě dříve u společného předka pterosaurů a dinosaurů.

ANATOMIE PRŮMĚRNÉHO DRACIHO (LAVIN) ZOBÁK. SE DVOU DĚTMI PRO JEJICH KOLEGI. DRACIHOVÉ A PTEROSAURŮ, PĚŘÍ, JAKÉ CLARK, GEORGE WASHINGTON HARVARD.

Integument a opěrná soustava obratlovců

Základní členění lebky

- Neurální endocranium
- Viscerální endocranium
- Viscerální exocranium
- Neurální exocranium

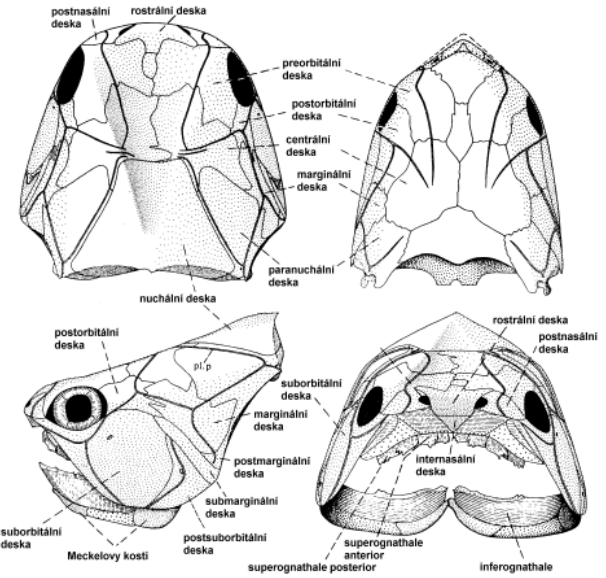
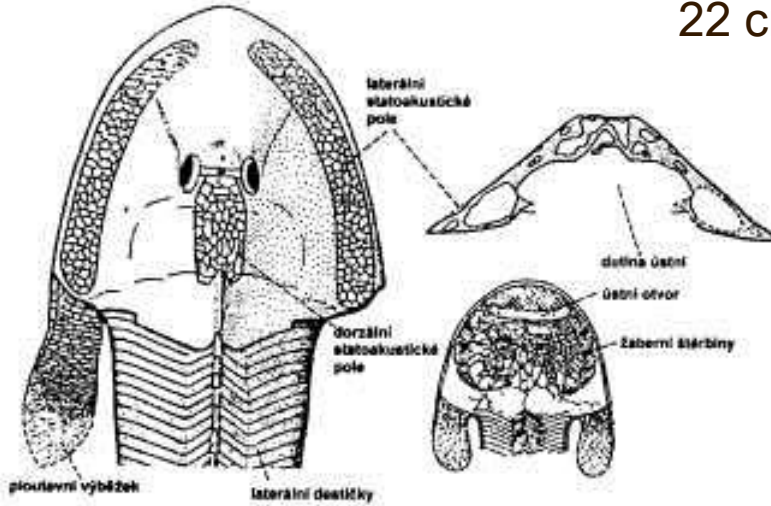
Integument a opěrná soustava obratlovců

Dermální krunýře nejstarších obratlovců

Dorzální a ventrální deska ze štítků („Ostracodermi“)

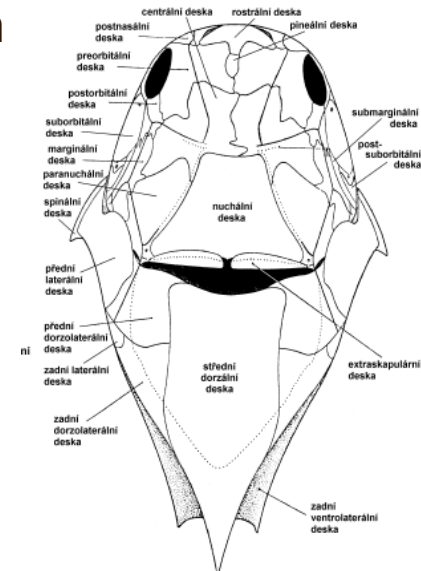
Hemicyclaspis (Osteostraci)

22 cm

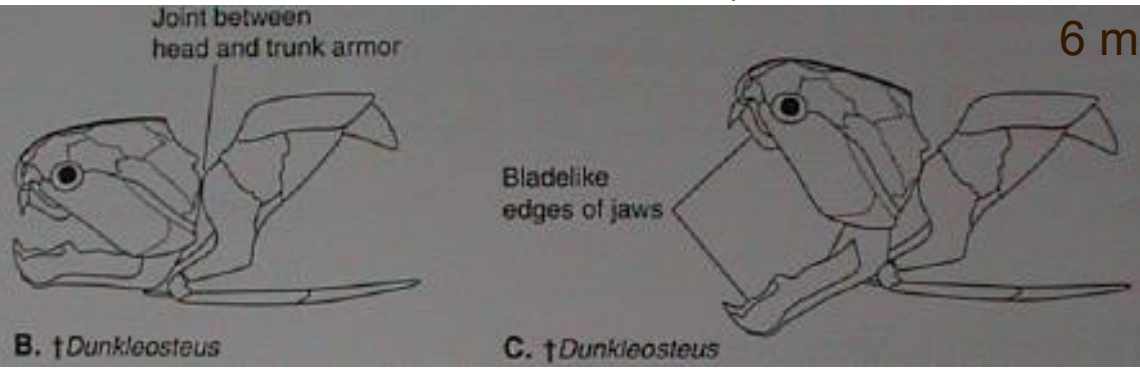

Coccosteus (jen vpravo nahoře Duncleosteus) (Placodermi)

40 cm

Hlavový a hrudní štít z kostěných desek. (Placodermi: Arhrodira, Antiarchi)

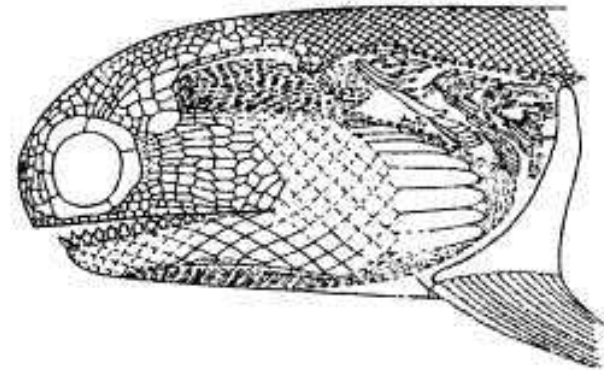
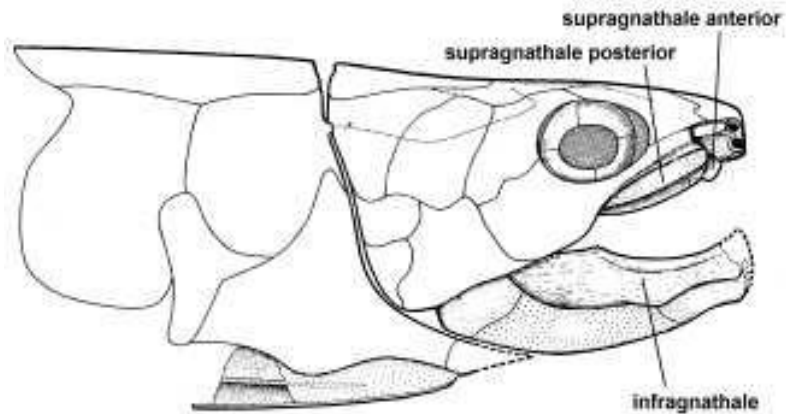

6 m

Integument a opěrná soustava obratlovců

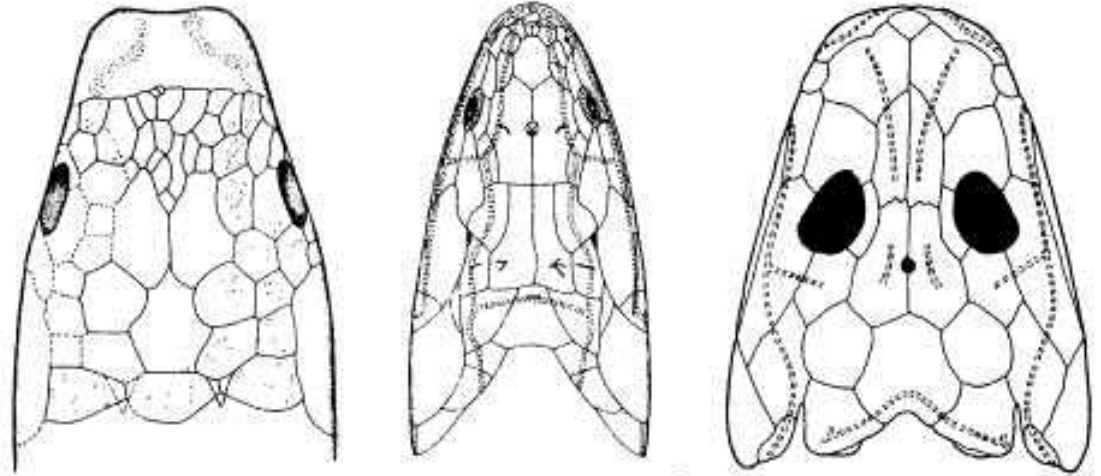
Leptosteus (Arthrodira) - 14 cm

Acanthodii

Integument a opěrná soustava obratlovců

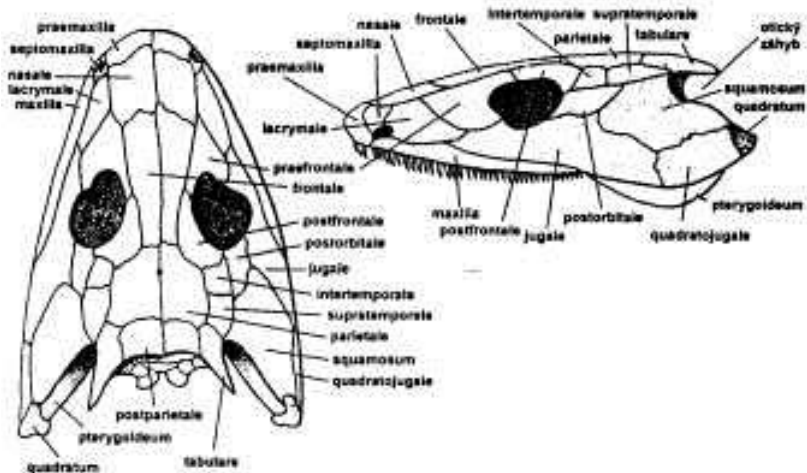
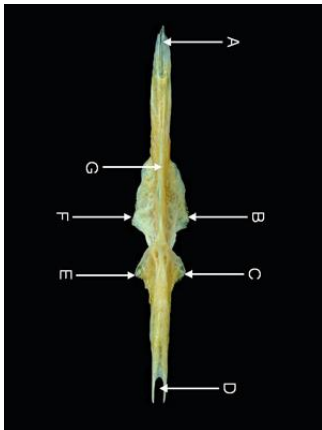
Dipterus - bahník

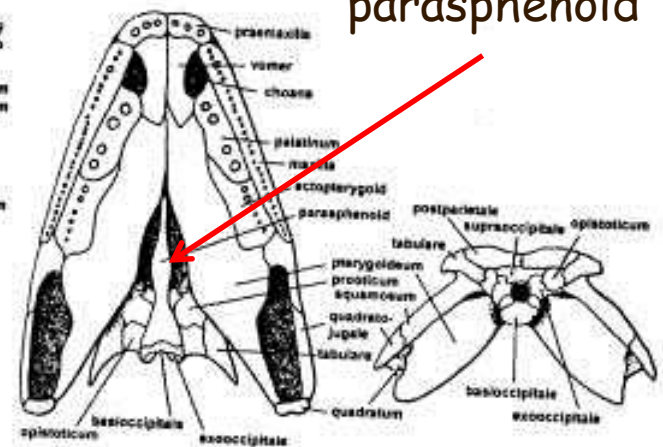
Dipterus - devon Eustenopteron Ichthyostega

Palaeogyrinus (obojž. z karbonu)

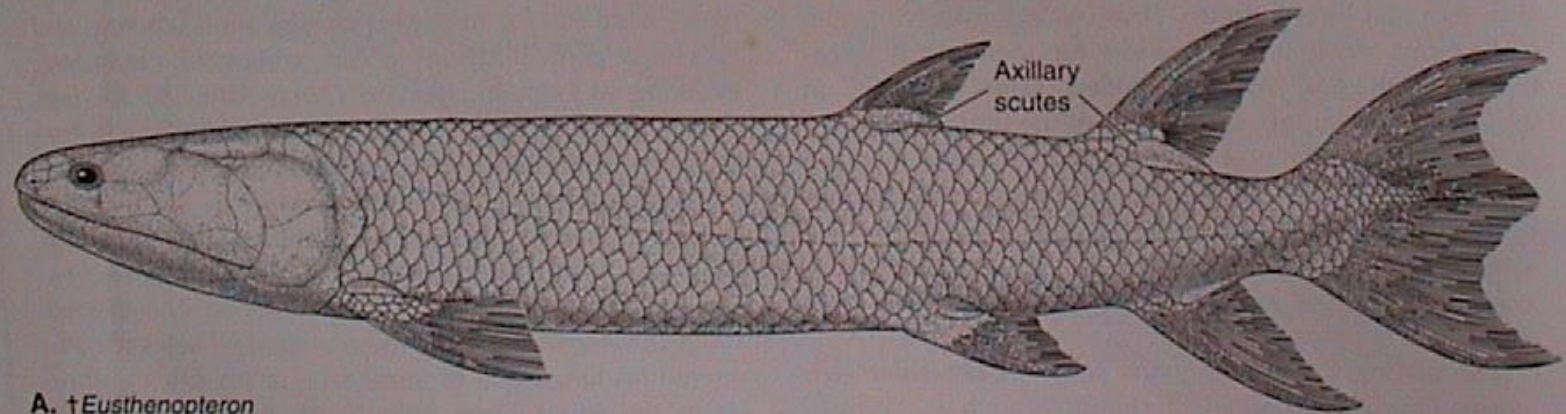
parasphenoid

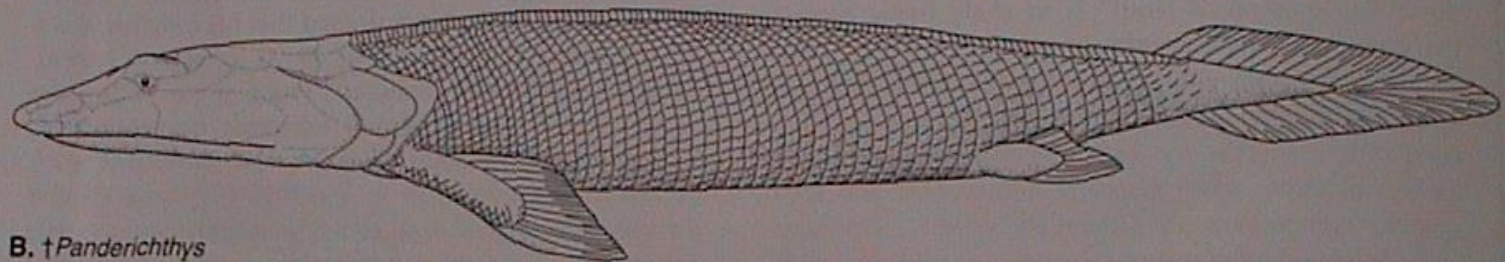
parasphenoid

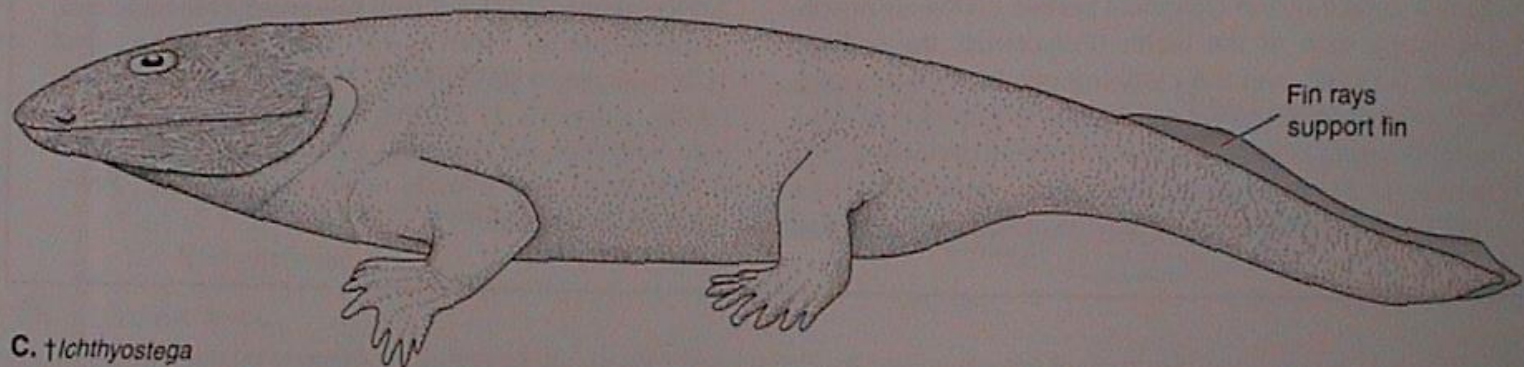
Integument a opěrná soustava obratlovců

A. †*Eusthenopteron*

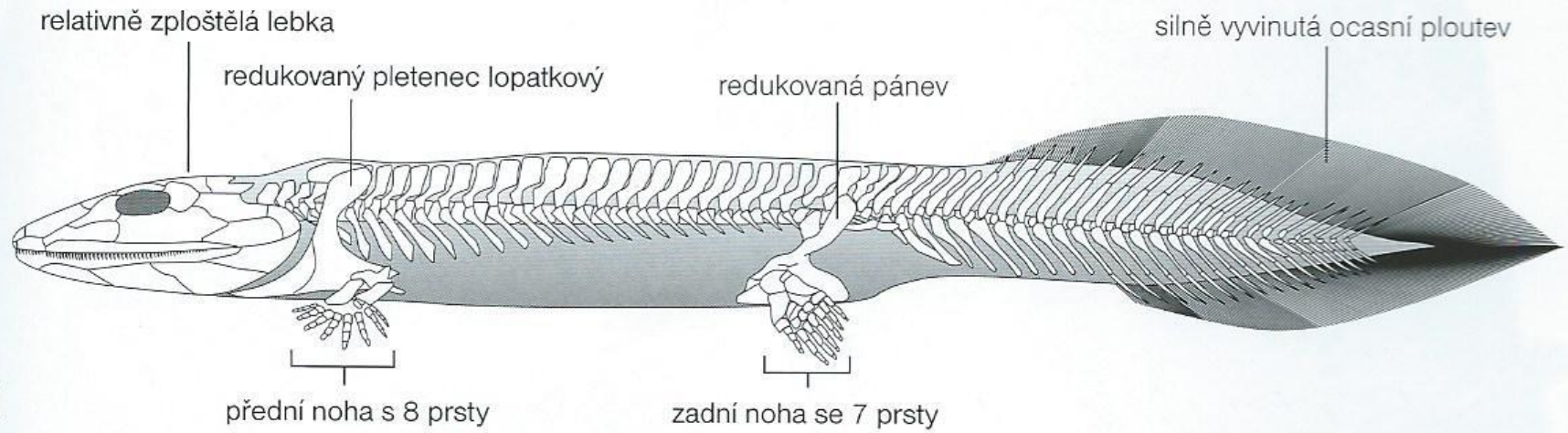
B. †*Panderichthys*

C. †*Ichthyostega*

Integument a opěrná soustava obratlovců

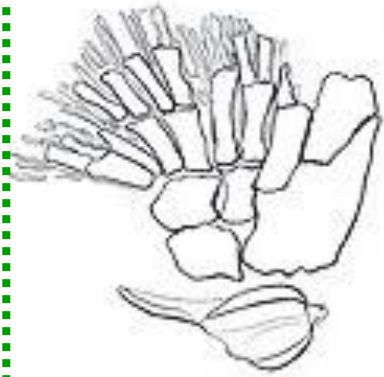
Acanthostega

Nature, 440(6), 2006: 757-771.

Glyptolepis

Sauripterus

Eusthenopteron

Panderichthys

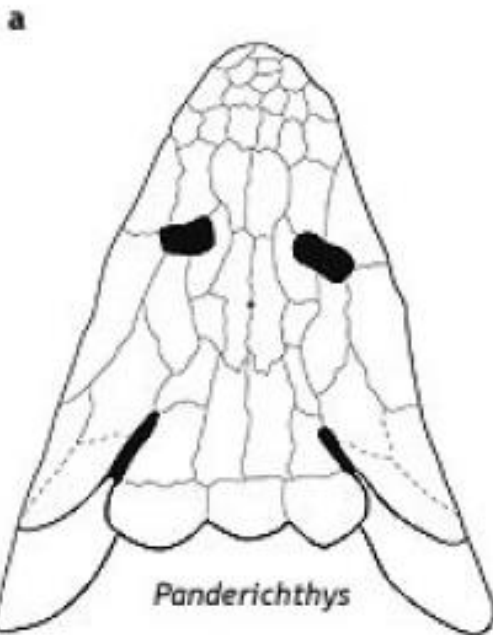
Tiktaalik

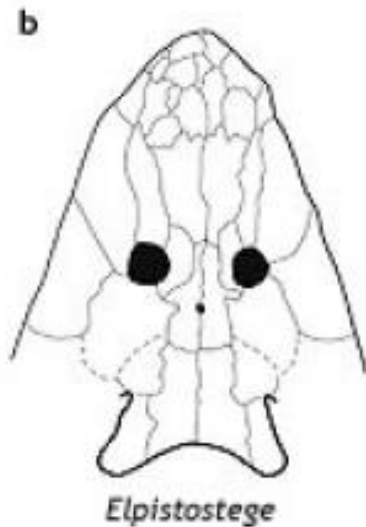
Acanthostega

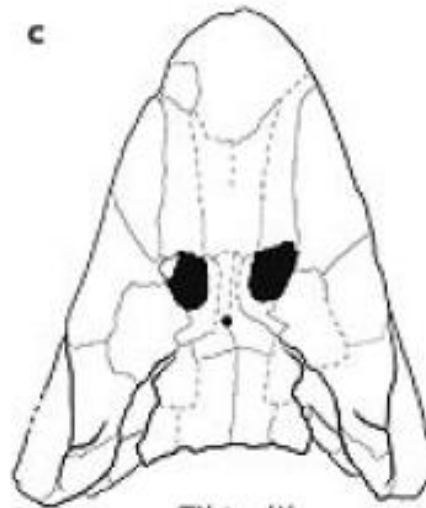
Tulerpeton

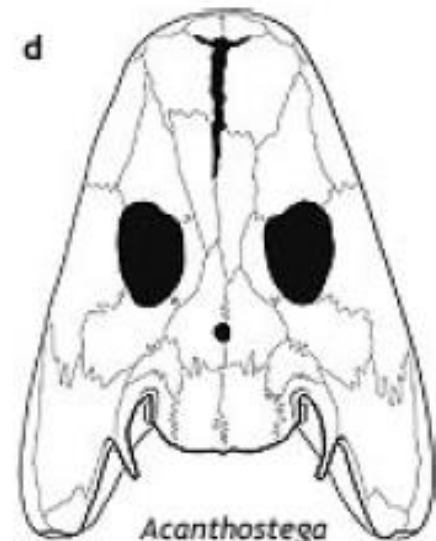
Panderichthys

Elpistostege

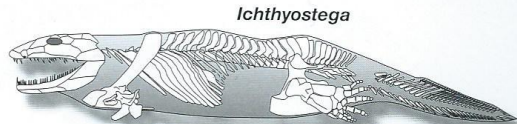
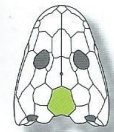

Tiktaalik

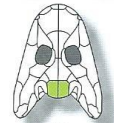

Acanthostega

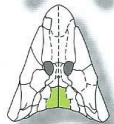
Integument a opěrná soustava obratlovců

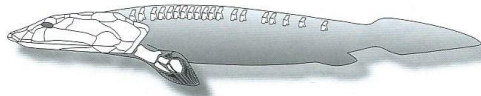
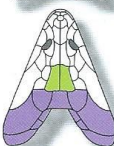
Ichthyostega

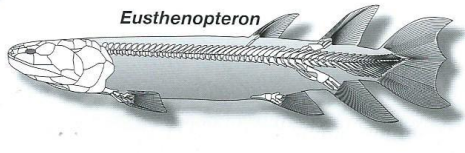
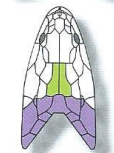
Acanthostega

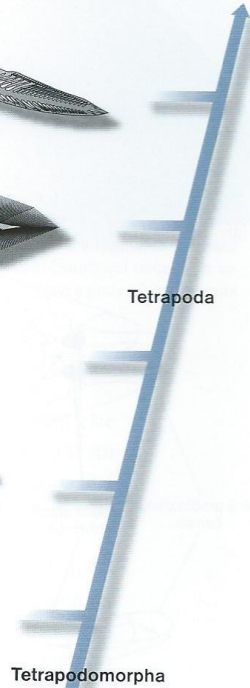
Tiktaalik

Panderichthys

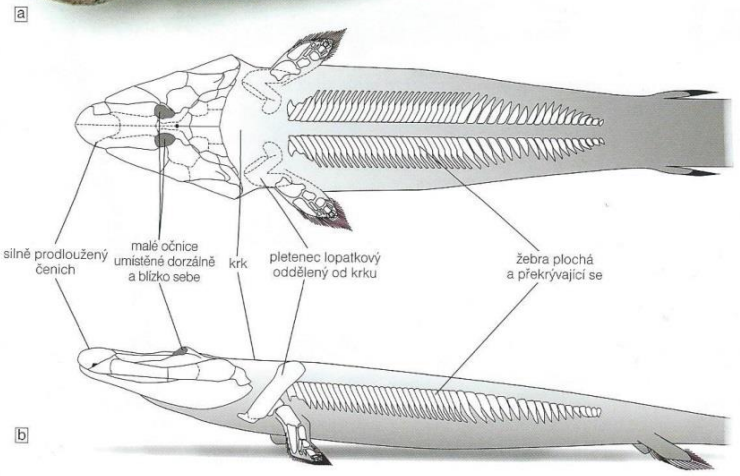

Eusthenopteron

Tiktaalik

Stáří svrchní devon, 375 milionů let
Naleziště kanadská Arktida
Velikost až 2 m
Zvláštnosti dlouhý čenich; lebka a pletenec lopatkový odděleny
Systematické zařazení sesterský taxon všech tetrapodů

Integument a opěrná soustava obratlovců

Wetlugasaurus - prim. temnospondylní
obojživelník (Rusko, Grónsko) - spodní trias
Vnitřní zubní oblouk v. otevřené prim. patro

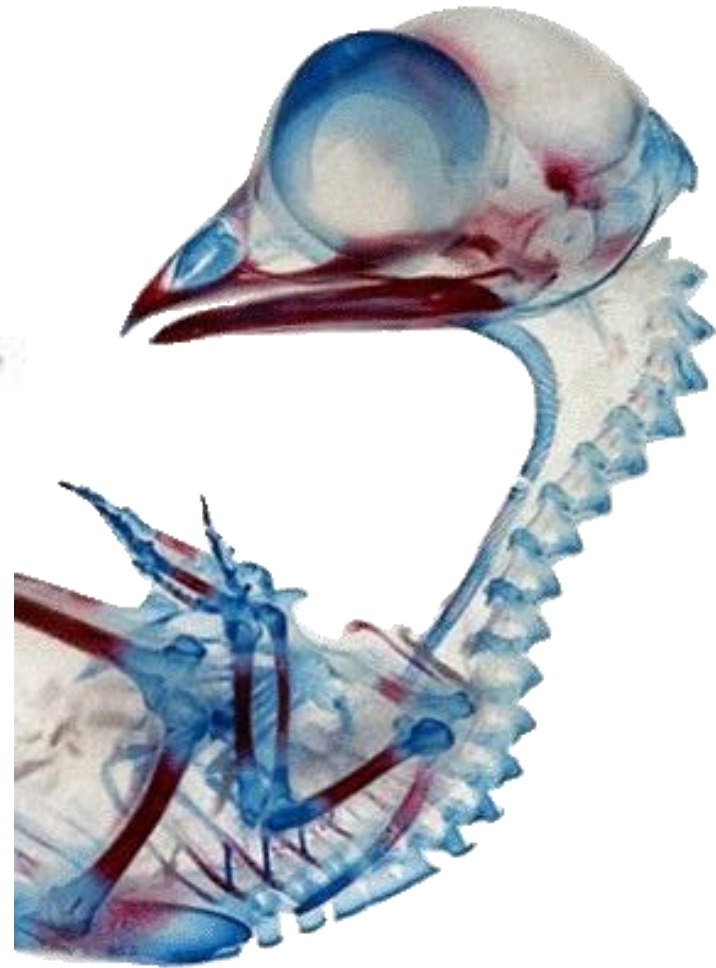
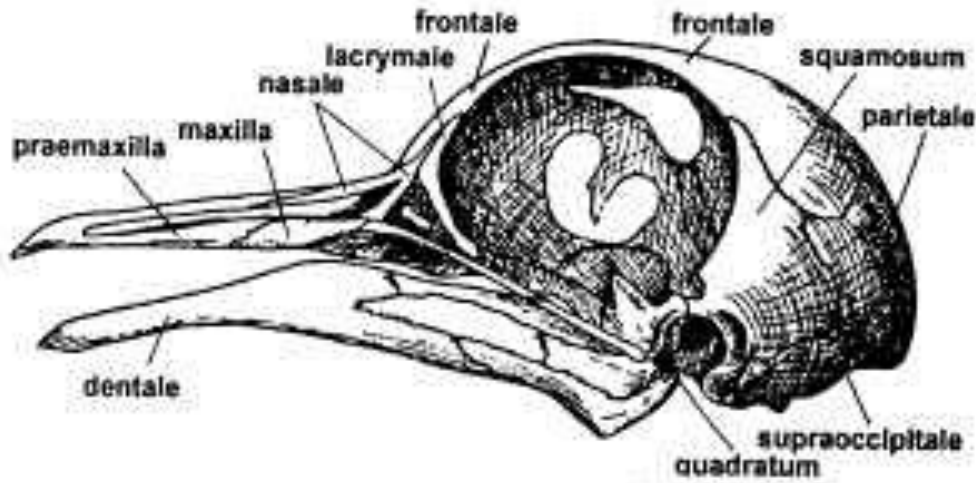
Integument a opěrná soustava obratlovců

Druhotné ústní patro člověka

Integument a opěrná soustava obratlovců

Kostra ptáka

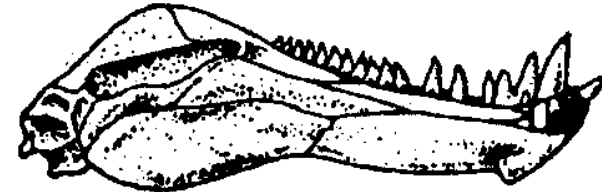
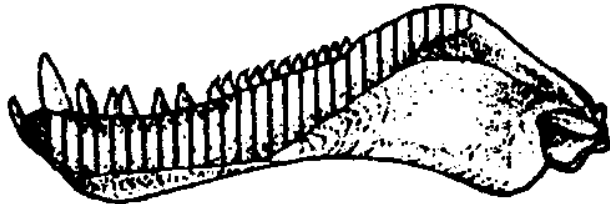

Integument a opěrná soustava obratlovců

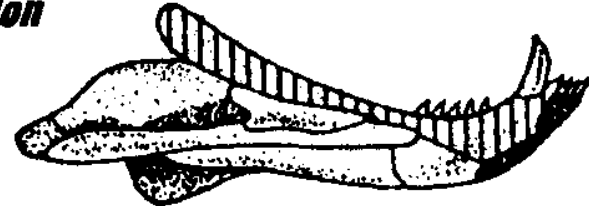
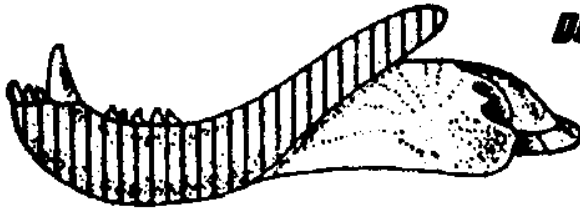

Integument a opěrná soustava obratlovců

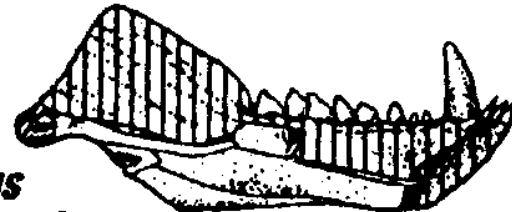
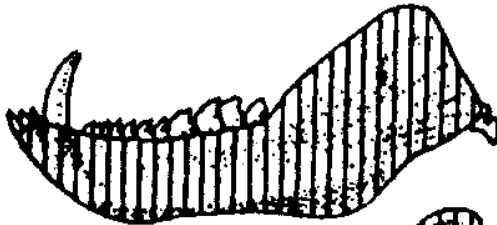
mandibula synapsidů - postupná převaha exoskeletu (pruhy) a vznik úhlu na mandibule (angulare; predace)

Dimetrodon

Cynarioides

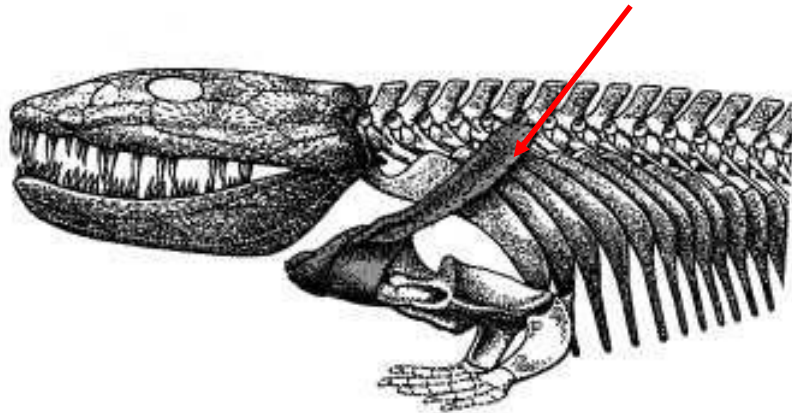
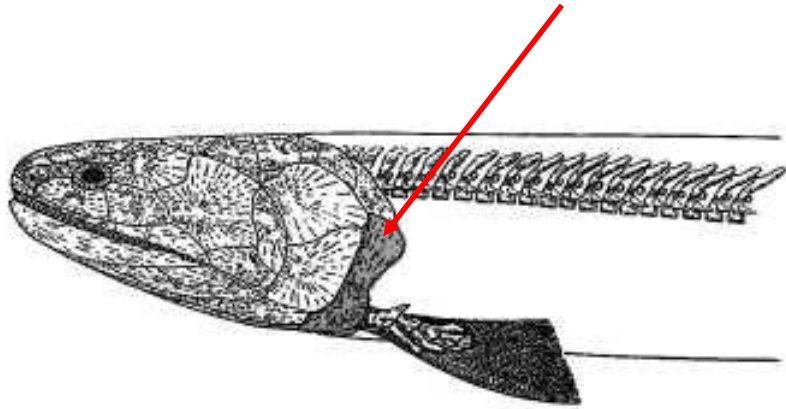
Cynognathus

Canis

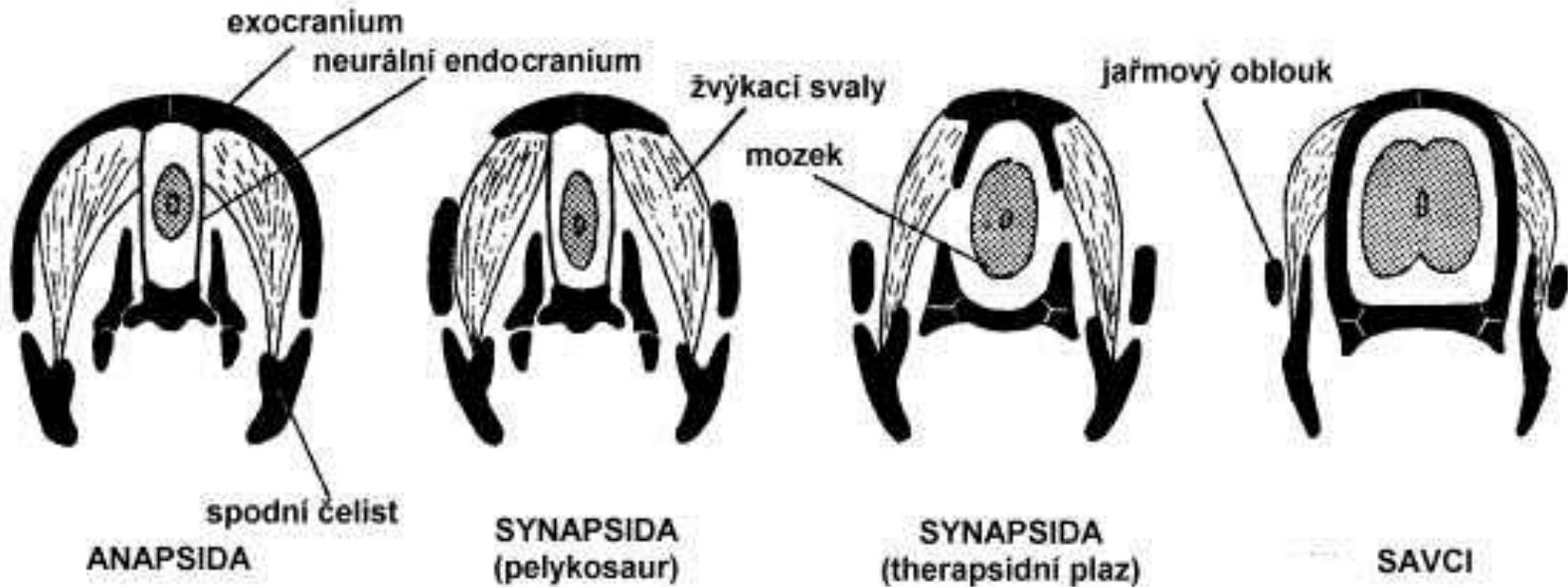
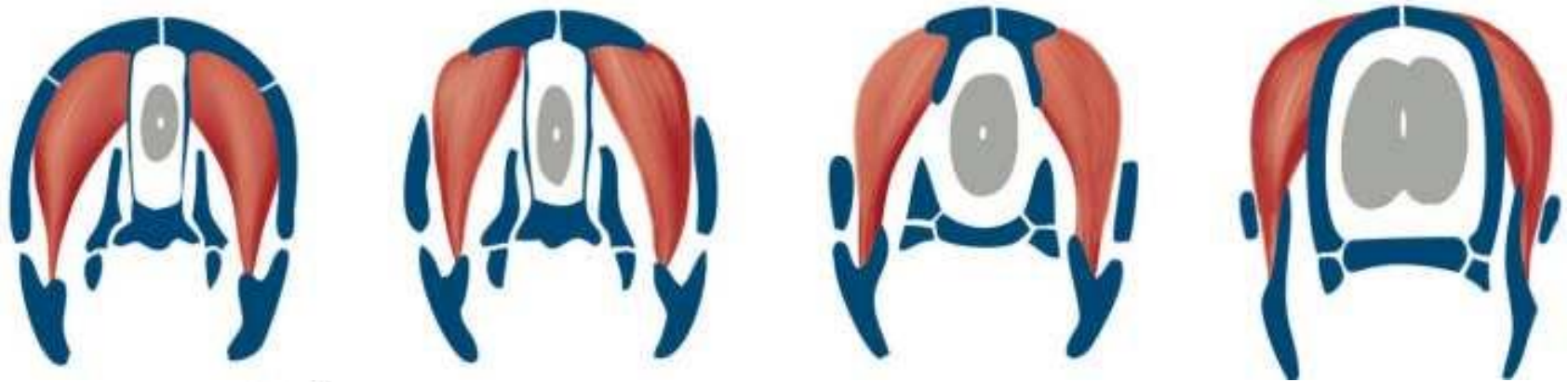
Integument a opěrná soustava obratlovců

Vznik pletence lopatkového, oddělení od lebky

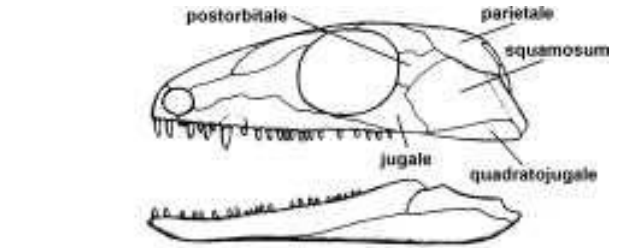
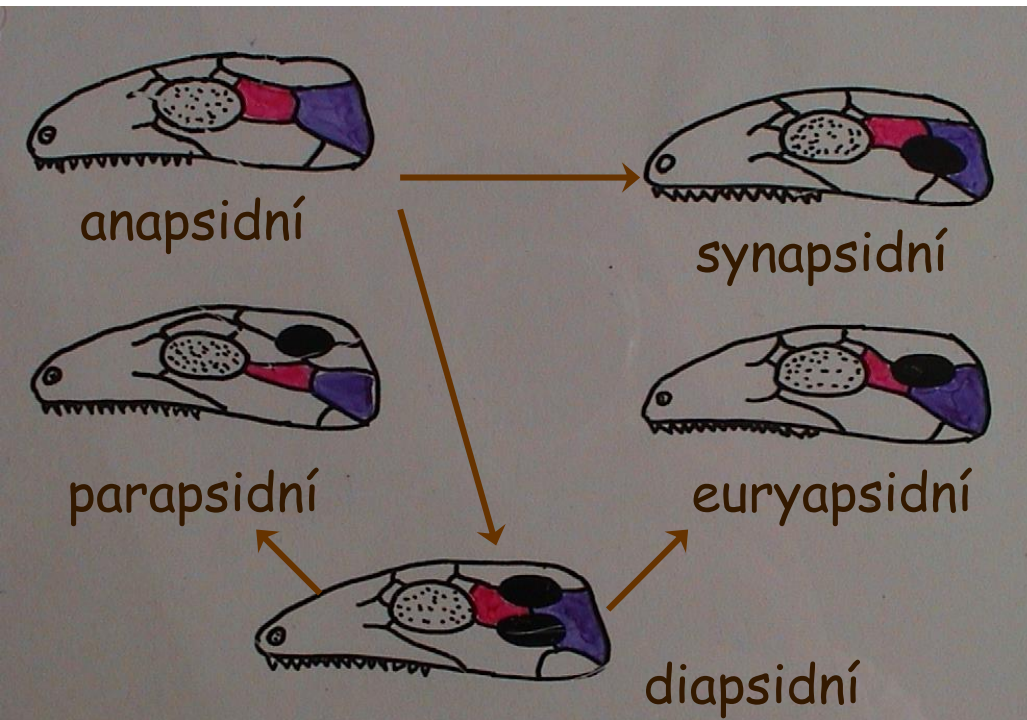
Integument a opěrná soustava obratlovců

Spánkové jámy a jařmové oblouky

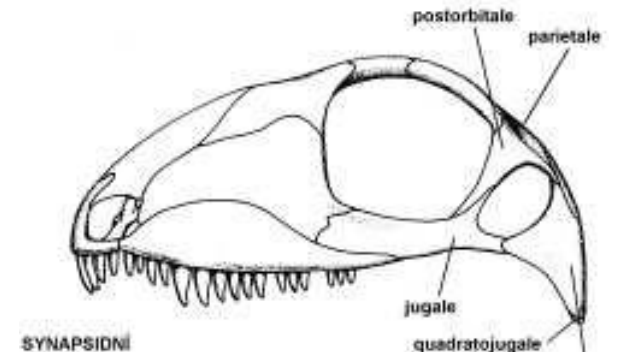

Integument a opěrná soustava obratlovců

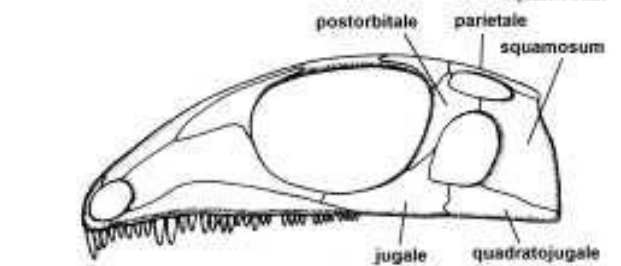
Spánkové jámy

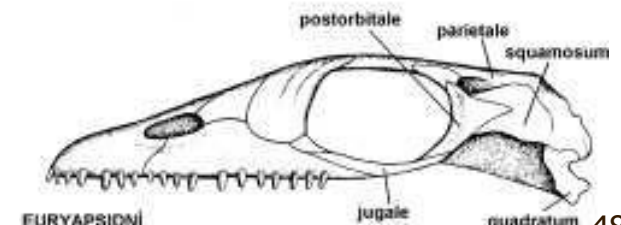
ANAPSIDNI

SYNAPSIDNI

DIAPSIDNI

EURYAPSIDNI

Kontakt: **postorbitale** a **squamosum**

Integument a opěrná soustava obratlovců

Australopithecus

člověk

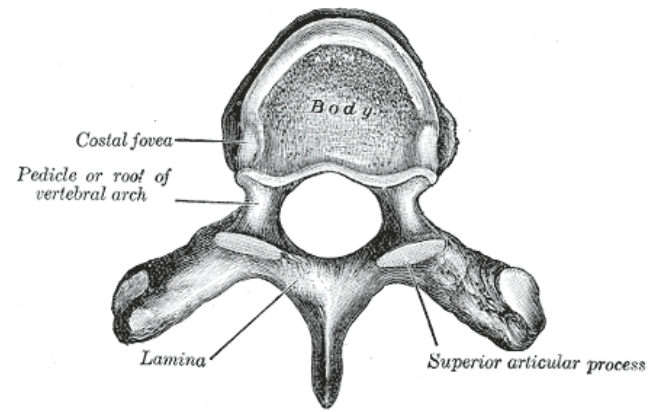
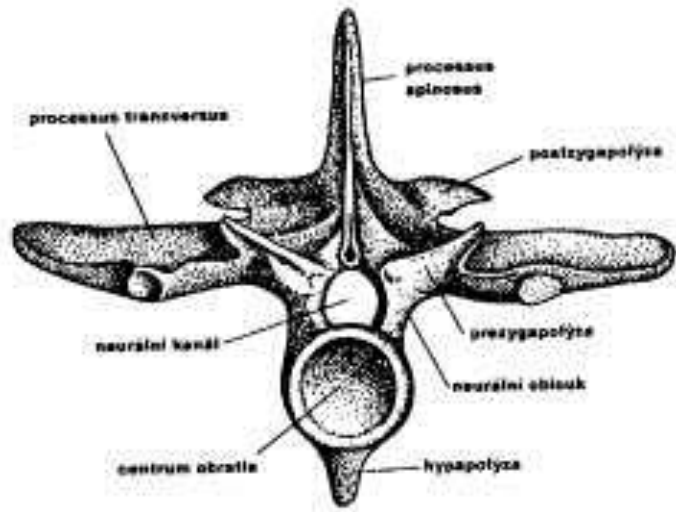
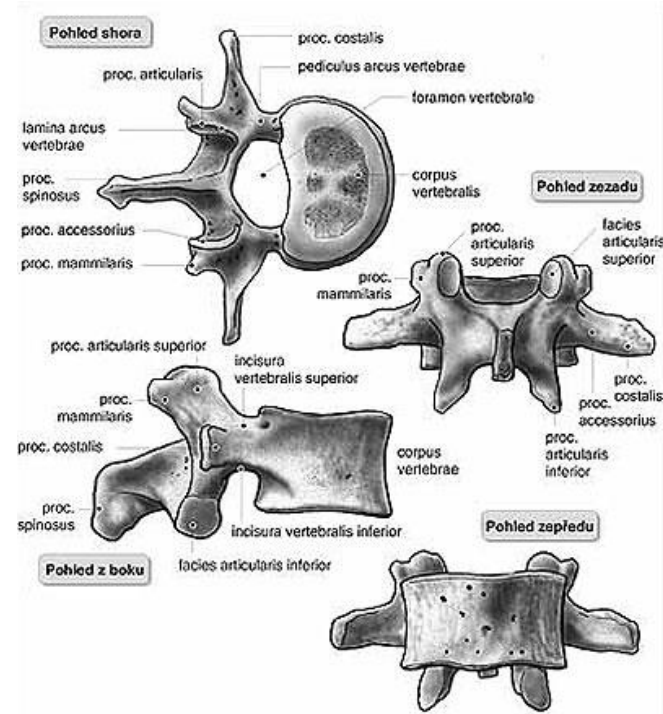
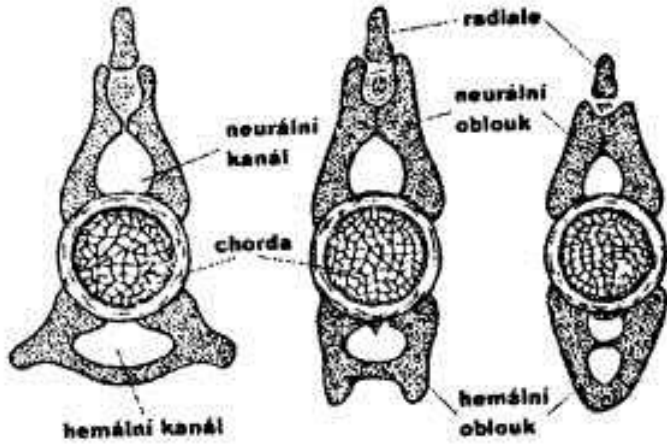
šimpanz

Integument a opěrná soustava obratlovců

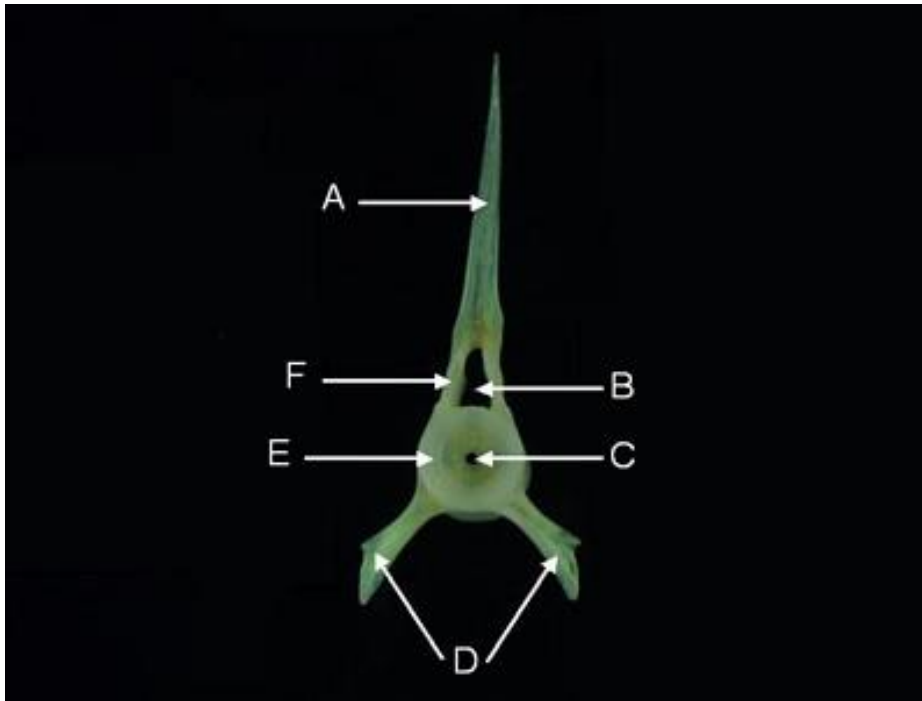

Integument a opěrná soustava obratlovců

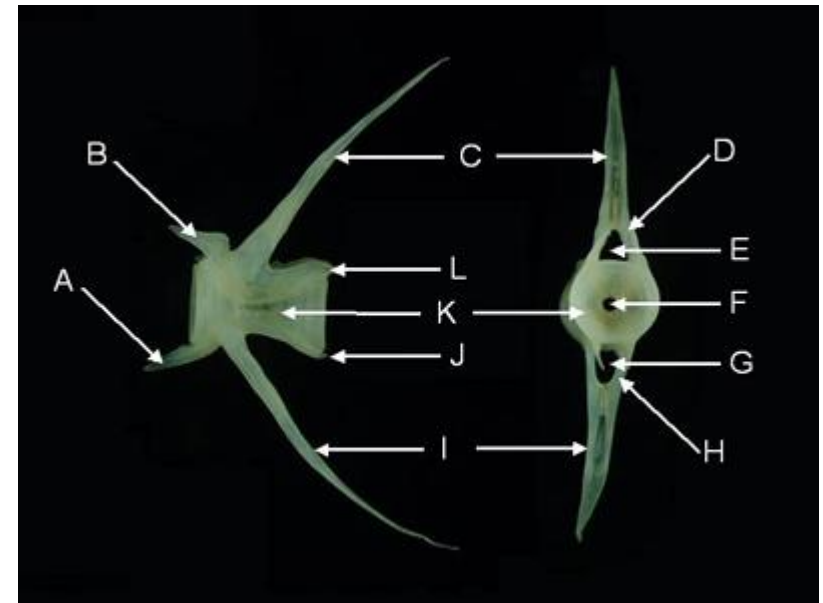
Obratle - vertebrae

Integument a opěrná soustava obratlovců

Precaudal vertebra. A = neural spine, B = neural canal, C = notochord canal, D = parapophyses, E = centrum, F = neural arch

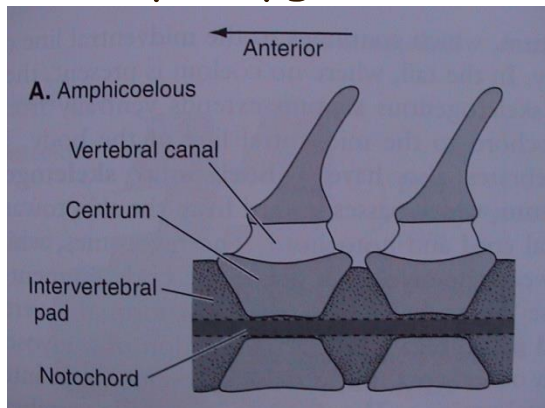

Caudal vertebra . A = ventral praezygapophysis, B = dorsal praezygapophysis, C = neural spine, D = neural arch, E = neural canal, F = notochord canal, G = hemal canal, H = hemal arch, I = hemal spine, J = ventral postzygapophysis, K = centrum, L = dorsal postzygapophysis.

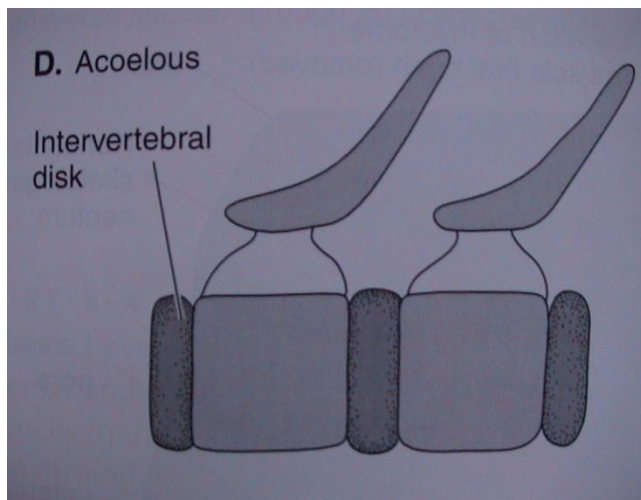
Integument a opěrná soustava obratlovců

Typy obratlů podle tvaru těl:

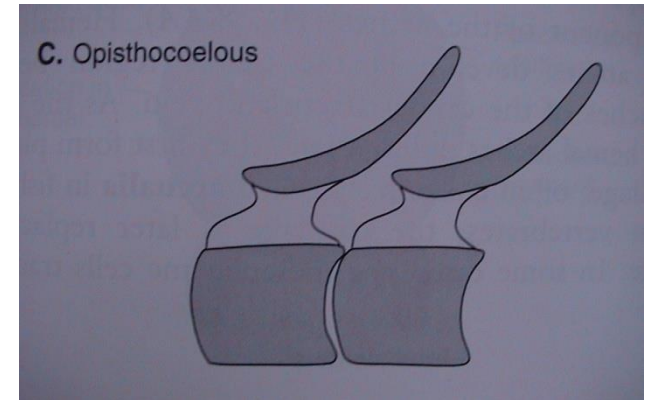
- amficélní (Chondrichthyes, Actinopterygii)

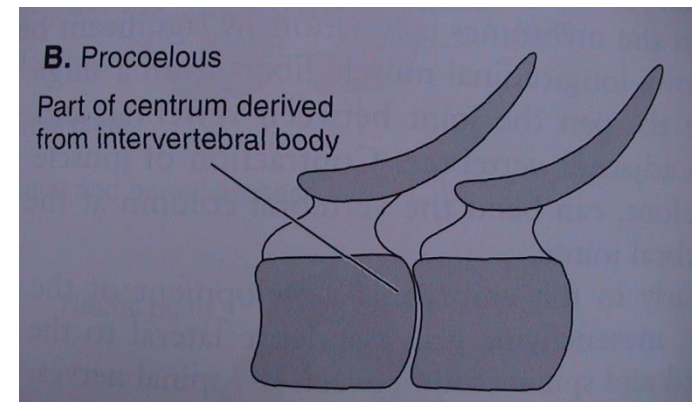
- platycélní (acélní, amfiplatní) (Mammalia)

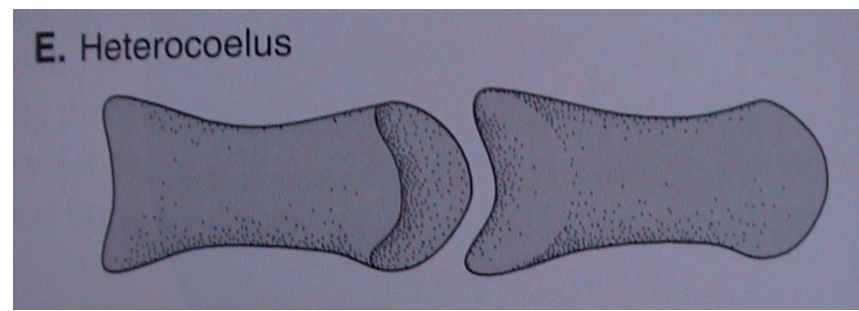
- opistocélní (Caudata)

- procélní (Anura, „Reptilia“)

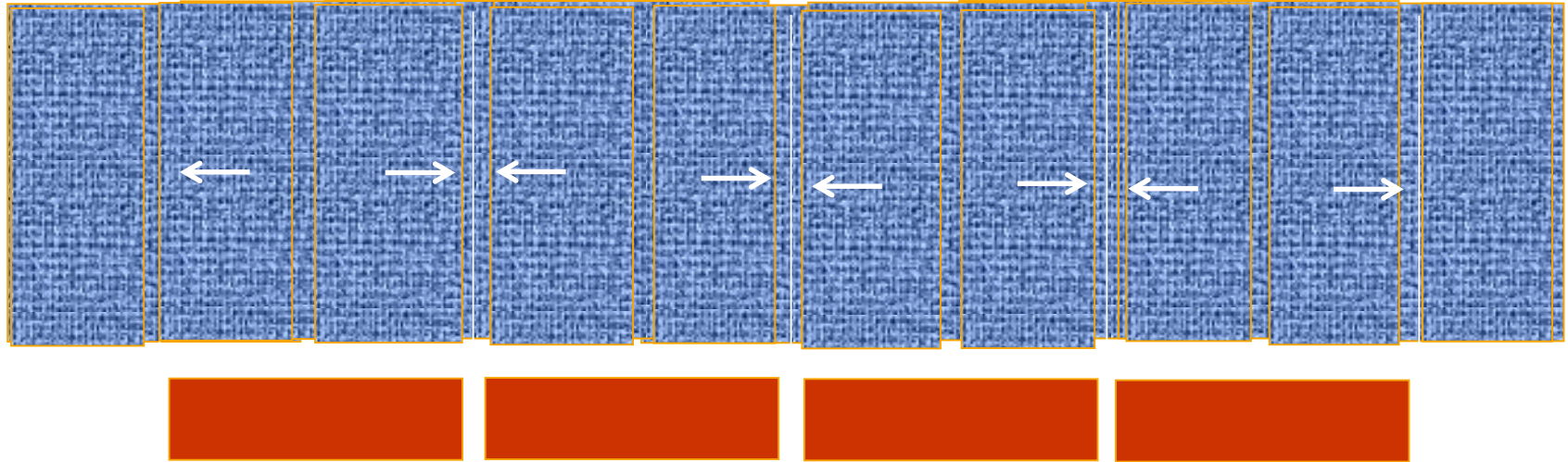

- heterocélní (Aves)

Integument a opěrná soustava obratlovců

Těla obratlů

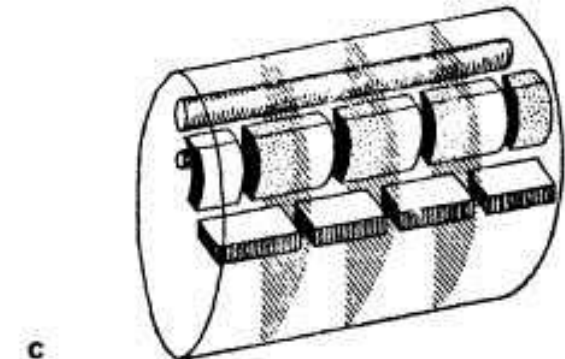
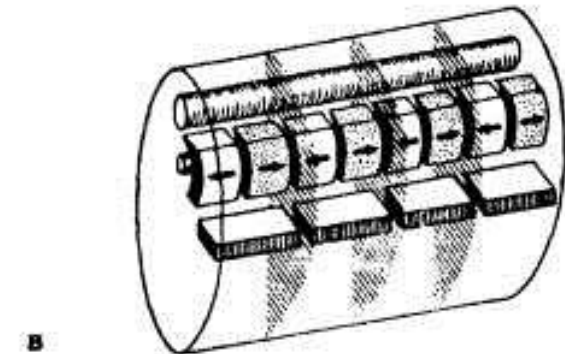
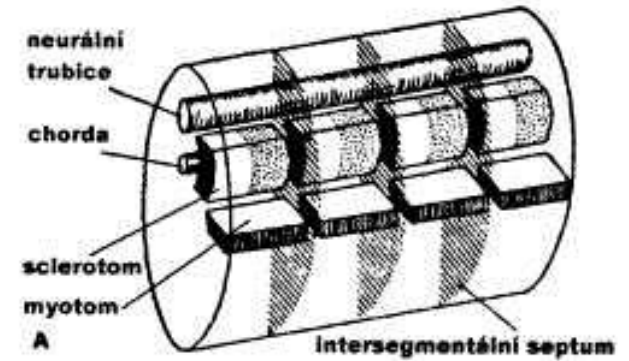
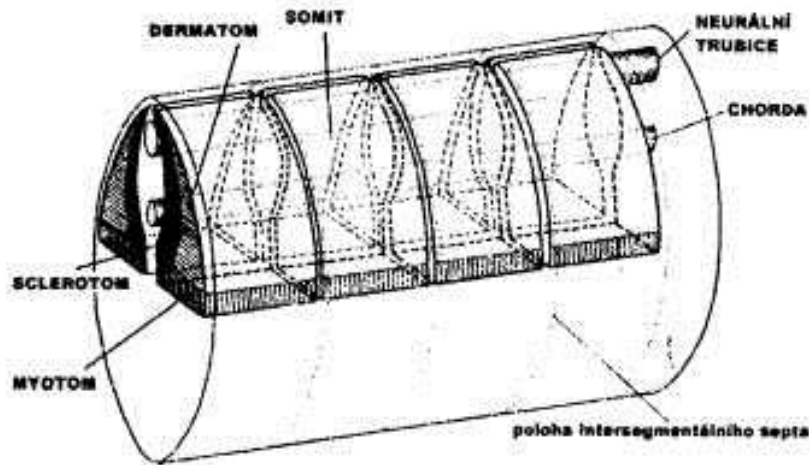

Myotom somitů

Intersegmentární pozice obratlů vzhledem k myotomu

Integument a opěrná soustava obratlovců

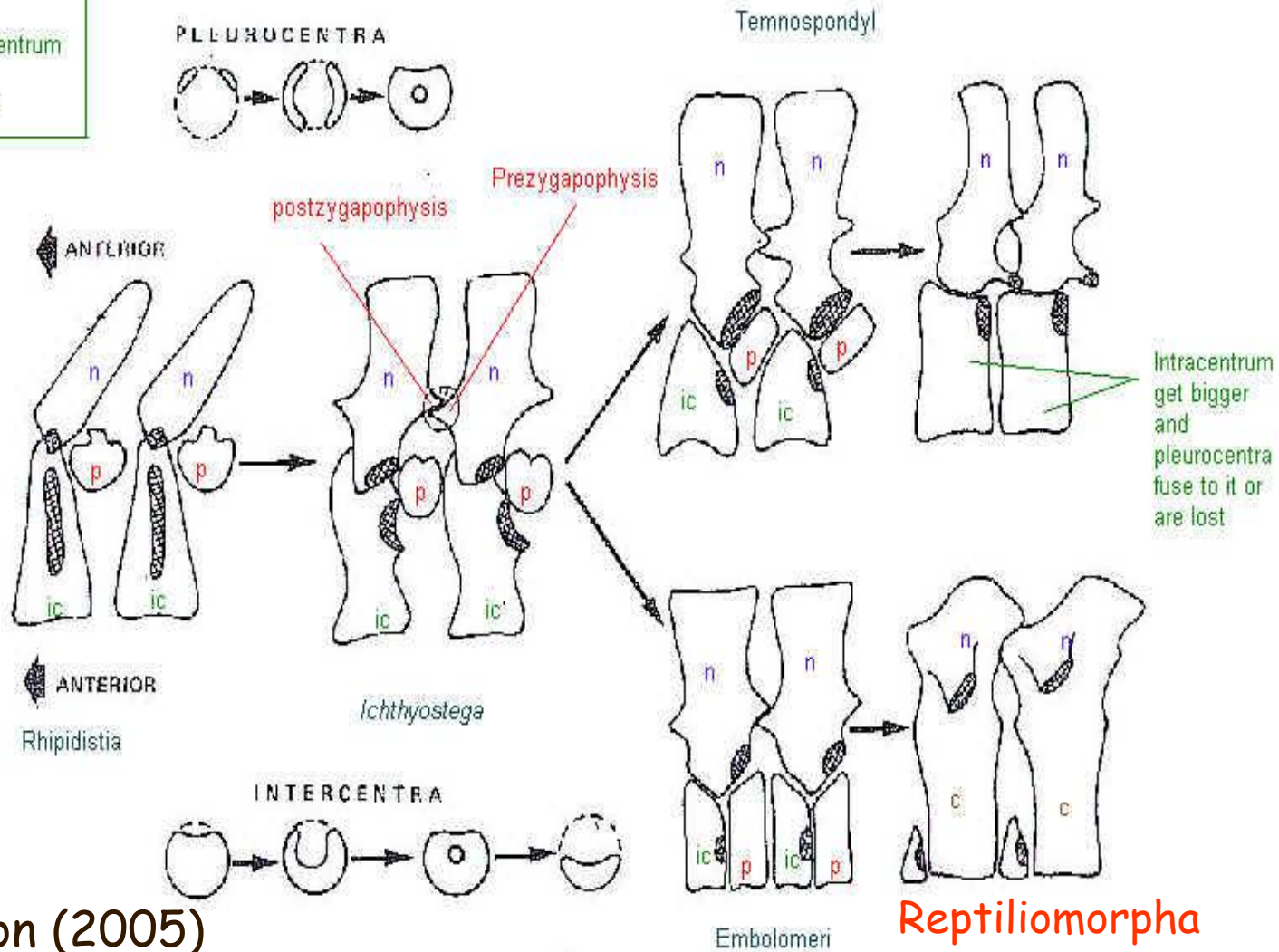
Resegmentace sklerotomu
(a jeho posun vůči myotomu)

Integument a opěrná soustava obratlovců

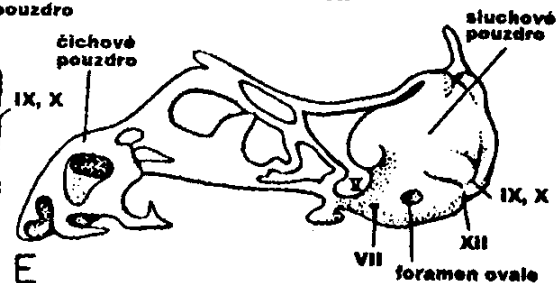
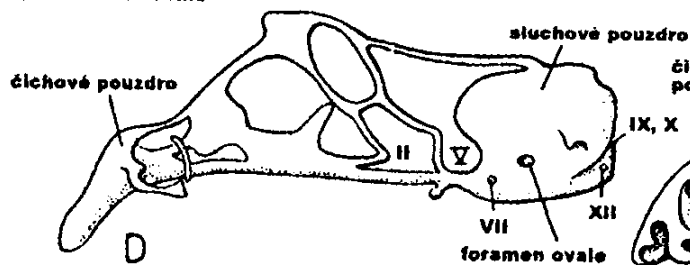
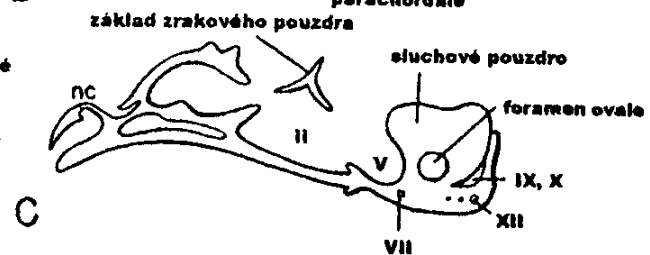
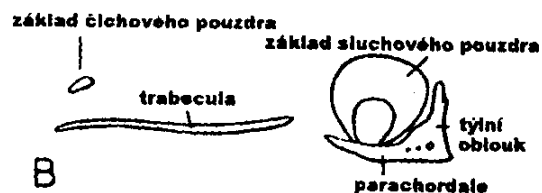
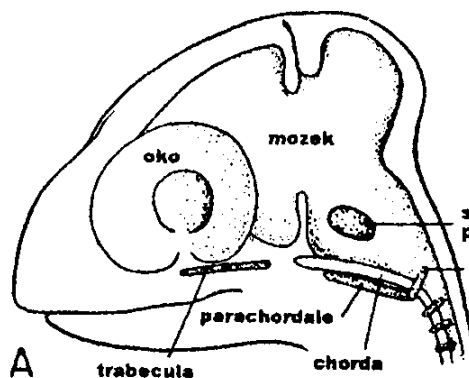
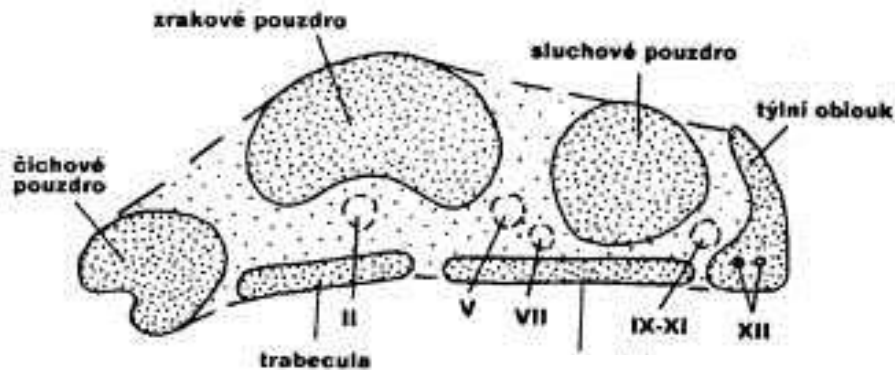
Obratle - vertebrae

n = neural arch
p = pleura centra
ic = intercentrum
c = centra

Benton (2005)

Integument a opěrná soustava obratlovců

Integument a opěrná soustava obratlovců

pololebka (mihule)

kompaktní lebka (paryby): regio - occipitalis
(chondrocranium)

otica

orbitalis

ethmoidalis

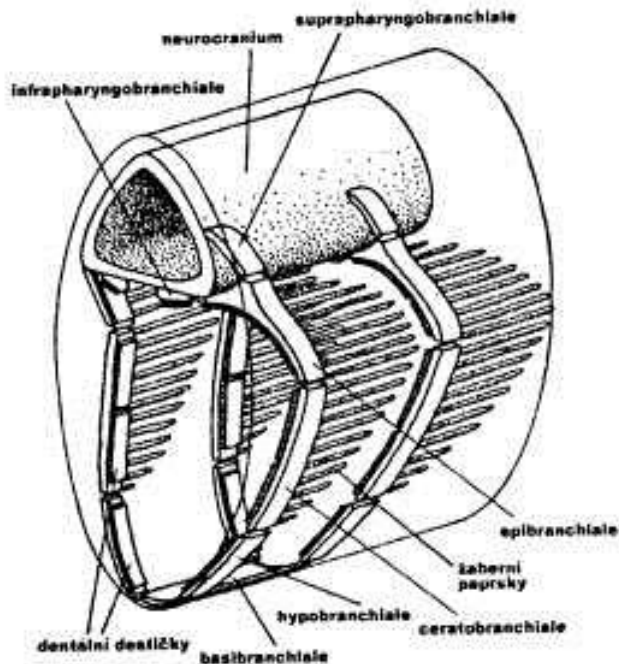
- kostěné neurocranium : v komplexu **sphenoidale** (lebeční báze)
spodina lebeční: ethmosphenoidale, praesphenoid, basisphenoid + basioccipitale
vertikální stěny: turbinalia, orbitosphenoid, alisphenoid, exoccipitale

EXOSKELET

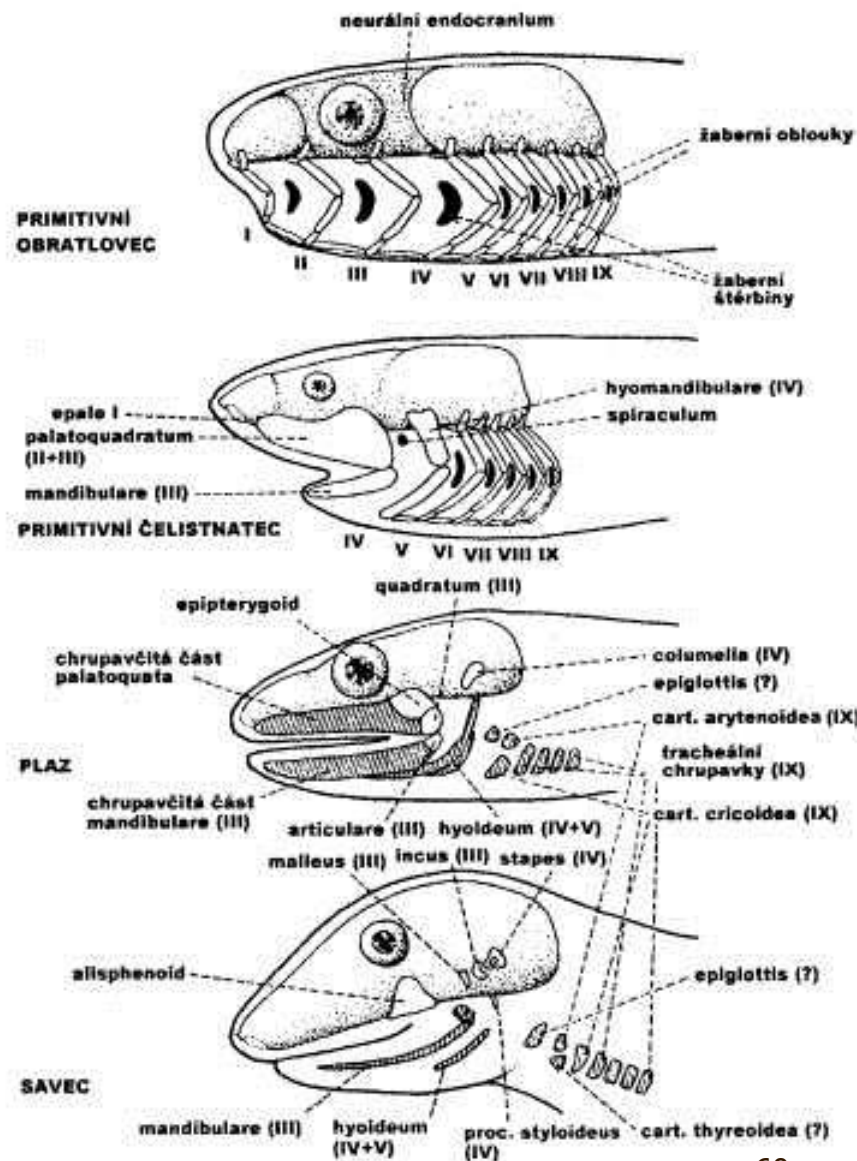
- lebeční klenba: nasale, frontale, parietale, jugale, lacrimale,
intertemporale, supratemporale, squamosum
- patrový komplex: pterygoidy, parasphenoid, vomer, ossa palatina

Opěrná soustava obratlovců

VISCEROCRANIUM

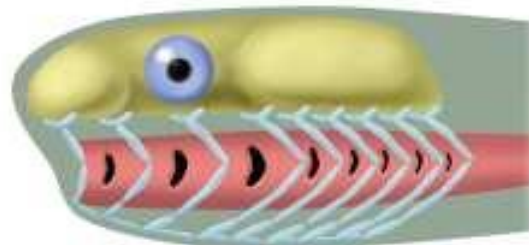
Žaberní oblouk:
 suprahyngobranchiale,
 infrahyngobranchiale, epibranchiale,
 ceratobranchiale, hypobranchiale,
 basibranchiale

Opěrná soustava obratlovců

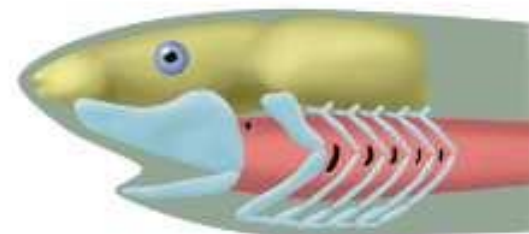
Evoluce lícní části lebky
(viscerokrania)

kambrium
-520 mil. let

bezčelistní

ordovik/silur
-440 mil. let

čelistnatci

devon
-360 mil. let

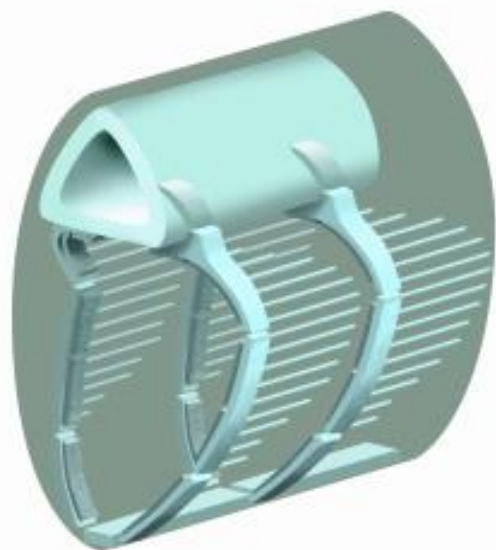

tetrapodi

trias
-210 mil. let

savci

Opěrná soustava obratlovců

ENDOSKELET (viscerální) - z ektomezenchymu nervové lišty, chrupavčitý, kostěný

žaberní oblouky (9):

0. (2) - praemandibulární ?

1. (1) - čelistní (*Otx* gen a *Dlx* geny) ■
horní (?): palatoquadratum - quadratum - incus
dolní: mandibulare - articulare - malleus

2. (1) - jazykový (*Hox a2* gen) ■
horní: hyomandibulare - columella - stapes
dolní: hyoideum-rohy jazyky-jiné části jazyky

3. opora žaber (vodní) - části jazyky
(Tetrapoda)

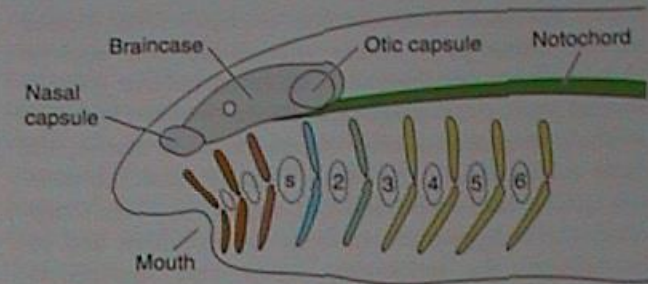
4.-6. opora žaber (vodní) - chrupavky hrtanu
(Tetrapoda)

7. opora žaber (Chondrichthyes) až
vymizení (Tetrapoda)

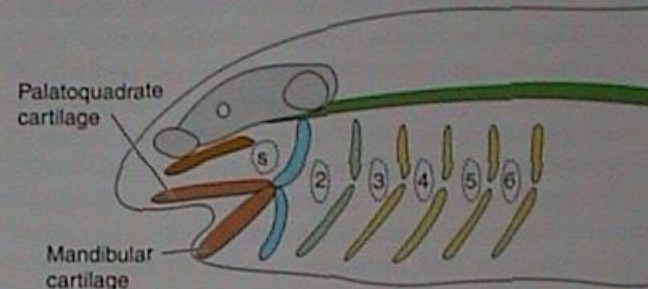
EXOSKELET (dermální) - jen kostěný

horní čelist: praemaxillare, maxillare

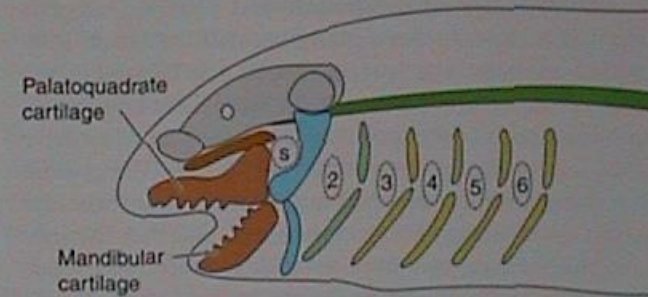
dolní čelist: dentale (mandibula), angulare

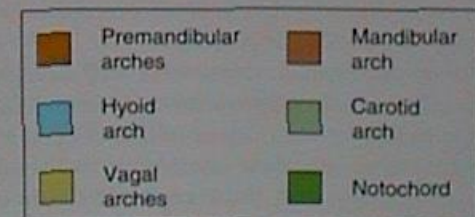
A. Hypothetical jawless condition

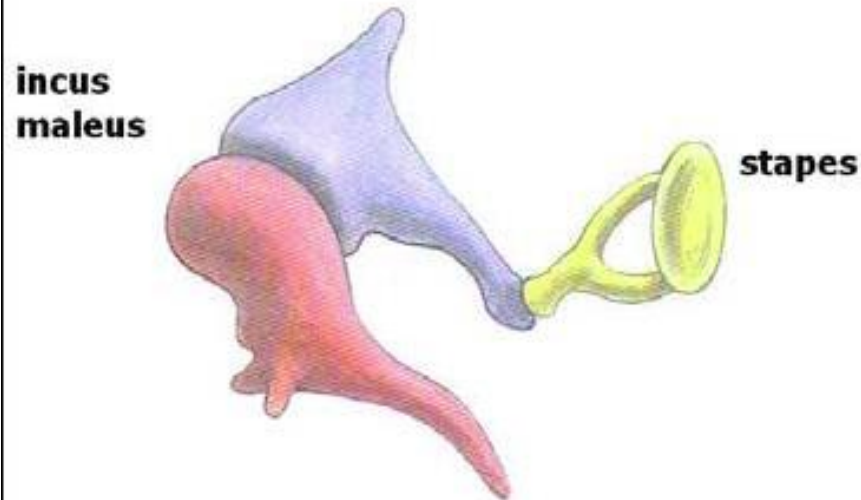
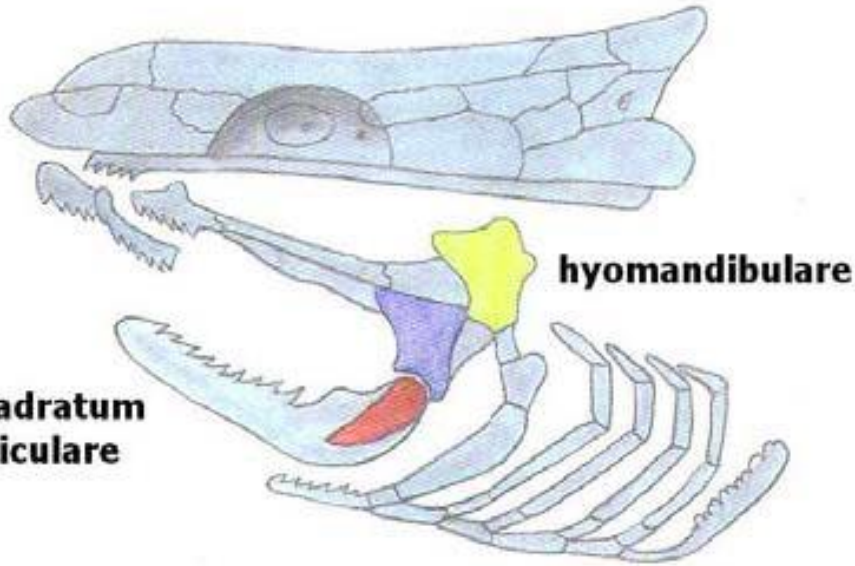
B. Mandibular arch functions as jaws

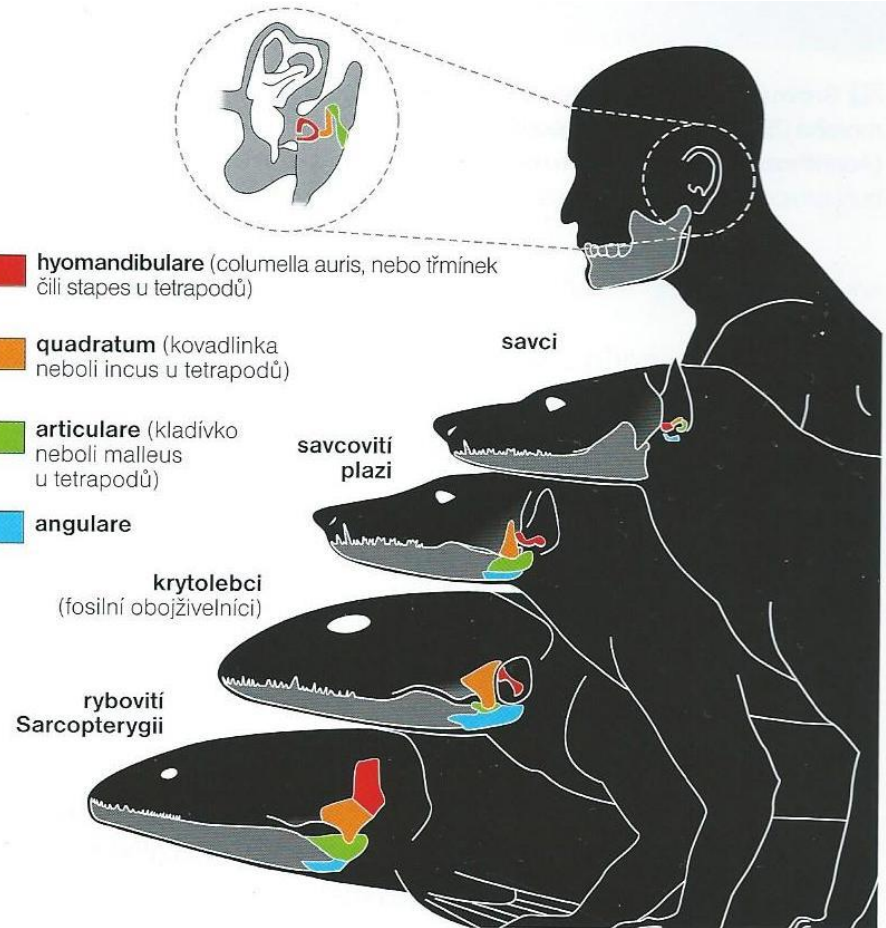
C. Jaws associated with braincase

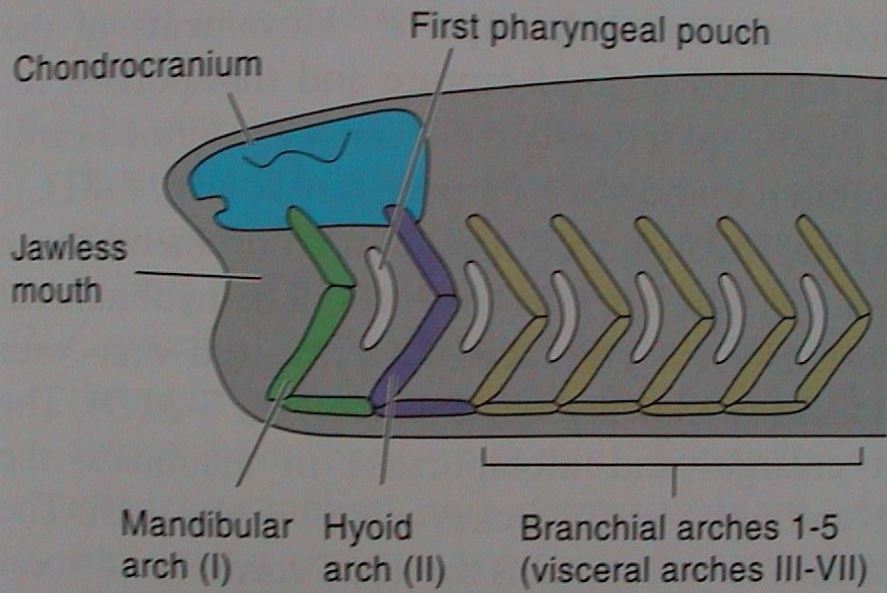
Opěrná soustava obratlovců

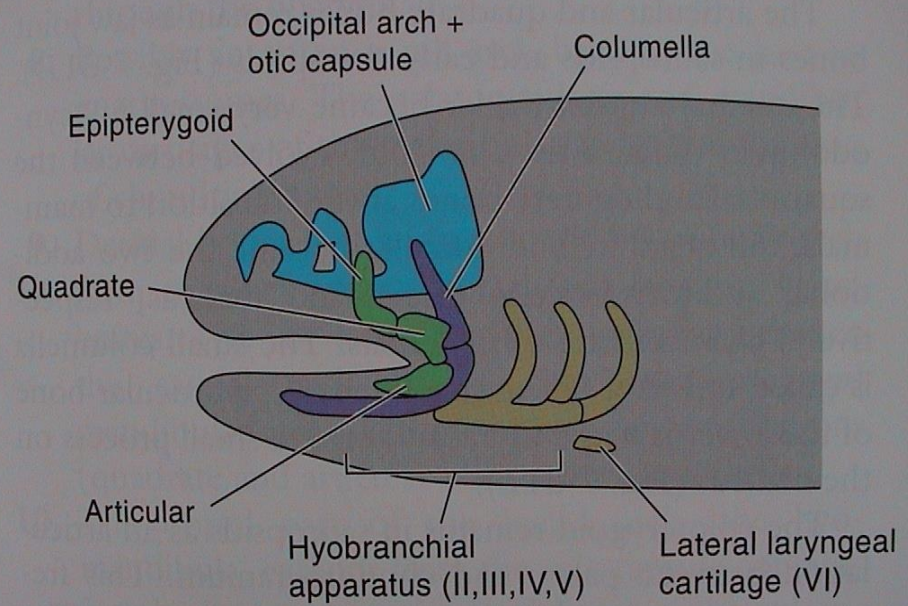
- **hyomandibulare** (columella auris, nebo třímínek čili stapes u tetrapodů)
- **quadratum** (kovadlinka neboli incus u tetrapodů)
- **articulare** (kladívko neboli malleus u tetrapodů)
- **angulare**

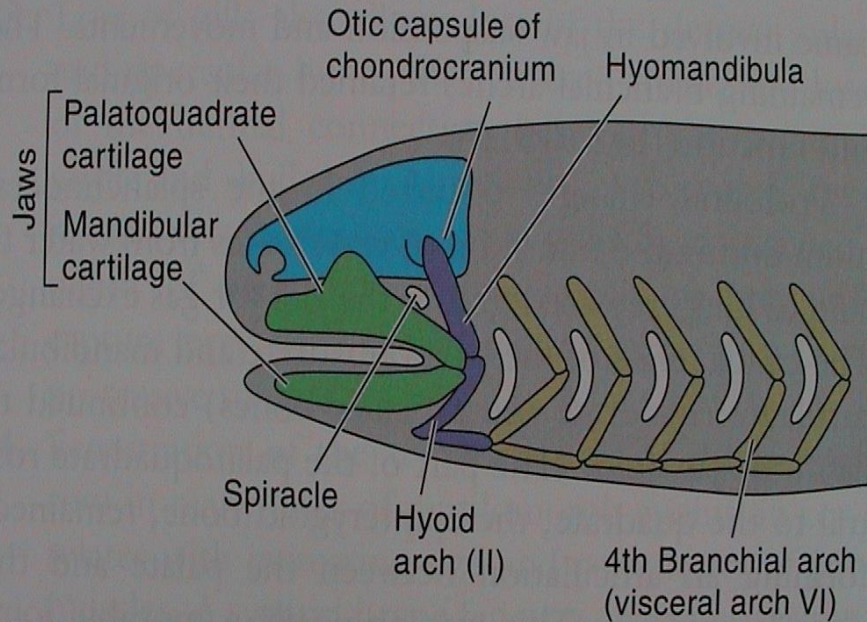
původ sluchových kůstek savců
(Gaupp - Reichertova teorie)

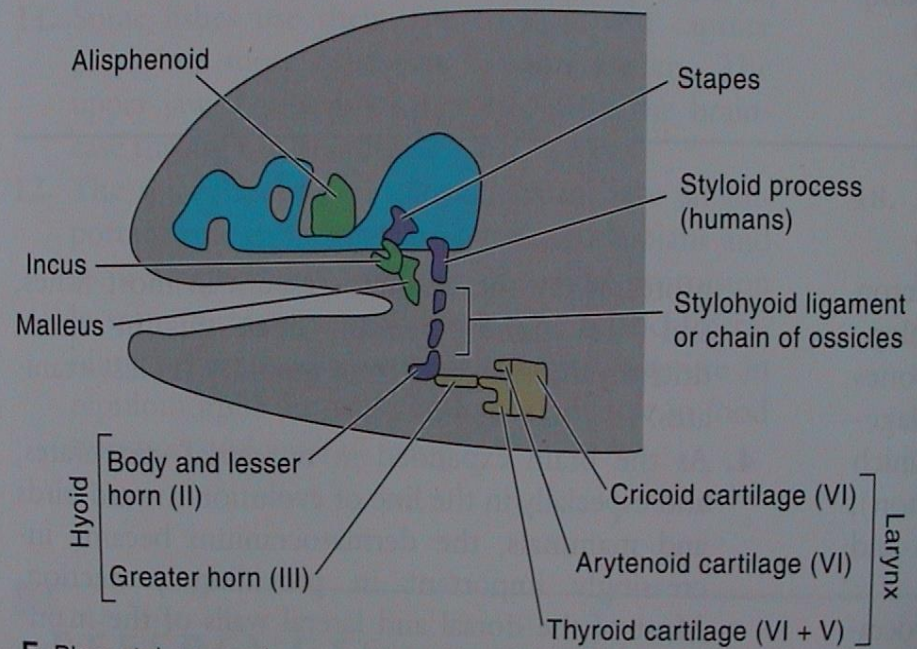
A. Hypothetical jawless condition

C. Hypothetical early tetrapod

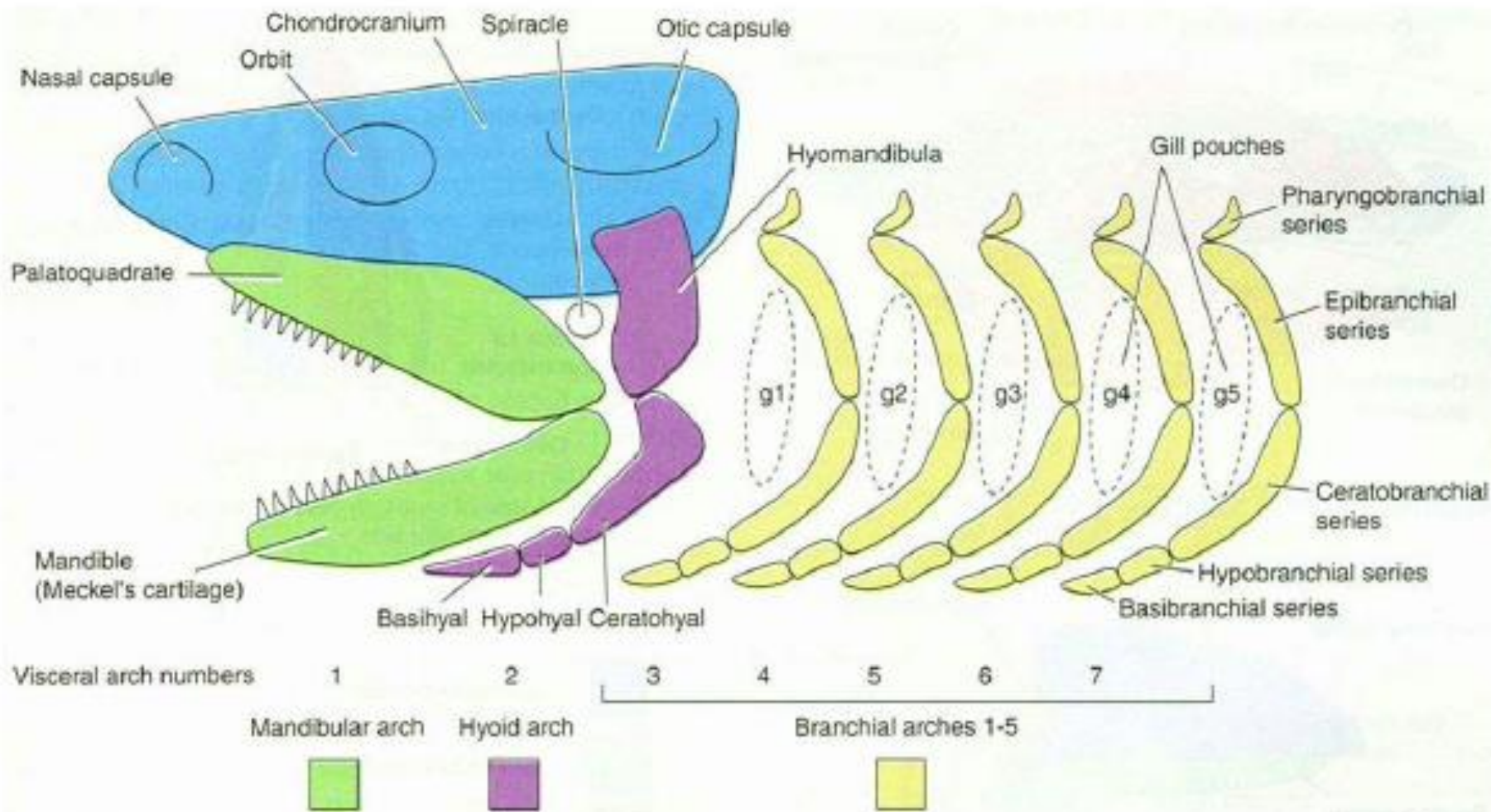

B. Gnathostome

E. Placental mammal

Opěrná soustava obratlovců

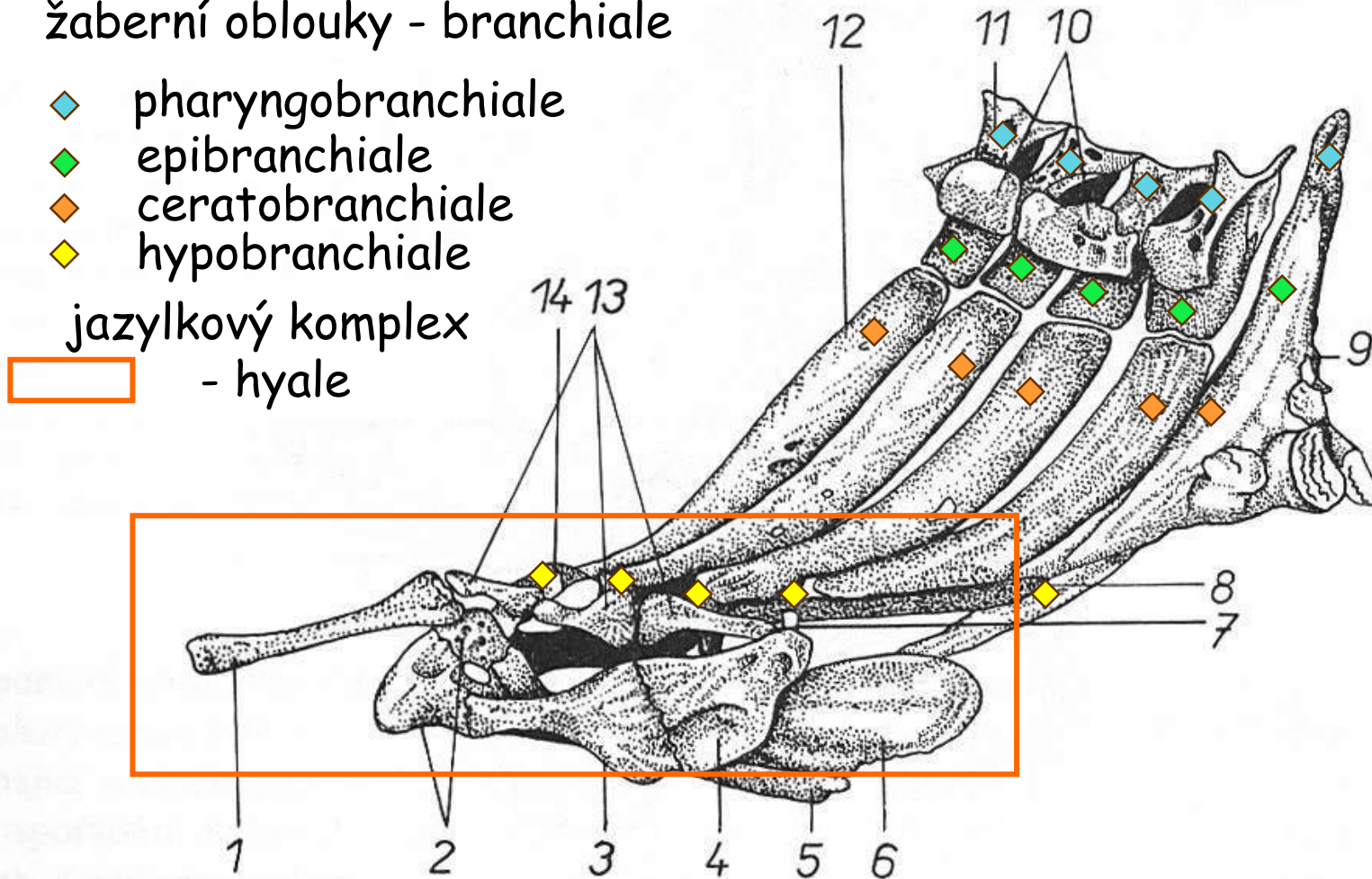

Opěrná soustava obratlovců

žaberní oblouky - branchiale

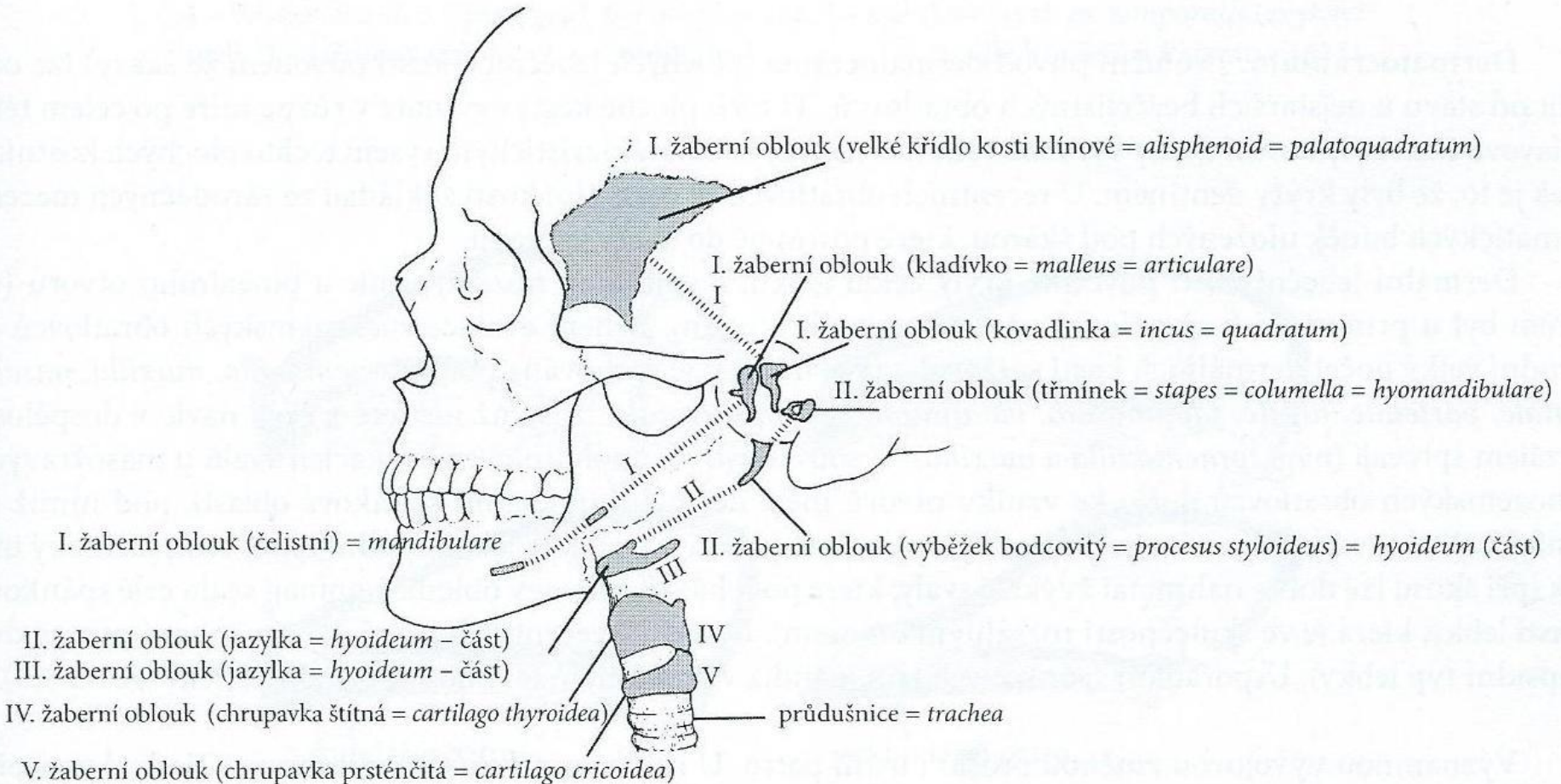
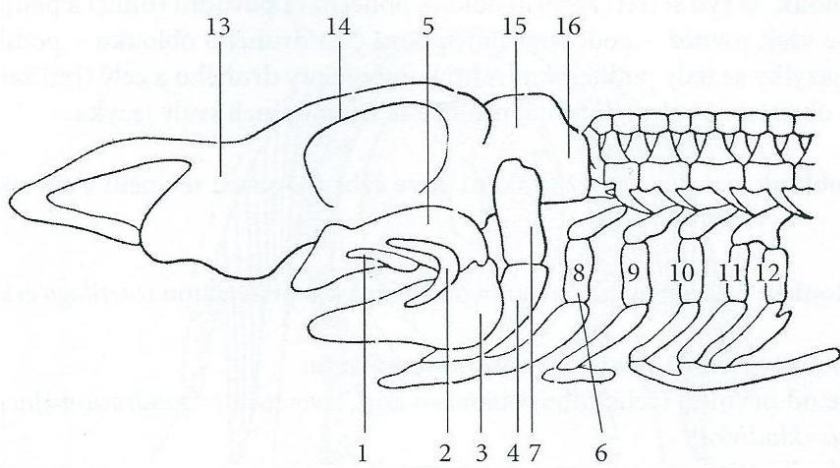
- ◆ pharyngobranchiale
- ◆ epibranchiale
- ◆ ceratobranchiale
- ◆ hypobranchiale

jazykový komplex
- hyale

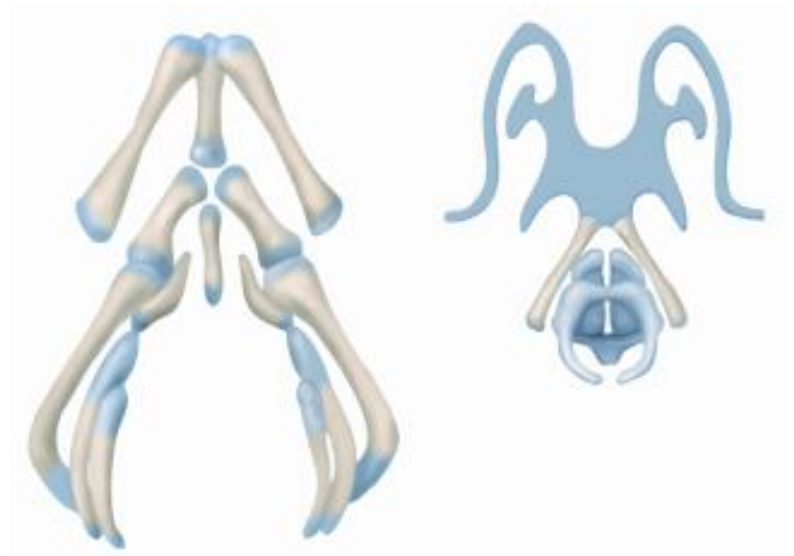
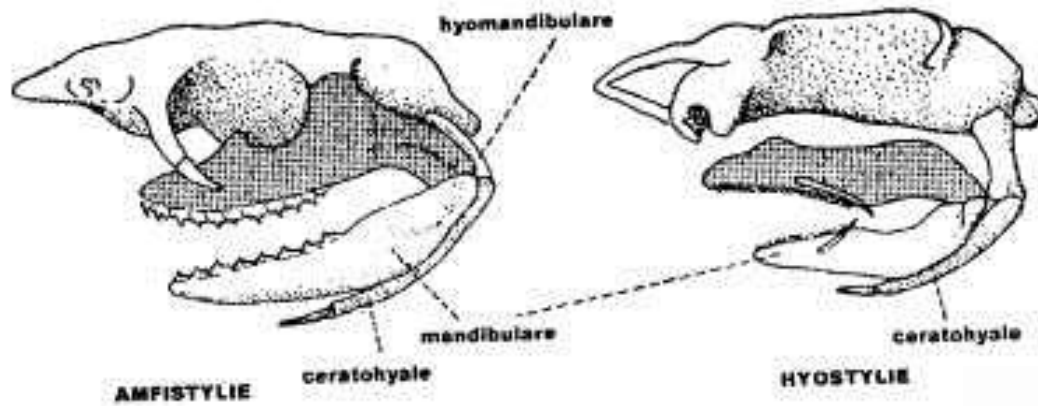
Obr. 29. Kapr obecný (*Cyprinus carpio*) – kostra žaberního ústrojí z boční strany. 1 – basihyale; 2 – hypohyale; 3 – ceratohyale; 4 – epihyale; 5 – urohyale; 6 – hřeben urohyale; 7 – interhyale; 8 – chrupavčitá podpurná tyčinka; 9 – os pharyngeum, kost požeráková; 10 – pharyngobranchiale; 11 – epibranchiale; 12 – ceratobranchiale; 13 – copulae; 14 – hypobranchiale. Podle Urbanowiczové

Opěrná soustava obratlovců

Opěrná soustava obratlovců

Modifikace viscerokrania

Opěrná soustava obratlovců

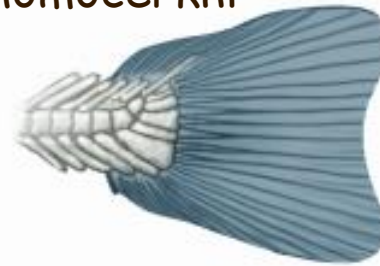
heteroceršní

homoceršní

homoceršní

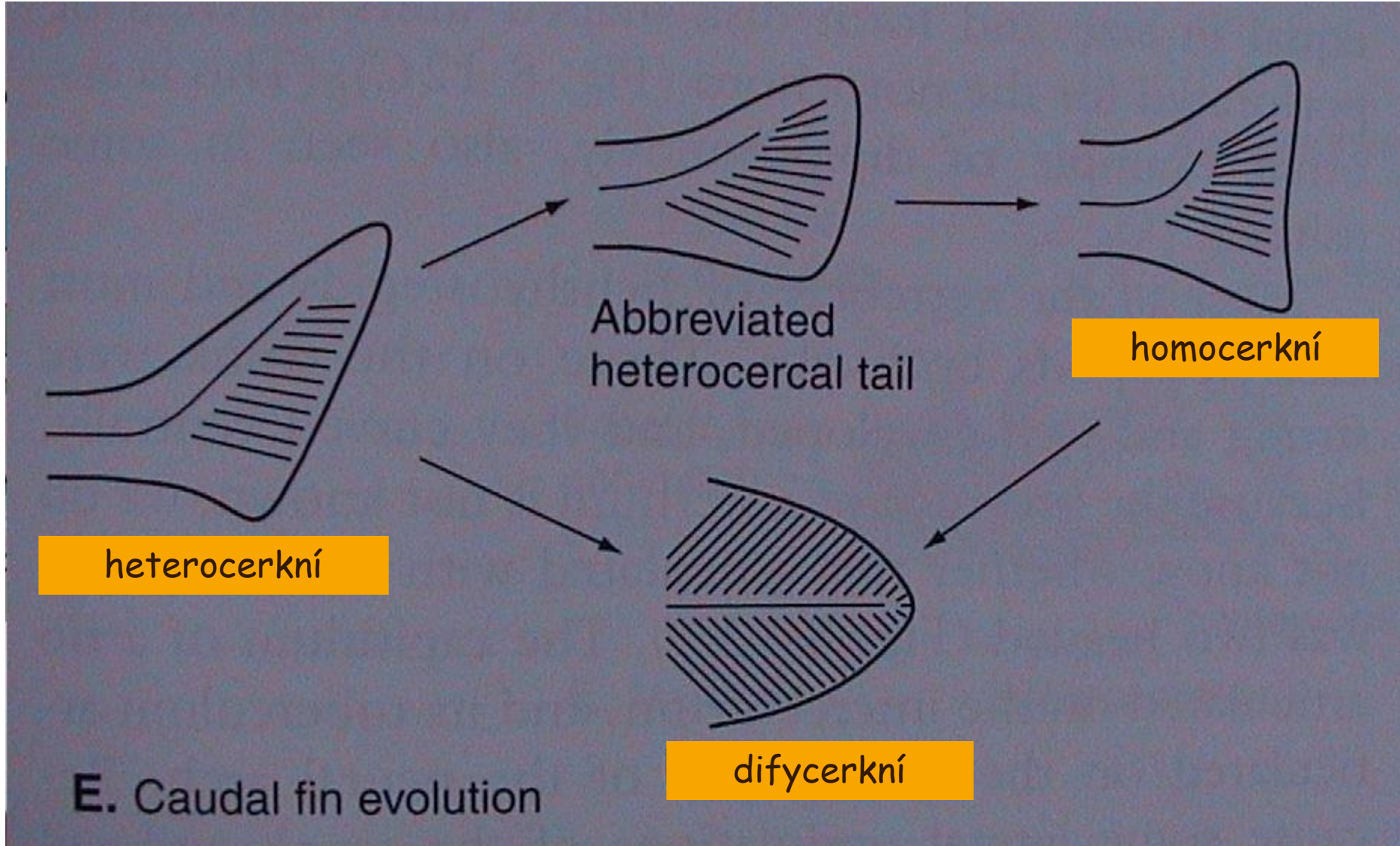

difyceršní

Opěrná soustava obratlovců

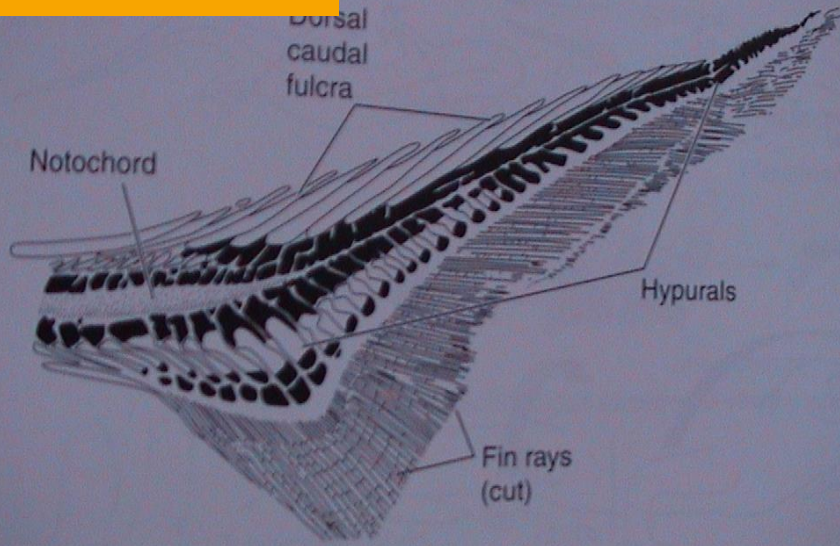
pinna caudalis

Opěrná soustava obratlovců

pinna caudalis

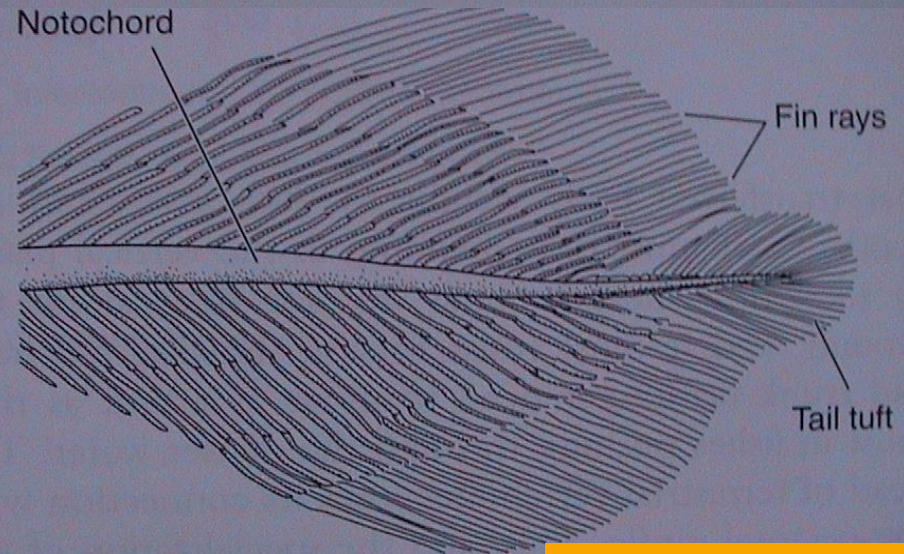
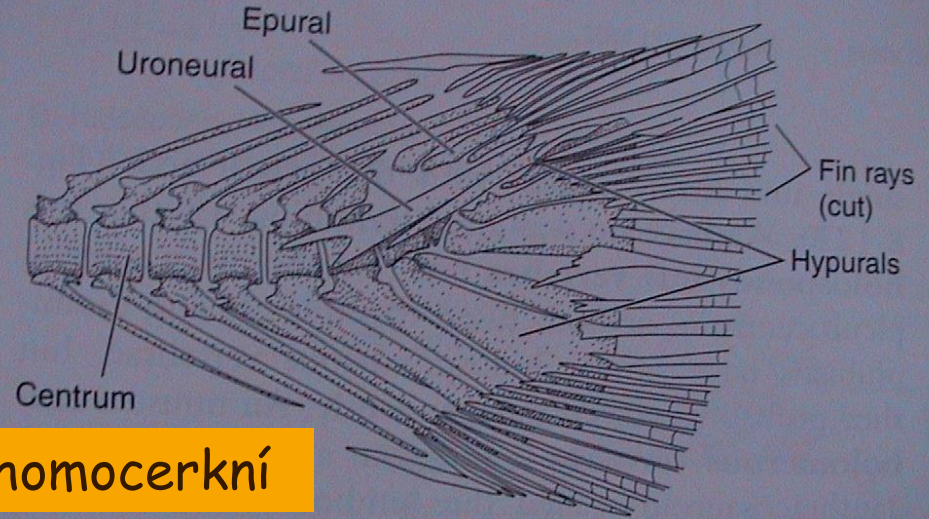
heteroceršní

A. Caudal skeleton of *Polyodon* (heterocercal)

urostyl
hypuralia

homoceršní

D. Caudal skeleton of *Latimeria* (diphyrcal)

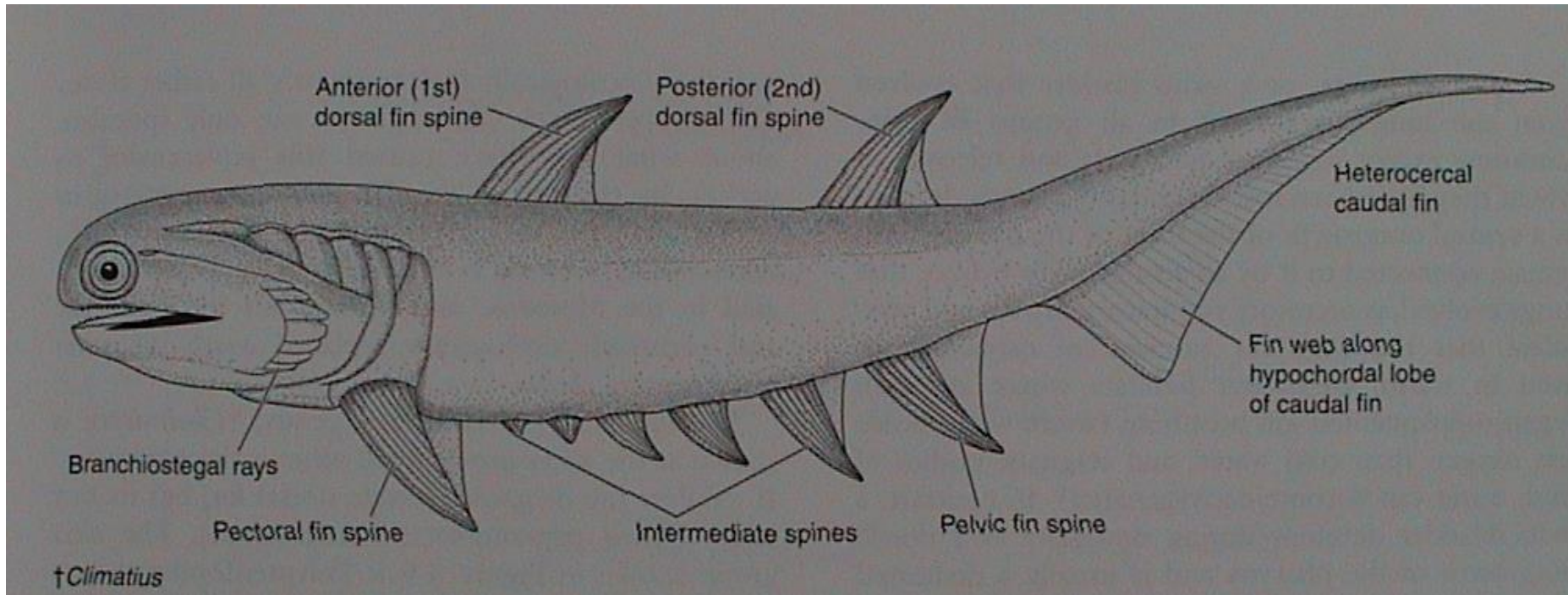
difyrcšní

Opěrná soustava obratlovců

Vznik párových ploutví

metapleurová teorie:

rozpad párového ploutevního lemu (metapleur)

Opěrná soustava obratlovců

Chondrichthyes

pinnae pectorales

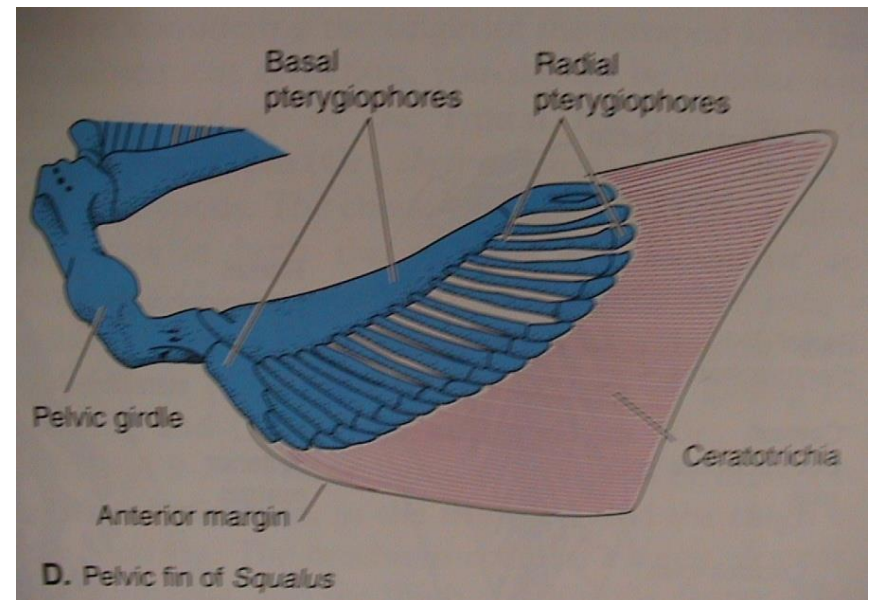
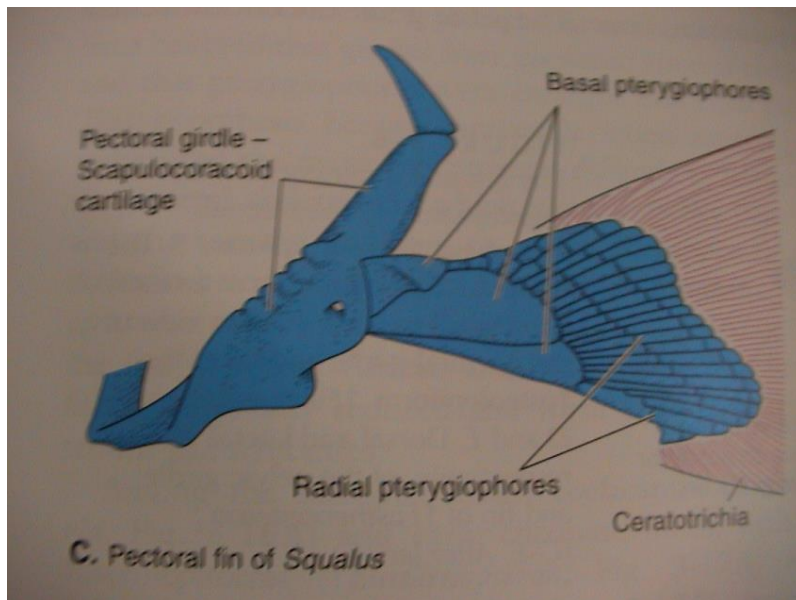
pásmo: coracoscapulare = scapulocoracoid
(k lebeční bázi)

volná končetina:

basalia, radialia
ceratotrichia

pinnae ventrales

ischiopubicum (k páteři)
= puboischiadicum

Opěrná soustava obratlovců

Sarcopterygii (archipterygium)

pinnae pectorales

pinnae ventrales

pásmo: scapulocoracoid („Rhipidistia“)
scapula + coracoid (Dipnoi)
clavicula, (interclavicula)
komplex cleithrum

pelvis (ilium, pubis)

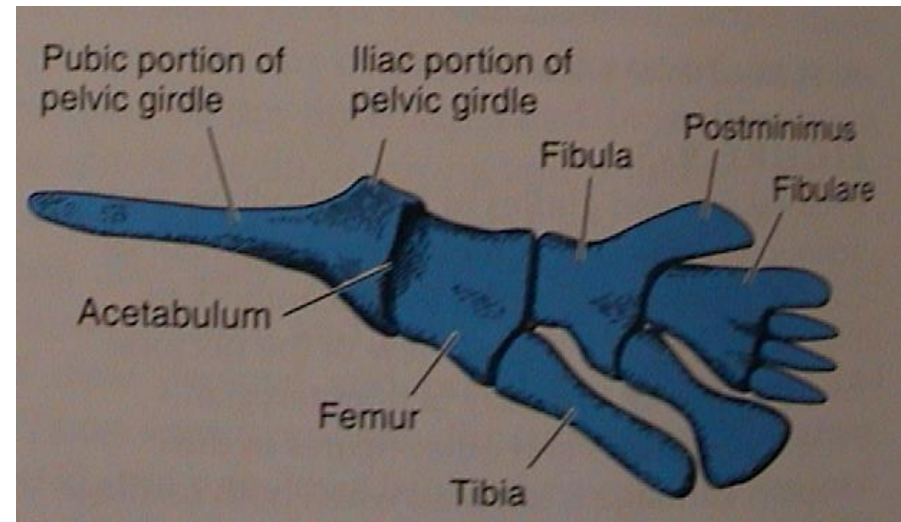
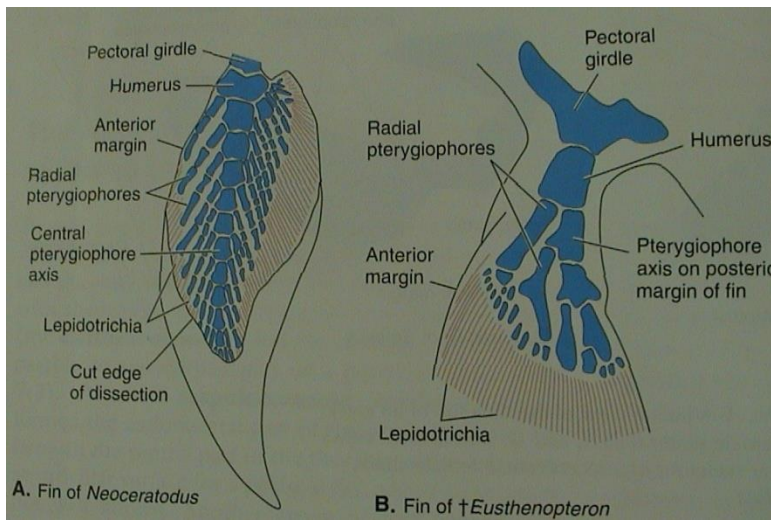
volná končetina:

basalia, radialia
lepidotrichia (camptotrichia)

biseriální

uniseriální

uniseriální

Opěrná soustava obratlovců

Actinopterygii

pinnae pectorales

pásmo: scapulocoracoid

clavicula (jen u starobylých)
komplex cleithrum

volná končetina:

jen zkrácená radialia
prodloužená lepidotrichia

pinnae ventrales

basipterygium

jen prodloužená lepidotrichia

Opěrná soustava obratlovců

Tetrapoda

Suchozemští obratlovci - chiropterygia

přední

pásmo: scapula + procoracoid
+ (meta)coracoid (jen u ptakořitných)

clavicula, (interclavicula, cleithrum)

zadní

pelvis (ilium, ischium, pubis)

volná končetina:

stylopodium: humerus

femur

zeugopodium: ulna + radius

tibia + fibula

autopodium: carpalia (12)

tarsalia (12)

metacarpalia (5)

metatarsalia (5)

digiti (5?)

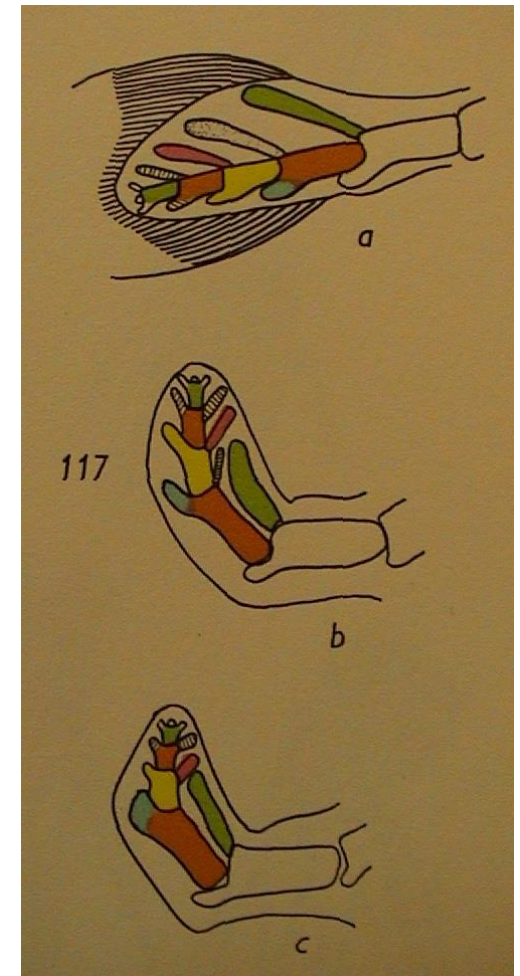
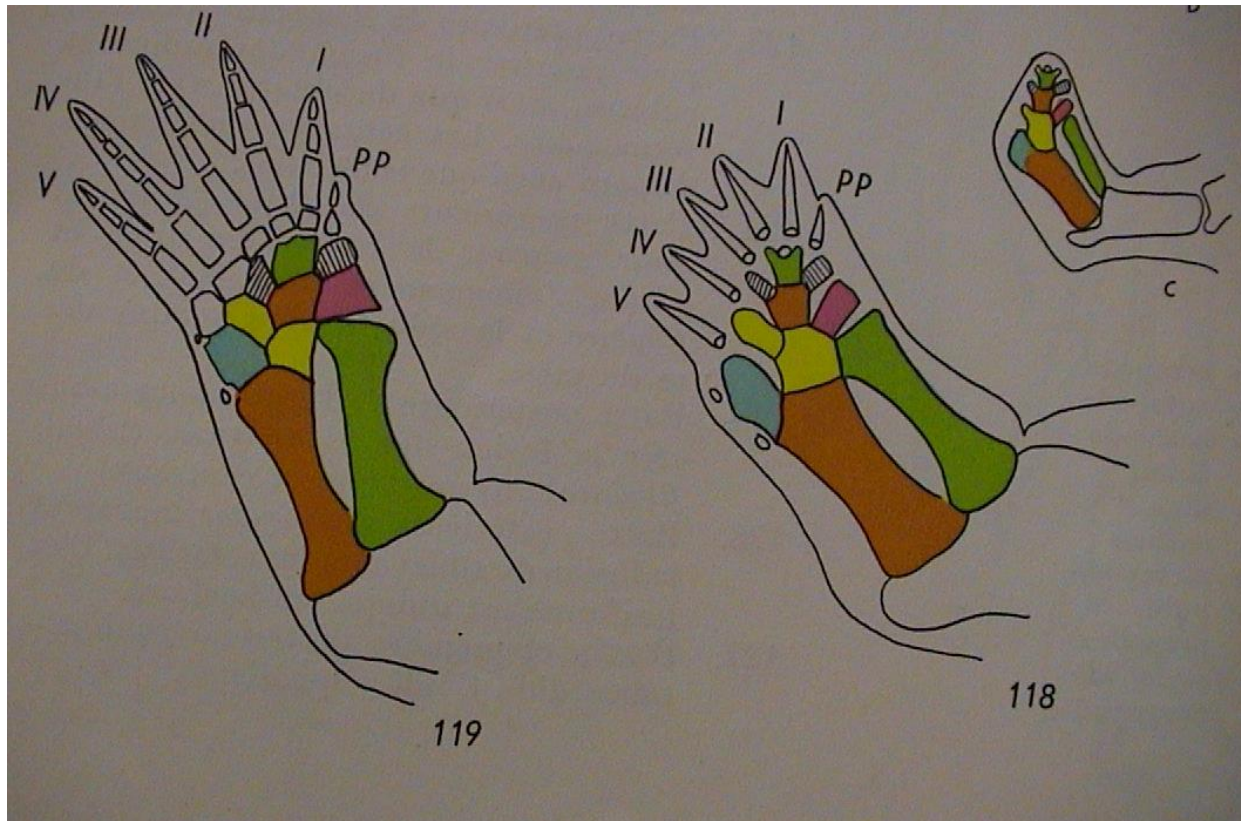
digiti (5?)

2-3-4-5-3

2-3-4-5-4

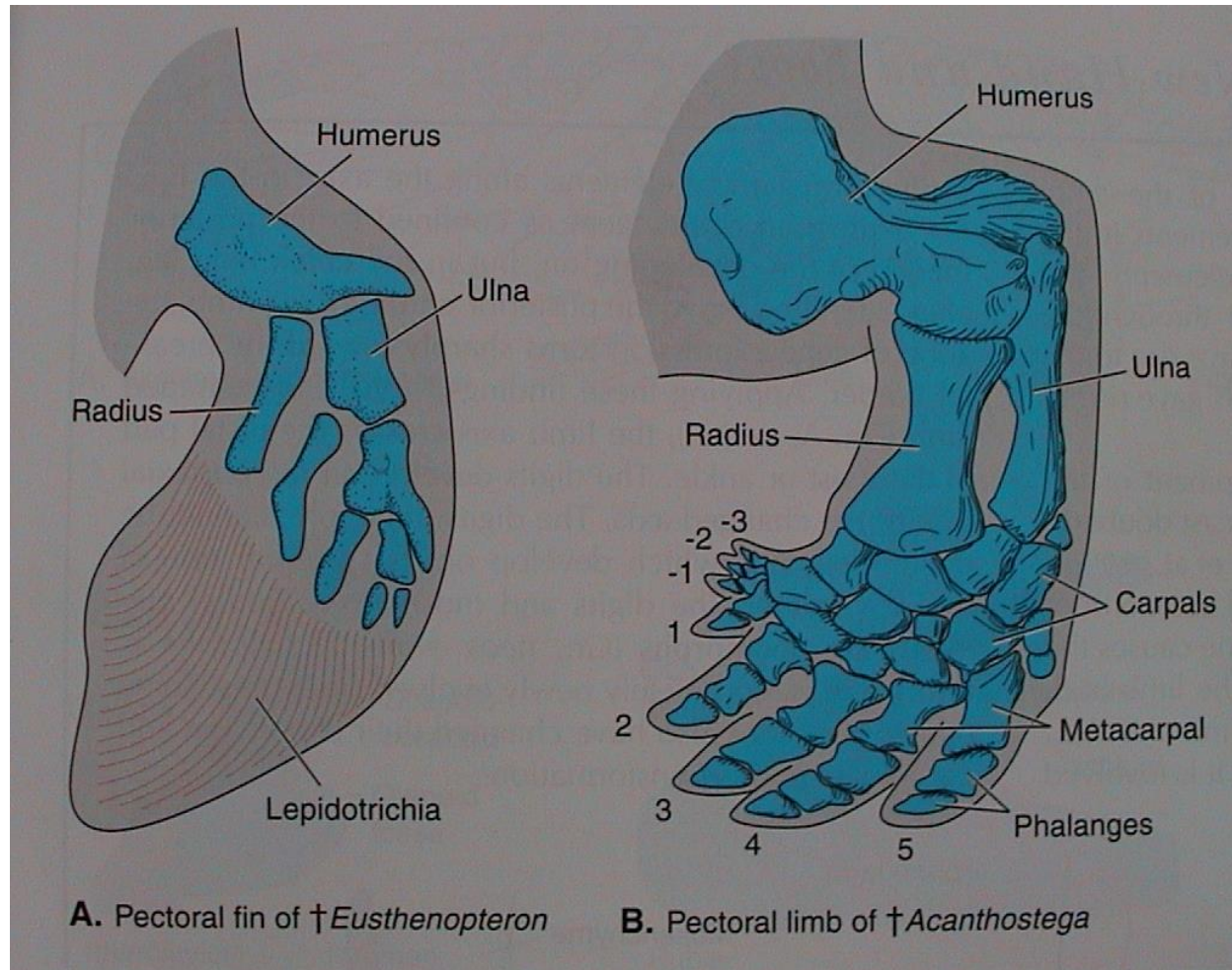
Opěrná soustava obratlovců

Vznik chiropterygií čtvernožců (Tetrapoda)
přeměnou uniseriálního archipterygia ryb „Rhipidistia“

Opěrná soustava obratlovců

Vznik chiropterygií čtvernožců (Tetrapoda)
přeměnou uniseriálního archipterygia ryb „Rhipidistia“

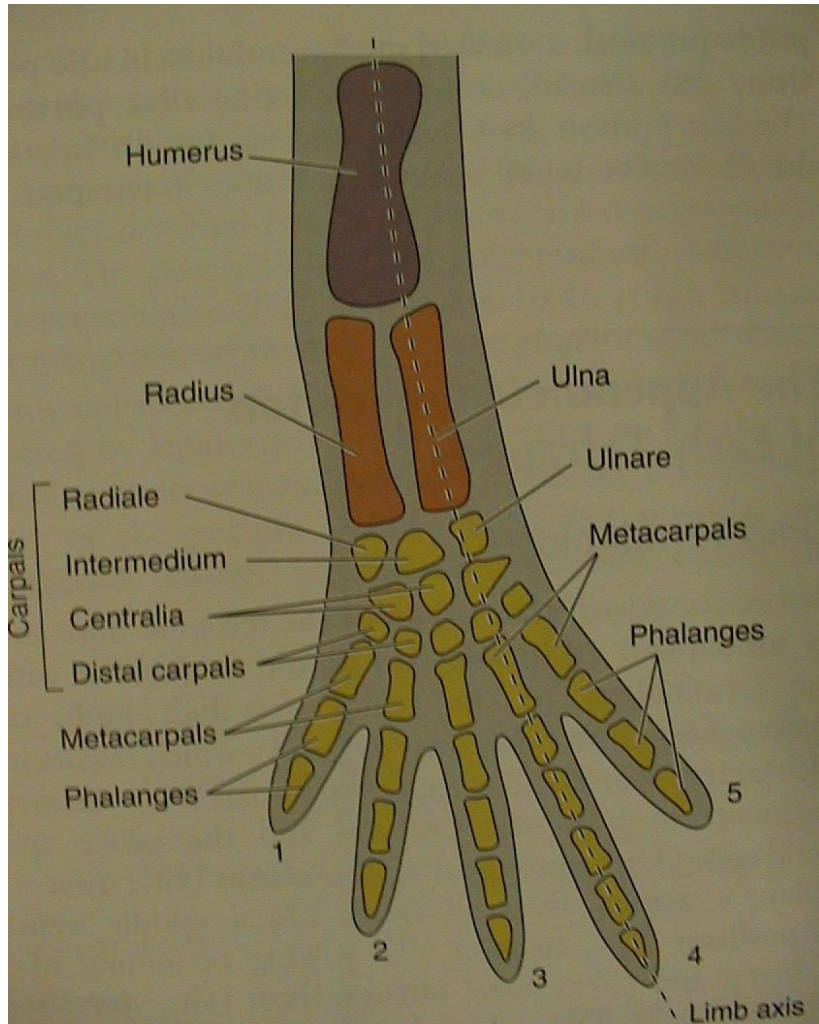
A. Pectoral fin of †*Eusthenopteron*

B. Pectoral limb of †*Acanthostega*

Opěrná soustava obratlovců

Tetrapoda

přední (anterior)

zadní (posterior)

